

**NUNAT TAMALAAAT
AKORNANI
ISUMAQATIGIISSUTIT
PILLUGIT
ATUAGAQ
NAJOQQUTASSIAQ**

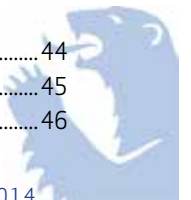


Saqqummersitsisoq: Naalackersuisut · Nunanut allanut pisortaqarfik · 2014
Suliarinnittoq: Info Design aps · Nuuk

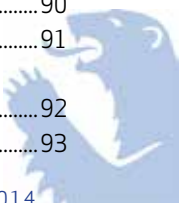


IMARISAASA NALUNAARSORSIMAFFIA

1.	NAALAGAAFFEQATIGIIT ATAATSIMOORLUTIK NUNANUT ALLANUT ISUMANNAALLISAANERMULLU POLITIKKIAT ..6	
1.1.	Killeqarfik pillugu Norgelu isumaqatigiissut.....7	7
1.2.	Sakkussianik atomitalinnik siammarteringinnissaq pillugu isumaqatigiissut8	8
1.3.	Kalaallit Nunaata Islandillu akornanni kiisalu Kalaallit Nunaata Jan Mayenillu akornanni nunaviup immap naqqaniittup aalisarfitsigullu killeqarfeqarneq pillugu isumaqatigiissutit9	9
1.4.	Kalaallit Nunaata illersorneqarnissaa pillugu USA-mik isumaqatigiissut.....10	10
1.5.	Dansk-amerikamiut Kalaallit Nunaannut tunngatillugu ataatsimiititaliaat11	11
1.6.	Killeqarfik pillugu Canadamik isumaqatigiissut.....12	12
2.	ISSITTUMI SULEQATIGIINNEQ.....13	13
2.1.	Ottawamit Nalunaarut (Issittumi Siunnersuisoqatigiit)14	14
2.2.	SAR pillugu isumaqatigiissut15	15
2.3.	Nunavut Kalaallillu Nunaata akornanni suleqatigiinnissaq pillugu nalunaarut16	16
2.4.	Naalakkersuisut Siulittaasuata aamma Islandimi Nunanut allanut ministerip ataatsimut nalunaarutaat17	17
3.	NUNANI AVANNARLERNI SULEQATIGIINNEQ.....18	18
3.1.	Helsingforsimi isumaqatigiissut (Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivi aamma Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivi).....19	19
3.2.	Helsingforsimi isumaqatigiissut (OSCE)20	20
3.3.	Nunani Avannarlerni Suleqatigiiffik pillugu isumaqatigiissut21	21
3.4.	Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiivinik suleqateqarnissamik isumaqatigiissut22	22
4.	EU-MIK SULEQATEQARNEQ.....23	23
4.1.	Londonimi aalajangiussa (Europami Siunnersuisoqatigiit)24	24
4.2.	Kalaallit Nunaata EF-imit aninera25	25
4.3.	OLT pillugu isumaqatigiissut (Kalaallit Nunaat EU-p ataani Nunat nunasiaataasimasut kattuffiani ilaasortatut).....26	26
4.4.	EU-p aamma Kalaallit Nunaata akornanni suleqatigiinnissamik isumaqatigiissut27	27
4.5.	Aalisarneq pillugu suleqatigiilluni EU-mik isumaqatigiissut.....28	28
4.6.	EU-p Kalaallillu Nunaata akornanni isumaqatigiissutitut siunniussaqaqarnermik oqariartuut29	29
5.	NUNARSUAQ TAMAKKERLUGU SULEQATIGIINNEQ – FN30	30
5.1.	FN-imi isumaqatigiissut.....31	31
5.2.	Naalagaaffiit Peqatigiit Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Nunarsuarmioqatigiinnut Nalunaarutaat.....32	32
5.3.	Naalagaaffiit Peqatigiit Innuttaasutut Politikikkullu Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaat.....33	33
5.4.	Naalagaaffiit Peqatigiit Aningaasaqarnikkut, Inuttut atukkatigut Kulturikkullu Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaat.....34	34
5.5.	Ammip qalipaataanik immikkoortitsisarnerit qanorluunniit ittut atorunnaarsinneqarnissaat pillugu nunat tamat isumaqatigiissutaat.35	35
5.6.	Naalagaaffiit Peqatigiit Imartanut Piginnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaat36	36
5.7.	Nunap Inoqqaavi piginnaatitaaffii pillugit FN-ip Ataavartumik Oqallittartoqatigiivi37	37
5.8.	Naalagaaffiit Peqatigiit Nunap Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit Nalunaarutaat.....38	38
5.9.	Naalagaaffiit Peqatigiit Nunat Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit Immikkut ilisimasalittut suleqatigiissutaat.....39	39
6.	NIJERNEMI POLITIKKI40	40
6.1.	Marrakech-imi isumaqatigiissut (WTO)41	41
6.2.	Inuussutissanik uumasuneersunik nakkutillineq pillugu EU-mik isumaqatigiissut42	42
6.3.	Kinamik suleqateqarnissamik isumaqatigiissut43	43
7.	PINNGORTITAQ, KLIMA AVATANGIISILLU44	44
7.1.	BASELimi isumaqatigiissut (eqqagassanik ulorianartunik killeqarfiit akimorlugit assartuisarneq).....45	45
7.2.	CANDEN isumaqatigiissut (imaani avatangiisit pillugit Canadap Danmarkillu isumaqatigiissutaat)46	46



7.3.	CBD pillugu isumaqatigiissut (uummassusillit amerlalluinnartuunerisa allannngutsaaliornissaanut tunngasoq)	47
7.4.	CITES isumaqatigiissut (uummasunik nujuartanik naasunillu nunat killeqarfii akimorlugit niuernernik nakkutilliisarnernut isumaqatigiissut)	48
7.5.	(EEA) Det Europæiske Miljøagenturimik suleqateqarnissamik isumaqatigiissut	49
7.6.	ESPOO isumaqatigiissut (nunat killeqarfiit akimorlugit avatangiisinut sunniutit nalilersorneqartarneranut tunngasoq).....	50
7.7.	Københavnimi isumaqatigiissut (immanik uuliamik akuutissanillu ulorianartunik allanik mingutsinneqarsimasunik akiuiniartarneq).....	51
7.8.	LONDON isumaqatigiissut (imaani mingutsitsinernik pinaveersaartitsineq)	52
7.9.	LRTAP isumaqatigiissut (silaannarmi mingutsitsinernut tunngasoq).....	53
7.10.	MARPOL isumaqatigiissut (umiarsuarnit mingutsitsisarneq).....	54
7.11.	Avatangiisinik illersuineq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat.....	55
7.12.	OSPAR isumaqatigiissut (Atlantikup avannaata kangiani immami avatangiisinik illersuiner mut tunngasoq)	56
7.13.	RAMSAR isumaqatigiissut (masarsoqarfinnik illersuineq)	57
7.14.	UNESCO pillugu isumaqatigiissut (kulturikkut kingornuttakkanut tunngasoq).....	58
7.15.	OPRC isumaqatigiissut (uuliamik mingutsitsinernut tunngatillugu sillimaniarneq, akiuiniarneq suleqatigiinnerlu).....	59
7.16.	UNECE isumaqatigiissut (killeqarfiit akimorlugit kuunnik tatsinillu illersuineq atuinerlu).....	60
7.17.	UNFCCC isumaqatigiissut (klima pillugu).....	61
7.18.	Wien isumaqatigiissut (ozonlagi pillugu).....	62
7.19.	Århus isumaqatigiissut (suliani avatangiisinut tunngasuni paasissutissanik pissarsiniartarneq, pisortat peqataasernerat eqqartuussivilersuussisinnaanerillu).....	63
8.	ANINGAASAQARNEQ	64
8.1.	Akilerartarnermi sulianut ikioqatigiittarneq pillugu nunani avannarlerni nunat akornanni isumaqatigiissut	65
8.2.	Andorrap aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq.....	66
8.3.	Islandimiut kalaallillu marloriaammik akileraartitsisarneq pillugu isumaqatigiissutaat (DBO).....	67
8.4.	Amerikamiut kalaallillu marloriaammik akileraartitsisarneq pillugu isumaqatigiissutaat (DBO)	68
8.5.	Norskit kalaallillu marloriaammik akileraartitsisarneq pillugu isumaqatigiissutaat (DBO)	69
8.6.	Danskit canadamiullu marloriaammik akileraartitsisarneq pillugu isumaqatigiissutaannut (DBO) Kalaallit Nunaata isumaqataanera.....	70
8.7.	Anguillap aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq.....	71
8.8.	Arubap aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq	72
8.9.	Bahamasip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq.....	73
8.10.	Bahrainip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq.....	74
8.11.	Belizep aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq.....	75
8.12.	Bermuda aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq.....	76
8.13.	Cayman Islandip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq.....	77
8.14.	Cook Islandip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq.....	78
8.15.	Gibraltarip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq.....	79
8.16.	Grenadap aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq	80
8.17.	Guernsey aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq	81
8.18.	Isle of Manip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq.....	82
8.19.	Jersey aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq	83
8.20.	Liberiap aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq	84
8.21.	Lichensteinip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq.....	85
8.22.	Macauip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq.....	86
8.23.	Marshallip qeqertai aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq.....	87
8.24.	Mauritiusip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq.....	88
8.25.	Monacop aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq	89
8.26.	San Marinop aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq.....	90
8.27.	Schweizip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq.....	91
8.28.	Turks aamma Caicosøerne aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq	92
8.29.	Uruguayip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasissutissanik avitseqatigiittarneq	93



9.	AALISARNEQ, PINIARNEQ NUNALERINERLU	94
9.1.	ICRW – IWC (arfanniernerup aqunneqarnera).....	95
9.2.	Kalaallit Nunaata Savalimmiullu akornanni Aalisarneq pillugu Isumaqatigiissut.....	96
9.3.	Islandip aamma Kalaallit Nunaata akornanni aalisarneq pillugu isumaqatigiissut	97
9.4.	Kalaallit Nunaata aamma Norgep akornanni Aalisarneq pillugu Isumaqatigiissut	98
9.5.	Kalaallit Nunaata aamma Rusland-ip akornanni Aalisarneq pillugu isumaqatigiissut.....	99
9.6.	Kalaallit Nunaata, Islandip Norgellu akornanni ammassaat pillugit isumaqatigiissut.....	100
9.7.	Qilalukkat pillugit isumaqatigiissut (MOU)	101
9.8.	Nannut pillugit isumaqatigiissut (MoU).....	102
9.9.	NAFMC (Atlantikap Avannaani Aalisarnermut Ministerit Ataatsimeersuartarnerat).....	103
9.10.	NAFO (atlantikap avannaata kitaani aalisarneq pillugu suleqatigiiffik).....	104
9.11.	NAMMCO (Atlantikap Avannaani Miluumasut Imarmiut Misissuiffigineqarnissaat, Allangutsaaliorneqarnissaat Aqutsivigineqarnissaallu pillugit Suleqatigiinnissamut Isumaqatigiissut).....	105
9.12.	NASCO (atlantikap avannaani kapisillit piujuartinneqarnissaat pillugu suleqatigiiffik).....	106
9.13.	NEAFC (atlantikap avannaata kangiani aalisarneq pillugu kommissioni).....	107
9.14.	Oslo-mi isumaqatigiissut (Nannut eqqissisimatitaanerat).....	108
10.	AATSITASSAT, INUSSUTISSARSIUTIT SULIFFEQARNERLU	109
10.1.	Norgemiut Oljedirektoratiannik suleqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqarneq.....	110
10.2.	National Energy Board of Canadamik suleqatigiinnissamut isumaqatigiissut	111
11.	PEQQINNISSAQ	112
11.1.	Peqqissaanermik suliaqarnikkut suleqatigiinnissaq pillugu Namminersorlutik Oqartussani Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfiup aamma Det Islandske Sundhedsministeriumip akornanni isumaqatigiissut	113
11.2.	Kalaallit napparsimasut katsorsarneqartarnerat pillugu Islandimi peqqinnissaqarfimmik suleqateqarnissamik isumaqatigiissut	114
11.3.	European Environment Agency-mik suleqateqarnissamik isumaqatigiissut	115
12.	ILAQUTARIINNERMUT TUNNGASUT INATSISINILLU ATUUTITSINEQ	116
12.1.	FN-ip meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaa.....	117
12.2.	FN-ip Innarlutillit pillugit Isumaqatigiissutaa	118
12.3.	Qasujaallisaatit/nukkassaatit (doping) pillugit isumaqatigiissut.....	119
12.4.	Isumaginnikkut ikiorsisarneq sullissisarnerlu pillugit Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat.....	120
12.5.	Isumaginnikkut Isumannaarinninneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat.....	121
13.	ILINNIARTITAANEQ, ILAGEEQARNEQ, KULTURI NALIGIISSITAANERLU	122
13.1.	Arctic Winter Games	123
13.2.	CEDAW (Arnanut sutigulluunniit assigiingisitsisarnerit atorunnaarsinneqarnissaat).....	124
13.3.	Sakkutigut saqitsaattoqassagaluarpat kulturikkut eriagisassat illersorneqarnissaat pillugit isumaqatigiissut	125
13.4.	Kulturikkut kingornussassat pillugit isumaqatigiissut.....	126
13.5.	Nunarsuarmi kingornussanut isumaqatigiissut	127
13.6.	Islandip, Savalimmiut aamma Kalaallit Nunaata akornanni suleqatigiinnissamik isumaqatigiissut.....	128
13.7.	Nunani Avannarlerni ilinniarnertuunngorniarfiit pillugit isumaqatigiissut.....	129
13.8.	Ilinniartitaanermut ingerlaqqiffiusunut isersinnaaneq pillugu nunat avannarliit isumaqatigiissutaat	130
13.9.	Korea Kujallip aamma Kalaallit Nunaata akornanni ilinniartunik paarlaasseqatigiittarneq il.il.....	131
13.10.	Saqummiisarnerit fonogrammillu pillugit WIPO-mi Isumaqatigiissut	132
13.11.	Piginnittussaataaneq pillugu Isumaqatigiissut (WIPO).	133
13.12.	Timitaqangitsunik kulturikkut kingornussat pillugit UNESCO-mi isumaqatigiissut	134
13.13.	United World College	135
13.14.	Piginnittussaataaneq pillugu nunarsuaq tamakkerlugu isumaqatigiissut	136



1. NAALAGAAFFEQATIGIIT ATAATSIMOORLUTIK NUNANUT ALLANUT ISUMANNAALLISAANERMULLU POLITIKKIAT

- 1.1. Killeqarfik pillugu Norgemik isumaqatigiissut Sakkussianik atomitalinnik siammarterinnginnissaq pillugu isumaqatigiissut
- 1.3. Kalaallit Nunaata Islandillu akornanni kiisalu Kalaallit Nunaata Jan Mayenillu akornanni nunaviup immap naqqaniittup aalisarfitsigullu killeqarfeqarneq pillugu isumaqatigiissutit
- 1.4. Kalaallit Nunaata illersorneqarnissaa pillugu USA-mik isumaqatigiissut
- 1.5. Danskít-ameríkamiut Kalaallit Nunaannut tunngatillugu ataatsimiititaliaat
- 1.6. Killeqarfik pillugu Canadamik isumaqatigiissut



Killeqarfik pillugu Norgelu isumaqatigiissut

Kalaallit Nunaata Jan Mayenillu akornanni nunaviup immap naqqaniittup killinga sumiiffimmilu aalisarfiit killingi pillugit Norgelu 18. december 1995-imi isumaqatigiissutigineqarput.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Kalaallit Nunaata Jan Mayenillu akornanni imaatigut killeqarfissaq pillugu Danmarkip Norgellu saqitsaassutaanik Den Internationale Domstolip 14. juni 1993-imi aalajangiinera isumaqatigiissutigut piviusunngortinneqarpoq, sumiiffimmilu nunaviup immap naqqaniittup ilaa illuatungeriit akornani killeqarfittut aalajangiunneqarluni.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Isumaqatigiissut 18. december 1995-imi atsiorneqarneratigut atuutsinneqalerpoq.

Kalaallit peqataanerat

Isumaqatigiissutip isumaqatiginninniutigineqarnerani Namminersornerullutik Oqartussat (maanna Namminersorlutik Oqartussat) danskit aallartitaattut peqataapput, aamma Namminersorlutik Oqartussat peqataaq-qinniarput isumaqatigissuteqarnermut atatillugu apeqquteqarpat isumaqatiginninniutigineqartussanik, tak. Namminersorneq pillugu inatsimmi § 13. Namminersornerullutik Oqartussat (maanna Namminersorlutik Oqartussat) atsioqataapput.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Isumaqatigiissutip naammassineqarnissaanut nunami inatsisit pisariaqartinneqanngillat.

Oqaaseqaatit

Kalaallit Nunaata Islandillu akornanni nunaviup immap naqqaniittup killinga sumiiffimmilu aalisarfiit killingi pillugit Island 11. november 1997-imi isumaqatigiissuteqarfigineqarpoq, isumaqatigiissumullu 18. november 1995-imeersumut ilassutitut Danmark Norgelu 11. november 1997-imi isumaqatigiissuteqarlutik.

Nittartagaq

Soqanngilaq.

Attaveqarfissaq

Nalunaarutit A, 1996, qupperneq 212.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=81157&exp=1>



Sakkussianik atomitalinnik siammarterinnginnissaq pillugu isumaqatigiissut

1.2

*Sakkussianik atomitalinnik siammarterinnginnissaq pillugu isumaqatigiissut 1. juli 1968-imeersoq.
Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons.*

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Nunanut allanut Pisortaqarfik, Kalaallillu Nunaanni uranimik tunisassiortoqalissappat Inuussutissarsiornermut, Aatsitassaqarnermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Isumaqatigiissuteqarnermi siunertaavoq sakkussianik atomitalinnik tamanik siammarterinnginnissaq kingusinnerusukkullu píaanissaq. Nunat atomitalinnik sakkussiaateqanngitsut taakkuninga pissarsinnginnissamut pi-sussaaffeqarput, naalagaaffiit atomiutillit nunanut allanut sakkussianik atomitalinnik tunniussinnginnissamut pi-sussaaffeqarput, nunallu tamarmik sakkussianik ikilisaanissaq siunertaralugu isumaqatiginninniarnissamut pi-sussaaffeqarlutik.

Akuerineqarnera tunngaviosorlu

Isumaqatigiissut Danmarkip 16. december 1968-imi atuutilersippaa. Kalaallit Nunaat isumaqatigiissummut ilaatinneqarpoq, tassa naalagaaffeqatigiinnermi pissutsit immikkut isiginiarneqarsimangimmata. Isumaqatigiissutip Inatsisartunut 2004-mi saqqummiunneqareernerata kingorna Kalaallit Nunaat isumaqatigiissummut ilassutitut isumaqatigiissummut ilaatinneqalerpoq.

Kalaallit peqataanerat

Kalaallit Nunaat maannamut suli peqataanngilaq. Uranimik tunisassiorneq Kalaallit Nunaanni aallartinneqassappat peqataasarnissaq naatsorsuutigineqarpoq (nakkutilliineq, IAEA-mut (International Atomic Energy Organization) nalunaarusiortarneq).

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pi-sussaaffii

Isumaqatigiissutip naammassineqarnissaanut immikkut ittumik inatsisiliornissaq maannakkorpiaq pisariaqartinneqanngilaq. Kalaallit Nunaanni uranimik tunisassiortoqalernerata nassatarissavaa, isumaqatigiissummi ilassutitullu isumaqatigiissummi nakkutilliisarnermut nalunaarusiorlunilu maleruaqqusanut Kalaallit Nunaat ilaatinneqalissaaq. Nunami naammassinninniarluni nakkutiginninniarlunilu suliniuteqarnissaq siunertaralugu inatsimmik pisariaqartitsisoqarnersoq nalaagaaffimmi oqartussat namminersorlutillu oqartussat akornanni suleqatigiissitap nalilersussavaa.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.iaea.org

Attaveqarfissaq

Lovtidende C, 1961, qupperneq 209.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=70557>



Kalaallit Nunaata Islandillu akornanni kiisalu Kalaallit Nunaata Jan Mayenillu akornanni nunaviup immap naqqaniittup aalisarfitsigullu killeqarfeqarneq pillugu isumaqatigiissutit

Kalaallit Nunaata Islandillu akornanni nunaviup immap naqqaniittup killinga sumiiffimmilu aalisarfiit killingi pillugit Island 11. november 1997-imi isumaqatigiissuteqarfigineqarpoq, isumaqatigiissumullu 18. december 1995-imeersumut ilassutit Kalaallit Nunaata Jan Mayenillu akornanni nunaviup immap naqqaniittup killinga sumiiffimmilu aalisarfiit killingi pillugit Norge 11. november 1997-imi isumaqatigiissuteqarfigineqarluni.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Isumaqatigiissutit Jan Mayen pillugu eqqartuussissut malippaa Kalaallillu Nunaata Islandillu akornanni nunaviup immap naqqaniittup aalisarfitsigullu killeqarfik aalajangersarlugu, taanna Kalaallit Nunaata Islandillu sine-riaasa akornanni qeqqaniittumik kiisalu 28. juni 1997-imi isumaqatiginninniarnermi angusanik aallaaveqarpoq. Kunngearfiup Danmarkip Kunngearfiullu Norgep 18. december 1995-imi isumaqatigiissutaannut ilassutit Kalaallit Nunaata Jan Mayenillu akornanni nunaviup immap naqqatigut killeqarfik sumiiffimmilu aalisarfissatut killeqarfik isumaqatigiissutigineqarput. Killeqarfiit akimorlugit pinngortitami arlaatigut susoqassappat isumaqatigiissut nalinginnaasumik aalajangersakkamik imaqarpoq. Isumaqatigiissut killeqarfinnut allanut tunngatillugu siumut aalajangersagartaqanngilaq.

Akuerineqarnera tunngaviosorlu

Isumaqatigiissut ilassutitullu isumaqatigiissut 27. maj 1998-imi atuutilerput

Kalaallit peqataanerat

Isumaqatigiissutit isumaqatiginninniutigineqarnerani Namminersornerullutik Oqartussat (maanna Namminersorlutik Oqartussat) danskit aallartitaattut peqataapput, aamma Namminersorlutik Oqartussat peqataaqqinniarput isumaqatigissuteqarnermut atatillugu apeqquteqarpat isumaqatiginninniutigineqartussanik, tak. Namminersorneq pillugu inatsimmi § 13. Namminersornerullutik Oqartussat (maanna Namminersorlutik Oqartussat) atsiogataapput.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Isumaqatigiissutit ilassutitullu isumaqatigiissutit naammassineqarnissaannut nunami inatsisit pisariaqartineqanngillat.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

Soqanngilaq.

Attaveqarfissaq

Nalunaarutit A, 1998, qupperneq 195.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=22728>



Igaliku- taavalu illersornissamut isumaqatigiissut

Kalaallit Nunaata illersorneqarnissaa pillugu USA-mik isumaqatigiissut

Illersornissatigut ikioqatigiinnissaq pillugu Danmarkip Amerikamilu Naalagaaffiit Peqatigiit akornanni isumaqatigiissut.

Agreement between the Government of the United States of America and the Government of the Kingdom of Denmark, pursuant to the North Atlantic Treaty, concerning the defense of Greenland.

Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Kalaallit Nunaata illersorneqarnissaa siunertaralugu ikioqatigiinnissaq isumaqatigiissummi pineqarpoq. Naalakkersuisut tamarmik sakkunik, atortunik, kiffartuussinernik sakkutooqarnikkulluunniit allatut ikiuutaasinnaasunik naalakkersuisunut allanut atukkiisassapput. Ikioqatigiinnerit suulluunniit matumatut ittut Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaannut naapertuutissapput aamma Atlantikup Avannaamiut Isumaqatigiissutaanni immikkoortorta 3 naapertorlugu pineqartut pisussaaffiit naapertuutissapput. Ikioqatigiinnikkut atlantikup avannaata ataatsimut illersorneqarnera iluaquserneqassaaq Atlantikullu Avannaamiut Isumaqatigiissutaanni immikkoortorta 9, naalakkersuisut tamarmik akuerisimasaat, naapertorlugu illersornissamut pilersaarusiat naammassineqassallutik. Tamatuma tunngavilerpaa amerikamiut sakkutooqarfiisa Kalaallit Nunaanni sakkutooqarfinnik pilersitsinerat. Ulumikkut Pituffimmi (Thule-basen) sakkutooqarfik kiserngorunnikuvoq.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Isumaqatigiissut Washingtonimi ulloq 27. januar 1951 atsiorneqarpoq. Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannut erniinnartumik atuutsineqalerpoq. Kalaallit Nunaata illersorneqarnissaa pillugu Isumaqatigiissummut 7. april 1941-meersumut taarsiullugu isumaqatigiissut atuutilerpoq. Illersornissamut isumaqatigiissummi allannguinertit peqatigiinnit tamanit akuersissutigineqarnissaa pisariaqarpoq. Amerikami Naalagaaffiit Peqatigiit Kunneqarfiullu Danmarkip Naalakkersuisuisa, Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut peqatigalugit isumaqatigiissutip 27. april 1951-imeersup (Igalikumi isumaqatigiissut) allanngortinneqarnissaa ilassuteqartinneqarnissaalu pillugu 6. august 2004-mi Isumaqatigiissuteqarnerisigut illersornissamut isumaqatigiissut nutarterneqarpoq.

Kalaallit peqataanerat

Kalaallit Nunaat danskit aallartitaattut peqataasarpoq, assersuutigalugu Permanent Committeemi ataatsimittorqarnerani imaluunniit suliaqarfik pillugit USA-mik isumaqatigininniartoqarnerani, tak. Namminersorneq pillugu inatsimmi § 13.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Illersornissamut isumaqatigiissutip naammassineqarnissaanut immikkut ittumik inatsisiliortoqartariaqangi-laq. Sakkutooqarfimmut tunngatillugu Kalaallit Nunaanni inatsisit atuutsineqalersinnaapput, assersuutigalugu Kalaallit Nunaanni akileraartarnek pillugu inatsit Pituffimmi danskinut kalaallinullu sulisunut atuuppoq.

Oqaaseqaatit

Illersornissamut isumaqatigiissut ilassutitut isumaqatigiissuterpassuarnik ilaneqarnikuvoq. Kangerlussuar-mi mittarfimmik, Kulusummi mittarfimmik Naalagaaffiillu Peqatigiit Kalaallit Nunaanni sakkutooqarnikkut sammisaqarnerannut atatillugu allanik atuinissamut tunngatillugu Kunneqarfiup Danmarkip Naalakkersuisuisa (Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut ilanngullugit) aamma Naalagaaffiit Peqatigiit naalakkersuisuisa 19. september 1991-imi isumaqatigiissummi pingaaruteqarnernik eqikkaanerat pingaarnerpaavoq. "Permanent Committee" USA-p aamma Danmarkip/Kalaallit Nunaata akornanni paasissutisseeqatigiittarluni isumaqatigininniartarnermilu ataatsimut oqallittarfimmut isumaqatigiissut taanna ilaatigut tunngaviliivoq.

Nittartagaq

Soqanngilaq.

Attaveqarfissaq

Nalunaarutit A, 2003, qupperneq 1.

Nalunaarutit A, 2005, qupperneq 251.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=70554>

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=23078>



Danskit-amerikamiut Kalaallit Nunaannut tunngatillugu ataatsimiititaliaat

1.5

*Kalaallit Nunaanni sanaartornermut tunngatillugu danskit-amerikamiut ataatsimiititaliaannik
pilersitsinissaq pillugu isumaqatigiissut.*

United States – Danish Committee on Greenland Projects.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Kalaallit Nunaanni sanaartornermut tunngatillugu amerikamiut-danskit ataatsimiititaliaata isumagisassavai, amerikamiut isumaqatigiissutaasa (maanna Pituffimmuinnaq tunngatillugu) sapinngisamik danskit kalaallillu suliffeqarfiinut neqeroortigineqartarnissaasa qulakkeerneqarnissaat siunertaralugu danskit suliffeqarfiisa sulisuisalu amerikamiut Kalaallit Nunaanni illersornissamut tunngatillugu suliaannut peqataatinneqartarnissaannut tunngatillugu paasissutisseeqatigiittarnissaq isumasioqatigiissitsisarnissarlu.

Akuerineqarnera tunngaviosorlu

2. december 1960-imi danskit Washingtonimi aallartitaata aamma amerikamiut nunanut allanut ministeriaqarfiata akunnerminni allaqatigiittarnermikkut isumaqatigiissutigaa Kalaallit Nunaanni sanaartornermut tunngatillugu danskit-amerikamiut ataatsimiititaliaannik pilersitsinissaq.

Kalaallit peqataaerarat

Isumaqatigiissut malillugu danskit aallartitaqarfiannit sinniisuutitaq ataatsimiititaliaami danskit tungaannit ilaasortaatinneqarpoq. Namminersornerullutik Oqartussaqaqarallarmalli danskit sinniisuutitaat peqatigalugu Kalaallit Nunaat peqataasarpoq, tak. Namminersorneq pillugu inatsimmi § 13. Nunanut Allanut Pisortaqarfimmi sulisoq ullumikkut pisortatigoortumik Namminersorlutik Oqartussanut sinniisuutitaavoq. Ataatsimiititaliaq ullumikkut mailiinnakkut suliaqartarpoq, pisariaqartitsisoqarneranilu video aqutigalugu ataatsimiittarluni.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Isumaqatigiissutip naammassineqarnissaanut inatsisilornissaq pisariaqartinneqanngilaq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

Soqanngilaq.

Attaveqarfissaq

Lovtidende C, 1991, Nr. 19.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=70485>



Killeqarfik pillugu Canadamik isumaqatigiissut

Kalaallit Nunaata Canadallu akornanni nunaviup immap naqqatigut killeqarfissaq pillugu

17. december 1973-imi Canadamik isumaqatigiissut.

Agreement between the Government of the Kingdom of Denmark and the Government of Canada relating to the Delimitation of the Continental Shelf between Greenland and Canada.

Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Kunngearfiup Danmarkip Canadamilu naalackersuisut isumaqatigiissutitigut aalajangersarpaat Kalaallit Nunaat Canadallu issittumi qeqertaasa akornini killeqarfissaq (nunaviup immap naqqatigut killeqarfik), nunaviup immap naqqaniittup pisuussutaanik ilisimatusarnissamut atuinissamullu tunngatillugu peqatigiit arlaannaataluunniit oqartussaaffitsik annertusarniingilaat. Isumaqatigiissummi Tartupaluk (Hans Ø) ilaatinneqanngilaq, taanna allorniusap avannarpasissup 82-ip avannaata tungaa taamaallaat tikillugu avannaaniittoq peqatigiit tamarmik piumasarivaat.

Akuerineqarnera tunngaviosorlu

17. december 1973-imi Kunngearfiup Danmarkip Canadamilu naalackersuisut isumaqatigiissut Ottawami atsiortaat. Kunngip aalajangersagaa 25. februar 1974-imeersoq aqqtugalugu isumaqatigiissut Danmarkip atortussanngortippaa. Isumaqatigiissutip nammineq imaa malillugu taanna Kalaallit Nunaannut tunngasuteqarpoq. Københavnimi ulluni 5. aamma 20. april 2004 allaqatigiinnikkut isumaqatigiissut 17. december 1973-imeersoq allanngortinneqarpoq, tassa paasissutissat nutaat tunngavigalugit killeqarfiliisoqarluni. (WGS84). Allaqatigiinnermi allannguut 16. december 2009-mi atuutsinneqalerpoq. Nunamik uuttortaariaaseq nutaaliaasoq kiisalu allorniusap avannarpasissup 82-ip avannaata tungaani killeqarfiup suliareqqinneqartusaanera pissutigalugit isumaqatigiissummik nutarterinissaq 2010-mili isumaqatiginninniutigineqalerpoq. Isumaqatiginninniarnermut ilaatillugu Namminersorneq pillugu inatsimmi § 13 naapertorlugu killeqarfik akimorlugu pisussanut tunngatillugu isumaqatigiissuteqarnissaq Namminersorlutik Oqartussat Canadallu isumaqatiginninniutigivaat.

Kalaallit peqataanerat

1973-imi isumaqatigiissut Namminersornerullutik Oqartussaanermik aaqqissuussinerup aallartinneqannginnerani naammassineqarpoq. Namminersorneq pillugu inatsimmi § 13 naapertorlugu killeqarfimmu tunngatillugu nutaamik isumaqatigiissuteqarnissaq pillugu isumaqatiginninniarnernut Kalaallit Nunaat danskit aallartitaannut peqataatinneqartarpoq. Killeqarfiit akimorlugit susoqarnissaanik isumaqatigiissutissat Namminersorneq pillugu inatsimmi § 12 naapertorlugu Canada Kalaallillu Nunaat toqqaannartumik isumaqatiginninniartarput.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

Soqanngilaq.

Attaveqarfissaq

Nalunaarutit A, 1974, qupperneq 317.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=130168>



2. ISSITTUMI SULEQATIGIINNEQ

- 2.1. Ottawamit Nalunaarut (Issittumi Siunnersuisoqatigiit)
- 2.2. SAR pillugu isumaqatigiissut
- 2.3. Nunavut Kalaallillu Nunaata akornanni suleqatigiinnissaq pillugu nalunaarut
- 2.4. Naalakkersuisut Siulittaasuata aamma Islandimi Nunanut allanut ministerip ataatsimut nalunaarutaat



Ottawamit Nalunaarut (Issittumi Siunnersuisoqatigiit)

Issittumi Siunnersuisoqatigiit pilersinneqarnerat pillugu Ottawamit nalunaarut.

Declaration on the Establishment of the Arctic Council.

Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaarfik

Allaatiginera siunertaalu

Nalunaaruteqarnermi siunertaavoq, issittumi naalagaaffiit kiisalu nunap inoqqaavisa aamma inuit allat issittumi naalagaaffinni najugaqartut akornini issittumi pissutsita ataatsimoorussat pillugit suleqatigiinneq, ataqatigiissaarisarneq sunniiveqatigiittarnerlu siuarsarniarlugit Issittumi Siunnersuisoqatigiinnik pilersitsinissaq.

Akuerineqarnera tunggaviusorlu

Issittumi naalagaaffiit arfineq pingasuusut ulloq 14. september 1996 nalunaarut atsiorpaat; Canada, USA, Danmark, Norge, Sverige, Finland, Rusland aamma Island. Namminersorneq pillugu inatsimmi kapitali 4 naaper-torlugu danskit naalackersuisuisa Kunngaqarfik tamaat sinnerlugu nalunaarut atsiorpaat.

Kalaallit peqataanerat

Ministerit ataatsimiinneranni Naalackersuisut Siulittaasuut aamma Nunanut allanut Ministeri Kalaallit Nunaat sinnerlugu peqataapput, Nunanullu allanut tunggatillugu pisortaq Ministerit ataatsimiinneranni Vice-deputy-tut peqataalluni.

Issittumi Siunnersuisoqatigiit suleqatigiinnerannut Kalaallit Nunaat politikkikkut atorfilittatigullu peqataasarpog. Nunanut allanut Pisortaarfip Namminersorlutik Oqartussat Issittumi Siunnersuisoqatigiinnut peqata-anissaat ataqatigiissaartarpa, aamma Grønlands Senior Arctic Official (SAO) Nunanut allanut Pisortaarfimmit isumagineqartarpoq. Tamakku saniatigut Siunnersuisoqatigiit atorfilittatigut suliaannut Namminersorlutik Oqartussani naalackersuisoqarfiit arlallit peqataasarpog. Aammattaaq Nunanut allanut Pisortaarfik naalagaaffik sinnerlugu suleqatigiissitamut Sustainable Development Working Groupimut head of Delegationitut inissisimavoq. Ineqarnermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalackersuisoqarfik suleqatigiissitami Conservation of Arctic Flora and Faunani (CAFF) Naalagaaffeqatigiinnut Head of Delegationiuvoq, Naalackersuisoqarfittaaq Arctic Monitoring and Assessment Programme (AMAP) aamma Protection of the Arctic Marine Environment (PAME) ataatsimiinneranni Naalagaaffimmit aallartitat ilaattut peqataasarluni. Taakku saniatigut PAME aamma Emergency, Prevention and Preparedness (EPPR) suliaannut Inuusutissarsionermut, Aatsitassaqarnermut Suliffeqarnermullu Naalackersuisoqarfik peqataasarlunilu malinnaasarpog. Tamakkua saniatigut utaqqiisaagallartumik Task Forcesimut, suliaasaqarfiit akimorlugit suliniutinut immikkullu ilisimasalittut sammisanut assigiingitsunut Namminersorlutik Oqartussat sulianillu ilisimasallit allat peqataasarpog.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

SAR pillugu isumaqatigiissuteqartoqarnissaata tungaanut, taanna takuuk, Issittumi Siunnersuisoqatigiinni inatsisitigut pituttorsimasumik isumaqatigiissuteqartoqarsimangilaq.

Oqaaseqaatit

Issittumi Siunnersuisoqatigiit ukiut ingerlanerini ineriartorsimapput, siulittaasuutitaqartullu ukiuni marlunni malittarisassanik anguniagassanillu aalajangiisartut taarserneqaraangata nutaamik nalunaarusiortoqartarluni

Nittartagaq

www.arctic-council.org

Attaveqarfissaq

<http://www.arctic-council.org/index.php/en/document-archive/category/4-founding-documents>

SAR pillugu isumaqatigiissut

Issittumi ujaasisarnejq annaassiniartarnerlu pillugu isumaqatigiissut.

Agreement on Cooperation on Aeronautical and Maritime Search and Rescue in the Arctic.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Avatangiiisnut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik / Nunanut Allanut Pisortaqarfik

Allaatiginera siunertaalu

SAR pillugu isumaqatigiissummi siunertaavoq, issittumi nunat arfineq pingasuusut akornini suleqatigiinnerup nukittorsarnejqarneratigut SAR-imi isumalluutit atuuatut atuisarnerup pitsanngorsaaffigineqarnissaa. Isumaqatigiissut taamaalilluni sungiusartarnejq, attaveqatigiittarnejq annaassiniartarnerlu pillugit suleqatigiinnerunissamut tunngavilliivoq. Isumaqatigiissut Issittumi Siunnersuisoqatigiit iluanni siullerpaamik inatsisitigut pituttorsimasumik isumaqatigiissutaavoq.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Isumaqatigiissut ulloq 12. maj 2011 Nuummi Issittumi Siunnersuisoqatigiit ministeriisa ataatsimiinneranni akuersissutigineqarpoq. Danskitt nunanut allanut ministeriata kiisalu Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut Siulittaasuata aamma Savalimmiuni Lagtingsmandip Kunngaqarfik sinnerlugu isumaqatigiissut atsiortaat. 19. januar 2013-imi naalagaaffiit atsiortut tamarmik atortussanngortitsinerisigut isumaqatigiissut pisortatigoortumik atuutilerpoq.

Kalaallit peqataanerat

Illersornissamut Qullersaqarfik (Forsvarskommando) siuttoralugu naalagaaffeqatigiit ataatsimut aallartitatut isumaqatiginninniarnermi peqataalluarpot. Danskitt SAR pillugu oqartussaasuinit kiisalu Savalimmiunit Kalaallillu Nunaannit aallartitat peqataappot.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Suliaqarfiup iluani, pingaartumik International Convention on Maritime Search and Rescue (the SAR Convention) 1979-imeersup kiisalu Convention on International Civil Aviation (Chicago Convention) 1944-meersup iluini nunat tamat isumaqatigiissutaanni atuuatut pisussaaffiit isumaqatigiissuttip annersaata ersersippai, taamaalillunilu inunnut imaatigut silaannakkulluunniit ajunaarnerup nassataanik ingerlaannaq piumasaaqatitaqangitsumillu ikiuinissamut nunat pisussaaffii uppersarsaqqillugit. Taakku saniatigut pilersinneqarput ilaatigut sungiusarnermi aamma misilittakkanik paasissutissanillu paarlaasseqatigiittarnermi suleqatigiinnerunissamut periarfissat, aammali attaveqatigiittarnerup suleqatigiittarnerullu pitsanngorsaattigisinnaasat. Peqatigiittaaq akulikitsumik ataatsimiittarnernut peqataanissamut pisussaaffeqarput.

10. – 14. september 2012-imi SAR-imi upalungaarsimanermut atatillugu ujaasilluni annaassiniarlunilu sungiusarnerit siullit Kalaallit Nunaanni ingerlanneqarput (SAREX Greenland Sea 2012).

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.arctic-council.org

Attaveqarfissaq

<http://arctic-council.org/index.php/en/document/archive/category/20-main-documents-from-nuuk>

Nunavut Kalaallilu Nunaata akornanni suleqatigiinnissaq pillugu nalunaarut

Nalunaarut Nunavummi naalakkersuisut aamma Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik

Oqartussat suleqatigiinnissaannut tunngassuteqarpoq.

Memorandum of Understanding on Cooperation between the Government of Nunavut and The Greenland Home Rule Government.

Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaarfik

Allaatiginera siunertaalu

Nalunaarutitigut siunertarineqarpoq nunani taakkunani marluusuni innuttaasut suleqatigiinnerisa nukittorsarneqarnissaat kiisalu naalakkersuisut taakku marluusut akornanni suleqatigiinnerup attatiinnarneqarnissaa ineriartorteqqinneqarnissaalu. Siammasissumik paarlaasseqatigiittarnissaq pingaartillugu pingaarnertitasat arlallit aallaavigalugit suleqatigiittoqarpoq.

Akuerineqarnera tunngaviosorlu

Isumaqatigiissutip tunngavigaa siunniussaqaqarnermik nalunaarut (Memorandum of Intent to Develop a Cooperation Agreement) 22. juni 1999-imeersoq. Ulloq 24. oktober 2000 nalunaarut naalakkersuisut siulittaasorisimasaannit Jonathan Motzfeldtimit aamma naalakkersuisut siuttuannit (Premier) Paul Okalikimit atsiorneqarpoq.

2014-mi Naalakkersuisut siulittaasorisimasaannit Aleqa Hammond taavalu Premierminister Peter Taptuna ataatsimoorlutik isumaqatigiissummik atsiuipput.

Kalaallit peqataanerat

Isumaqatigiissut Namminersorneq pillugu inatsimmi § 12 naapertorlugu allaffissornikkut isumaqatigiissutaavoq suleqatigiinnerlu pingaartumik Kalaallit Nunaanni oqartussat Nunavummilu oqartussat akornanni toqqaannartumik pisarluni.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Suleqatigiinneq ukiut tamaasa nalilersorniarneqartarpoq erseqqissaaffiginiarneqartarlunilu, tak. isumaqatigiissummi appendix A suliaasaqarfinnut immikkut ukkatarineqartussanut pingaartitassanullu tunngassuteqartoq. Appendix peqatigiit ukiumoortumik ataatsimiinneranni pisariaqartitsisoqartillugu ingerlaavartumik iluarsaanneqarlunilu ilaneqartarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

Soqanngilaq.

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.

Naalackersuisut Siulittaasuata aamma Islandimi Nunanut allanut ministerip ataatsimut nalunaarutaat

*Joint Declaration of Premier of Greenland and Minister for Foreign Affairs of Iceland – Nuuk,
8 November 2013*

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Ataatsimut nalunaaruteqarnermi siunertaavoq Islandip Kalaallillu Nunaata akornanni paasinneqatigiittarnerup suleqatigiittarnerullu nukittorsarneqarnissaat. Niuernermut, takornariartitsinerumut, peqqissutsimut, imaatigut angallassinermut, ilinniartitaanermut, isumalluutitut, aalisarnermut, nukissiuuteqarnermut kiisalu inuusutissanut uumasunullu nakorsaqaqarnermut tunngatillugit suleqatigiinneq peqatigiit nukittorsarusuppaat.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Ataatsimut nalunaarut Naalackersuisut Siulittaasuata aamma Islandimi Nunanut allanut ministerip ulloq 8. november 2013 atsiorpaat.

Kalaallit peqataanerat

Namminersorneq pillugu inatsimmi § 12 naapertorlugu allaffissornikkut isumaqatigiittoqarpoq suleqatigiinnerlu pingaartumik Kalaallit Nunaanni oqartussat Islandimilu oqartussat akornanni toqqaannartumik pisarpoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Ataatsimut nalunaarutip atuutsinneqarnissaanut nunami inatsisiliornissaq pisariaqanngilaq. Matumani nammineq piomassuseq malillugu isumaqatigiissuteqarneq pineqarpoq.

Ataatsimut nalunaarutip naammassineqarnera ministerip atorfillillu qaffasissumik inissisimasup akornanni akulikitsumik ataatsimeeqatigiinnikkut malitseqartinneqartassaaq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

Soqanngilaq.

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.

3. NUNANI AVANNARLERNI SULEQATIGIINNEQ

- 3.1. Helsingforsimi isumaqatigiissut (Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivi aamma Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivi)
- 3.2. Helsingforsimi isumaqatigiissut (OSCE)
- 3.3. Nunani Avannarlerni Suleqatigiiffik pillugu isumaqatigiissut
- 3.4. Nunat Avannarliit Killit Siunnersuisoqatigiivinik suleqateqarnissamik isumaqatigiissut



Helsingforsimi isumaqatigiissut (Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivi aamma Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivi)

3.1

Danmarkip, Sverigep, Norgep, Finlandip aamma Islandip akornanni suleqatigiinnissamik isumaqatigiissut 23. marts 1962-imeersoq.

Immikkoortorta qarfik akisussaasoq

Naalakkersuisut ataanni Nunanut Allanut Pisorta qarfik aamma Inatsisartut ataanni Inatsisartut Allatto qarfiat.

Allaatiginer a siunertaalu

Siunertaavoq nunat avannarliit suleqatigiinnissaannut atugassarititaasunik pilersitsinissaq. Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivisa isumagisarpaat nunani avannarlerni inatsisartunit qinikkatut sinniisuutitat akornanni suleqatigiinneq, taakkununga ilanngullugit Ålandimi, Savalimmiuni Kalaallilu Nunaanni inatsisartut suleqatigiinnerat, taak kulu nunani avannarlerni naalakkersuisunik oqaloqateqartarnerat naalakkersuisullu akornanni suleqatigiinneq. Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivi nunat peqataatitaqartut aamma nunat namminersortut suleqatigiinnerannut tunngatillugu suliniuteqartuusarput, siunnersuisarlutik nakkutilliisarlutillu.

Nunat avannarliit ataatsimut aalajangiussaat Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivinit akuersissutigineqartarput naammassineqarlutillu.

Akuerineqarner a tungaviusorlu

Allannguut 15. juni 1983-imi atuutilersoq aqqutigalugu Kalaallit Nunaat ilaasortanngorpoq.

Kalaallit peqataaner a

Kalaallit Nunaat marlunnik inatsisartunit toqqakkanik ilaasortaatitaqarluni peqataasarpoq, ilaasortallu Naalakkersuisunit toqqakkat Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivini taasisinnaatitaanatik peqataasarlutik.

Naalakkersuisut ministerit siunnersuisoqatigiivini oqartussaaffigisaminnut attuumassuteqartuni peqataasarput. Taakku saniatigut ilaasorta q ataaseq Naalakkersuisunit toqqagaq Nunat Avannarliit suleqatigiiffianni (Suleqatigiinnermut ministerit) Ministerit siunnersuisoqatigiivinit ilaasortaavoq. Ministerit siunnersuisoqatigiivi isumaqatigiillutik sulisarput. Naalakkersuisut Ministerit siunnersuisoqatigiivini siunnersuuteqarsinnaatitaallutillu oqaaseqarsinnaatitaapput, taasisinnaatitaanatik. Naalakkersuisut Ministerit siunnersuisoqatigiivisa aalajangiannaannut isumaqataasinnaapput.

Naalakkersuisut Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivisa ukiumoortumik ataatsimiinnerannut peqataasarnerat Inatsisartunik suleqateqarnikkut pisarpoq. Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivisa katersuunerat Naalakkersuisut nunap immikkoortuinut nunanulluunniit allanut tunngatillugu politikkikkut oqalliffigalugulu isumaqatigiinniarnermi atorsinnaavaat.

Naalagaaffiup naammassinninner a aamma/imaluunniit pisussaaffii

Qulaani oqaatigineqartutut ilaasortassanik toqqaanikkut, aamma suliap pisariaqartitaanik isumalluutissaqartitsinikkut naalagaaffiup suliasaq naammassisarparaa. Tassa ataatsimiinnerni, ataatsimeersuarnerni angalanernilu il. il. politikkerit atorfilittallu peqataasarnerisigut. Siunnersuisoqatigiinnut ilaasortat Kalaallit Nunaata avataani ukiumut minnerpaamik sisamariarlutik ataatsimiittarput. Naalakkersuisut ukiumut nalinginnaasumik ministerit marloriarlutik ataatsimiinnerinut peqataasarput, ataatsimiinnissat atorfilittatigut ataatsimiittaliap marluk - sisamariarluni ataatsimiinnermini piareersartarpari. Taakku saniatigut suliamik ilisimasallit aamma nunat avannarliit suliffeqarfiini siulersuisut ataatsimiittarput, taakkununga peqataanermi nalinginnaasumik taasisinnaatitaaneq atuuttarpoq.

Oqaaseqaatit

Isumaqatigiissut arlaleriarlugu iluarsineqarpoq, allannguut kingulleq 2. januar 1996-imi atuutilerpoq.

Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivisa aamma Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivisa allatto qarfiat Købehavnimiippoq.

Nittartagaq

www.norden.org

Attaveqarfissaq

Nr. 38, Lovtidende C, 1962

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=70811>

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=71223>



Helsingforsimi isumaqatigiissut (OSCE)

Helsingforsimi Isumaqatigiissummi pineqarpoq Europami Isumannaallisaaneq Suleqatigiinnerlu pillugit ataatsimeersuartarnissap pilersinneqarnissaa.

The Helsinki Final Act on the establishment of Conference on Security and Co-operation in Europe.

Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Europami Isumannaallisaaneq Suleqatigiinnerlu pillugit taamani Ataatsimeersuartarnermi, maannakkut Europami Isumannaallisaaneq Suleqatigiinnerlu pillugit Kattuffik (OSCE) siunertaavoq naalagaaffinni peqataatitaqartuni taakkulu akornanni aqqiagiinngissuteqartarnerup pitsaaliorneqarneratigut imaluunniit aqqiagiikkunnaarsittarnerisigut patajaassutsip pitsaangorsaaffigineqarnissaa. OSCE FN-ip ataani nunat immikkoortuini kattuffiusoq maanna nunarsuarmi isumannaallisaaneq pillugu aqqissuussaavoq naalagaaffinnit Europameersunit, Centralasiamersunit Nordamerikameersunillu 56-iusunit ilaasortaartoq.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Danmarkip ulloq 1. august 1975 Helsingforsimi isumaqatigiissut atsiorkaa. Kalaallit Nunaanni pissutsit immikkut isiginiarneqanngimmata isumaqatigiissut erniinnakaneq atuutilerpoq.

Kalaallit peqataanerat

Københavnimi uppersaat juni 1990-imeersoq nunami ikinnerussuteqartut pisinnaatitaaffianut tunngassuteqarpoq. OSCE-mi naalagaaffiit Helsingforsimi 1992-imi ataatsimeersuarnerminni Kalaallit Nunaanni Inatsisartut suliniuteqarnerisigut aalajangerpaat, pisinnaatitaaffiit taakku nunap inoqqaavinut aamma atuutissasut. Taakku saniatigut kattuffiup maannamut suliarisimangilai sammisassat toqqaannartumik Kalaallit Nunaannut tunngassuteqartut.

Aalangiisartutut qullersaapput naalagaaffiit aamma naalakkersuisut siulittaasuisa akornanni (ukioq ataaseq allortarlugu) ataatsimeersuartarnerit, kiisalu nunanut allanut ministerit akornini ukiumoortumik siunnersuisoqatigiittut ataatsimiittarnerit. Ulluinnarni aalangiisartuuvoq OSCE-p Wienimi Permanente Rådia, inuttarai naalagaaffiit ilaasortaasut aalajangersimasumik sinniisui. OSCE-p Parlamentariske Forsamlingiata inuttarai OSCE-mi naalagaaffiit peqataatitaqartut inatsisartuini ilaasortat. Danmark Kunngaqarfik sinnerlugu peqataasarpoq, Parlamentariske Forsamlingimilu arfinilinnik peqataatitaqartarluni. Kalaallit Nunaat 1992-imi ataatsimiinneq qulaani pineqartoq eqqaassanngikkaanni peqataaneq ajorpoq. Kalaallit Nunaata OSCE-mi ataatsimiinnertut peqataanissaa namminersorneq pillugu inatsimmi § 13 naapertorlugu danskitaallartitaattut pisussaavoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Isumaqatigiissuttip naammassineqarnissaanut immikkut ittumik inatsisiliornissaq pisariaqanngilaq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.osce.org

Attaveqarfissaq

<http://www.osce.org/mc/39501?download=true>



Nunani Avannarlerni Suleqatigiiffik pillugu isumaqatigiissut

Nunani Avannarlerni Suleqatigiiffik - Savalimmiut, Kalaallit Nunaata Ålandillu Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiiffianni aamma Nunani Avannarlerni Ministerit Siunnersuisoqatigiivini suleqatigiinnerat.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Naalakkersuisut ataanni Nunanut Allanut Pisortaqarfik aamma Inatsisartut ataanni Inatsisartut Allattoqarfiat.

Allaatiginera siunertaalu

Politikkikkut suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutaavoq. Anguniagaavoq nunat avannarliit suleqatigiinneranni nunat namminersortut pingasuusut sunniuteqarsinnaanerisa nukittorsarneqarnissaat, tassa Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivinit aamma Nunani Avannarlerni Ministerit Siunnersuisoqatigiivinit tunngatillugu.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Isumaqatigiissut ulloq 29. oktober 2012 isumaqatigiissutigineqarpoq, atsiorneqarlunilu Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivini kalaallit aallartitaannit Naalakkersuisunillu. Isumaqatigiissut inatsisitigut pituttugaangilaq.

Kalaallit peqataanerat

Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivisa aamma Nunani Avannarlerni Ministerit Siunnersuisoqatigiivisa ataatsimiinnissaat sioqullugu nunat pingasuusut sinniisaat imminnut siunersioqatigiittarput. Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivini kalaallit aallartitaat aqutugalugit nunami suleqatigiittoqartarpoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Isumaqatigiissutip naammassineqarnissaanut immikkut ittumik inatsisiliornissaq maannakkorpiaq pisariaqartinneqangilaq.

Oqaaseqaatit

Isumaqatigiissutip immikkuullarissutigivaa inatsisartunit sinniisuutitanit naalakkersuisunillu sinniisuutitanit atsiorneqarsimanera.

Nittartagaq

Soqanngilaq.

Attaveqarfissaq

<http://dokument.lagtinget.aland.fi/handlingar/2012-2013/NRB01/Bilaga%202.pdf>

Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiivik suleqateqarnissamik isumaqatigiissut

3.4

Islandip naalakkersuisuisa, Savalimmiut Naalakkersuisuisa, Kalaallit Nunaata Naalakkersuisuisa aamma Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiivisa suleqatigiinnissaq pillugu nalunaarutaat.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Naalakkersuisut ataanni Nunanut Allanut Pisortaqarfik aamma Inatsisartut ataanni Inatsisartut Allattoqarfiat.

Allaatiginera siunertaalu

Siunertaavoq nunat naalakkersuisuisa Nunallu Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiivisa akornanni paasisstutisseeqatigiittarnissaq kiisalu nunat suleqatigiinnermut ministeriisa suliatigullu ministeriisa Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiivisa ataatsimiinnerannut sapinngisamik peqataatinneqartarnissaat.

Akuerineqarnera tunngaviusorlu

Nalunaarut 15. april 2002-mi atsiorneqarpoq.

Kalaallit peqataanerat

Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiivi Kalaallit Nunaanni ukiumoortumik ataatsimiikkaangata Nunat Avannarliit suleqatigiinnerannut Naalakkersuisutut ilaasortaq naalakkersuisut tamaasa sinnerlugit Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiivisa kaammattuutaannut akissuteqartassaaq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiivisa Nunat Avannarliit Killiit naalakkersuisuinut kaammattuutaat Naalakkersuisut akissuteqarfigisassavaat. Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiivini maleruaqqusat mallilugit kaammattuutit taakku Inatsisartuni aamma suliarineqartassapput.

Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivisa ataatsimiinneranni Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiivisa nunat avannarliit killiit naalakkersuisuini siulittaasut ataatsimeeqatigisassavaat.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.vestnordisk.is

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



4. EU-MIK SULEQATEQARNEQ

- 4.1. Londonimi aalajangiussaq (Europami Siunnersuisoqatigiit)
- 4.2. Kalaallit Nunaata EF-imit aninera
- 4.3. OLT pillugu isumaqatigiissut (Kalaallit Nunaat EU-p ataani Nunat nunasiaataasimasut kattuffiani ilaasortatut)
- 4.4. EU-p aamma Kalaallit Nunaata akornanni suleqatigiinnissamik isumaqatigiissut
- 4.5. Aalisarneq pillugu suleqatigiilluni EU-mik isumaqatigiissut
- 4.6. EU-p Kalaallillu Nunaata akornanni isumaqatigiissutitut siunniussaqaqarnermik oqariartuut

Londonimi aalajangiussaq (Europami Siunnersuisoqatigiit)

Europami Siunnersuisoqatigiit pillugit aalajangiussaq.

Statute of the Council of Europe.

4.1

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqarfik.

Allaatiginera siunertaalu

Aalajangiussaq Europami Siunnersuisoqatigiinnut isumaqatigiissummut tunngaviuvoq.

Akuerineqarnera tunngaviusorlu

Aalajangiussaq 5. maj 1949-mi Londonimi atuutilerpoq, Danmarkilu pilersitseqataasut ilagaat.

Kalaallit Nunaat ilaavoq, Kalaallit Nunaat pillugu nunatut nangaassuteqartoqangimmat.

Kalaallit peqataanerat

Europami siunnersuisoqatigiinni naalagaaffiit namminersortut ilaasortaammata Kalaallit Nunaat Europami siunnersuisoqatigiinni sulinermi namminersorluni peqataasinnaangilaq. Europami siunnersuisoqatigiinni parlamenti-mi Kunngaqarfik Danmark tallimanik issiatitaqarpoq tallimanillu sinniisoqarluni Folketingimi ilaasortat akunnerminni toqqartagaannik. Tassa imaappoq Kalaallit Nunaanni Folketingimut qinikkat Europami Siunnersuisoqatigiit parlamentianni aallartitaasinnaasut.

Europami Siunnersuisoqatigiit pilersinneqarmatali arlalinnik isumaqatigiissusiortoqarsimavoq, taakkulu Europami Siunnersuisoqatigiinni ilaasortat atuutsinnissaannut ammallutik. Kalaallit Nunaat Europami Siunnersuisoqatigiit isumaqatigiissutaannut il.il. ilaavoq Kunngaqarfiup Danmarkip isumaqatigiissutini atuutsitaasa iluanni. Kalaallit Nunaat taamaalilluni nalunaaruteqartarnenut piimaartussanut ilanngussisarumaarpoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Europami Siunnersuisoqatigiinni ilaasortap kialluunniit naalagaaffimmi inatsisit tunngaviusumik atuuttut akuersaartussaavai aamma periaaseq una, tassalu nunami inatsiseqarfiusumi kimulluunniit inuttut piginnaatitaaffiit tunngaviusumillu kiffaangissuseqarneq tuttussaammat kiisalu Siunnersuisoqatigiit anguniagaannik ilumoorussilunilu pitsaasumik suleqataasussaalluni, soorlu aalajangiussami kapitel I-imi allaqqasut malillugit.

Ilaasortat taassuma saniatigut nunami najugarisami isumaqatigiissutit atuutsinneqartut malittussaavaat.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.coe.int

Innersuussineq

Lovtidende C, 1949, nr. 40.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=70848>

Kalaallit Nunaata EF-imit aninera

EF-imit isumaqatigiissutinik allanngortitsineq pillugu isumaqatigiissut 13. marts 1984-imeersoq

Kalaallit Nunaannut tunngasoq.

Treaty amending, with regard to Greenland, the Treaties establishing the European Communities.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqarfik.

Allaatiginera siunertaalu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata taamani EF-imit anineranut tunngatillugu inatsisitigut tunngaviliivoq. Isumaqatigiissummi EØF-imi isumaqatigiissutip immikkoortua 4 naapertorlugu Kalaallit Nunaat imparik qulaallugu nunatut aamma inissippoq.

Aninermi isumaqatigiissutit pingasut atuutilerput: 1) Kalaallit Nunaat pillugu immikkut isumaqatigiissut, 2) Aalisarnermut isumaqatigiissut Det Europæiske Økonomiske Fællesskab illuatungaani qallunaat kalaallillu naalakkersuisui akilerlugit ("tunngaviummik isumaqatigiissut"), 3) Aalisarnerq pillugu piumasaqaatit pillugit isumaqatigiissut Det Europæiske Union illuatungaani qallunaat kalaallillu naalakkersuisui akilerlugit ("aalisarnerq pillugu isumaqatigiissut").

Kalaallit Nunaat pillugu immikkut isumaqatigiissutip imarai aalisakkat Kalaallit Nunaanneersut pillugit EF-imit akileraruteqannginnissaannik akitsuuteqannginnissaannillu aalajangersakkat, kalaallit aalisarfiinut EF naammaginartumik aalisarsinnaappat. Taanna isumaqatigiissut piffissamik killiligaangilaq. Aalisarnermut isumaqatigiissutit immikkut tassani nassuiarneqarput.

Akuerineqarnera tunngaviosorlu

EF-imit isumaqatigiissutit Inatsisartut Upernaakkut Ataatsimiinneranni 1984-imi akuersissutigineqarput (aamma takuuk Inatsit nr. 259 28. maj 1984-imeersoq, Nalunaarutit A. 1984, p. 128). Isumaqatigiissut 13. marts 1984-imi atsiorneqarpoq 1. februar 1985-imilu atuutilerluni.

Kalaallit peqataanerat

Aninermut atatillugu Kalaallit Nunaata EU-llu ataatsimut soqutigisaanni isumaqatigiissusiortoqarpoq. Isumaqatigiissutit taakku Kalaallit Nunaat peqataatillugu isumaqatigiissutaapput isumaqatigiissutillu atuutilerlennissaanut Kalaallit Nunaanni tassunga suliamut akisussaasunit Nunanullu allanut naalakkersuisoqarfimmit qallunaat ministereqarfii susassaqartut peqatigalugit ingerlanneqarput.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Inatsisini atuuttuni, nalunaarutini ataasiakkaani aalajangersakkat il.il. EF-imit pisussaaffiit naammassinissaannut aninerup nalaani Kalaallit Nunaanni atuuttut suli atorineqartarput, atorunnaarnissaat allanngortinnissaalluunniit tikillugu. Kalaallit Nunaata EU-mut inissisimanerata allanngornera tunngavigalugu Nalunaarutikut nr. 466 28. oktober 1985-imeersukkut inatsisini atuuttuni nalunaarutinilu ilaanni allannguisoqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://europa.eu/>

<http://eu.nanoq.gl>

Innersuussineq

Nalunaarutit A, 1984, qupperneq 128 (inatsit nr. 259); 1985, qupperneq 199 (isumaqatigiissut), qupperneq 253 (nalunaarut nr. 466).

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=72048>

OLT pillugu isumaqatigiissut

Siunnersuisoqatigiit aalajangiinerat 27. november 2001-imi (2001/822/EF) OLT-p Det Europæiske Fællesskabimik suleqatigiinnissaq pillugu ("suleqatigiinnissamik aalajangiineq").
Council Decision of 27 November 2001 (2001/822/EC) on the association of the overseas countries and territories with the European Community ("Overseas Association Decision"). Amending Decision of 19 March 2007 (2007/249/EC).

Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqarfik.

Allaatiginera siunertaalu

Isumaqatigiissut OLT-p taamani EF-iusumut suleqatigiinnera pillugu aalajangersagaavoq. Siunertaq tassaavoq nunat OLT-mi ilaasut EU-llu akunnerminni aningaasaqarnikkut isumagininnikkullu attaveqaataasa siuarsarnissaat. Suleqatigiinnermi pingaarnertut makku sammeneqarput: Piitsuunerup millisarnissaa, pitsaaliornissaa siunissarlu ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu nungutinnissaa; imminut napatissinnaasumik ineriartortitsilerneq; kiisalu nunat OLT-mut ilaasut nunarsuup immikkoortortaani pineqartumi nunarsuarmilu aningaasaqarnermut akulerukkiartuaarnissaannik qularnaarinnineq.

Akuerineqarnera tungaviosorlu

Suleqatigiinnissamik aalajangiineq siunnersuisoqatigiit 27. november 2001-imi akuersissutigaat. Taanna kingullermik allangortinneqarpoq siunnersuisoqatigiit aalajangiinerisigut 2007/249/EC-imi. EF-imi isumaqatigiissutit pillugit Inatsisartut Upernaakkut ataatsimiinneranni 1984-imi akuersissutigineqarput (aamma takuuk Inatsit nr. 259 28. maj 1984-imeersoq, Nalunaerutit A. 1984, qupperneq128). Isumaqatigiissut 13. marts 1984-imi atsiorneqarpoq 1. februar 1985-imilu atuutilerluni. Kingullermik allangortinneqarpoq 19. marts 2007-imi siunnersuisoqatigiit aalajangiinerisigut (2007/249/EC). OLT pillugu aaqqiissut Lissabonimi kap. IV-ianni TEUF OLT pillugu isumaqatigiissut tungaveqarpoq.

Kalaallit peqataanerat

Kalaallit Nunaata Bruxellesimi sinniisoqarfiata Kalaallit Nunaata OLT-mik suleqateqarnera aquppaa avatangii-sit silalu pillugit suleqatigiissitami ataavartumi aamma siulittaasuulluni. Sinniisoqarfiup Kalaallit Nunaata soqutigisai qallunaat Bruxellesimi EU-mi sinniisuutitaannik suleqateqarlu-ni suliarissavai. Suliaq taanna ingerlaavarpoq, illuatungeriit pingasuullutik marluullutilluunniit ataatsimiinneri aqqutigalugit. Executive Committee, ExCo-mi siulersuisut qaammammut ataatsimiinneranni Kalaallit Nunaat peqataasar-poq taamalu Kalaallit Nunaata soqutigisai qularnaartarlugit kiisalu suleqatigiinnerup ingerlannissaa aamma ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Aaqqiissut Lissabonimi isumaqatigiissummik kiisalu TEUF OLT pillugu isumaqatigiissummik tungaveqarpoq. Periusissat pillugit Kalaallit Nunaat nalilersuisassaaq Bruxellesimilu Kalaallit Nunaata Sinniisoqarfia Naalak-kersuisunut Namminersorlutillu Oqartussani immikkoortunut ataavartumik nalunaarusiortassaaq. Naalaker-suisut siulittaasuat minnerpaamik ukiumut ataasiarluni OLT-mi Ministerit ataatsimiinneranni kiisalu OLT-EU Forumimi peqataasarpoq. Taama aaqqiinikkut kalaallit tunisassiaat tamarmik niuffaffinni akitsuuserneqanngillat, taamaammallu akitsuutit malittarisassallu immikkoortut inatsisiliornermi ilanngunneqarsimallutik.

Oqaaseqaatit

OLT-mit suleqateqarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit aalajangiinnissaat pillugu isumaqatiginninniarneq tulleeq ukiakkut 2013-imi naammassineqarsimassasoq naatsorsuutigineqarpoq. Suleqatigiinnissamik isumaqatigiis-sut nutaaq 2014-imi atuutilissaaq 2020-illu naanissaata tungaanut atuutissalluni.

Nittartagaq

www.octassociation.org

Attaveqarfissaq

Nalunaarutit A, 1984, qupperneq 128; 1985, qupperneq 199.

EU-p aamma Kalaallit Nunaata akornanni suleqatigiinnissamik isumaqatigiissut

4.4

*Siunnersuisoqatigiit aalajangigaat 2006/526/EF Det Europæiske Fællesskabip kiisalu Kalaallit Nunaat Kunneqarfillu Danmarkip akornanni attaveqarneq pillugu.
Council Decision of 17 July 2006 on relations between the European Community on the one hand, and Greenland and the Kingdom of Denmark on the other.*

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqarfik.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfik.

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminerumut Naalackersuisoqarfik.

Allaatiginera siunertaalu

Suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutip siunertaraa taamani EF-ip Kalaallit Nunaatalu siunissami suleqatigiinnissaasa qularnaarnissaa, aalisarneq eqqarsaatiginagu. Siunnersuisoqatigiit aalajangigaanni ukunani suleqatigiinnissamut tunngavissiivoq: Ilinniartitaaneq, aatsitassat, nukissiorneq, kultur aamma ilisimatusarneq. Isumaqatigiissutip imarai susassaqarfinni arlalinni suleqatigiittoqalernissaa, piffissap ingerlanerani atuutilerneqartussat. Isumaqatigiissummut ukiumut 25 mio. Euro ilaapput taakkulu Namminersorlutik Oqartussat aningaasanut inatsisaannut ilanngunneqartassapput. Suleqatigiinnermi qitiutinneqartut aningaasaqarnermi killiliussat atuuttut iluanni nassuiarneqartut tassaapput ilinniartitaaneq inuussutissarsiutinullu ilinniartitaaneq. Susasaqartut politikikkut oqaloqatigiittarnissaat ilinniartitaanerinnarmut inuussutissarsiutinullu ilinniarnerrinnarmut killeqartinneqassanngilaq, kisianni aamma innuttaasut tunngaviusumik aningaasarsiornikkut atugarisaat ilaatinneqassaaq.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Den Europæiske Unionimi siunnersuisoqatigiit (nunanut allanut ministerit) 17. juli 2006-imi Bruxellesimi ataatsimiinnerminni Kalaallit Nunaata EU-llu akornanni piffissamut 2007-2013-imut suleqatigiinnissamik Aalajangiineq akuersissutigaat.

Siunnersuisoqatigiit aalajangigaat politikikkullu oqariartuut taamani nunanut allanut naalackersuisup Josef Motzfeldtip Kalaallit Nunaata EU-mik suleqateqarnera pillugu Luxembourgimi 27. juni 2006-imi atsiorpaa.

Kalaallit peqataanerat

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfik aamma Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminerumut Naalackersuisoqarfik isumaqatigiissutip atuutilernissaanut sulineri peqataassapput. Isumaqatigiissutip politikkimut tunngasortaa Nunanut Allanut Naalackersuisoqarfiup Bruxellesimilu Kalaallit Nunaata Sinniisuutitaata suliarissavaat.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Suleqatigiinnerup nassataaraa Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat EU Kommissionimut "Greenland Programming Document"-imi nassuiarneqartutut anguniakkat anguneqarsimasut pillugit nalunaarusiortarnissaat, isumaqatigiissummi 25 mio. Eurot ukiumut tunniunneqartassappata. Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfik aamma Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminerumut Naalackersuisoqarfik EU Kommissionimut ataavartumik nalunaarusiortassaaq.

Ukiumut marloriarluni "Policy Dialogue"-mik taasamik Kommissioni Namminersorlutillu Oqartussat atuutsitsilerneq nalilersorniarlugu aqqissuunniarlugulu ataatsimiittassapput.

Oqaaseqaatit

Suleqatigiinnissamut isumaqatigiissut isumaqatigiissutissamut nutaamut Programliassatut uppernarsaatissap suliarineqarnissaa 2014-mit 2020-mut atuuttussamut isumaqatiginniarnerit ukiakkut 2013-imi naammassereersimanissaat naatsorsuutaavoq.

Nittartagaq

http://ec.europa.eu/europeaid/where/octs_and_greenland/index_en.htm

Attaveqarfissaq

<http://eu.nanoq.gl/>

Aalisarneq pillugu suleqatigiilluni EU-mik isumaqatigiissut

Det Europæiske Fællesskabip kiisalu Danmarkimi naalakkersuisut Kalaallillu Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat akunnerminni Aalisarneq pillugu suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutaat. Aalisarneq pillugu periarfissanik aalajangersakkani kiisalu tassunga atasumik aningaasaliisarneq pillugu protokoli, Det Europæiske Fællesskab illuani aamma Danmarkimi naalakkersuisut Kalaallillu Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat akunnerminni aalisarneq pillugu suleqatigiinnissamik isumaqatigiissummi aalajangersakkat pillugit (isumaqatigiissut).

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Aalisarnermi suleqatigiinnissami isumaqatigiissut qanoq suleqatigiittoqarnissaanik imaqarpoq, taamaattoq aningaasat pisassiissutillu ilaanatik. Isumaqatigiissutip imaa naatsumik oqaatigalugu tassaavoq EU-mut pisassiissutunik tunisineq aamma taakku paarlattaannik Kalaallit Nunaannut ukiumut aningaasanik tunniussassanik naats-orsuineq. Maanna isumaqatigiissut atuuttoq taakkulu arfiniliattut inissisimasoq 1. januar 2013-imi atuutilerpoq 2015-illu naanerani atorunnaassalluni.

Akuerineqarnera tungaviosorlu

Aalisarnermi suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutip maanna atuuttup 1. januar 2007-imi atuutilerneratigut 1. februar 1985-imi aalisarneq pillugu isumaqatigiissut atorunnaarsinneqarpoq, taanna taaneqartoq kingulleq Kalaallit Nunaata EF-imit anineratigut atuutilersoq 1. februar 1985-imi EF-imut isumaqatigiissutunik allanngortitsineq pillugu isumaqatigiissutip Kalaallit Nunaat eqqarsaatigalugu. Aalisarnermi suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutit arfiniliat maanna atuuttoq aggustimi Naalakkersuisunit akuerineqarpoq EU-millu oktober 2012-imi 1. januar 2013-imilu atuutilerluni. Aalisarneq pillugu suleqatigiinnissamik isumaqatigiissummut Kalaallit Nunaata ilaalerne- ra Namminersorneq pillugu Inatsimmi § 12-imi tungaveqarpoq.

Kalaallit peqataaerit

Joint Committeemi ukiumut novembarimi EU-p aamma Kalaallit Nunaata ataatsimiinneranni ukiup tulliani pisassiissutunik aalajangiinnermi kiisalu isumaqatigiissummi piumasaqaatit assigiinngitsut malitseqartinneqarneranni aallartitat Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmit aqunneqarput. Aallartitat Naalakkersuisoqarfimmeersunik aamma aalisarnermik inuussutissarsiortunik kiisalu Kalaallit Nunaanni Pinngortitaleriffimmeersunik inuttaqarpoq.

Taakku saniatigut aamma isumaqatigiissummi immikkoortut aalajangersimasut oqallisiginiarlugit susassaqartut teknikkikkut ataavartumik ataatsimeeqatigiittarput. Kalaallit Nunaannut tunngatillugu Naalakkersuisoqarfimmi atorfilittat kisimik ataatsimiinnerni tassani peqataasarput.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Aalisarneq pillugu isumaqatigiissummi EU-mut pisassiissutit aalisarnermi pisassiissutini ukiumut nalunaarutigineqartartuni ilanngunneqartarput.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

http://europa.eu/index_da.htm

Attaveqarfissaq

Lovtidende C, 2007, nr. 25.

Lovtidende C, 1985, nr. 59.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=71188>

EU-p Kalaallillu Nunaata akornanni isumaqatigiissutitut siunnius-saqarnermik oqariartuut

Aatsitassat pillugit Europæiske Unionip Kalaallillu Nunaata akornanni isumaqatigiissutitut siunniussaqaqarnermik oqariartuut.

Letter of intent between the European Union and Greenland on cooperation in the area of mineral resources.

Immikkoortortaqaqfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqaqfik.

Allaatiginera siunertaalu

Aatsitassanik atuinissaq pillugu oqaloqatigiinnerit nukittorsarnissaannik misissuinissamut periarfissat oqariartuummi siunniussat aalajangersarneqarput.

Akuerineqaqnera tunngavisorlu

13. juni 2012-imi taamani Naalakkersuisut Siulittaasuata Kuupik Kleistip aamma EU-Kommissionip siulittaasuata tulliaata industrikommisær Antonio Tajanip siunniussaqaqarnermik oqariartuut atsiorpaat. Siunniussaqaqarnermik oqariartuut Naalagaaffik sinnerlugu Namminersorlutik Oqartussat inatsisaanni § 12 naapertorlugu Naalakkersuisunit atsiorneqarpoq.

Kalaallit peqataanerat

Siunniussaqaqarnermik oqariartuut pillugu EU-mik suleqateqarneq Nunanut allanut naalakkersuisoqarfiup ataqatigiissarpaa. Namminersorlutik Oqartussat siunniussaqaqarnermik oqariartuummi periarfissat pillugit isumasioqatigiinnissanut tapiillutillu peqataanissaat naatsorsuutaavoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Siunniussaqaqarnermik oqariartuut maannamut pisussaaffiliinermik kinguneqanngilaq.

Oqaaseqaatit

Naalakkersuisut sinnerlugit Kalaallit Nunaata Sinniisuutitaqarfia kommissioni ataavartumik ataatsimeeqatigisassavaa taamaalillunilu oqaloqatigiinneq ataavartoq qularnaassallugu.

Nittartagaq

http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-12-428_en.htm?locale=en

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.

5. NUNARSUAQ TAMAKKERLUGU SULEQATIGIINNEQ – FN

- 5.1. FN-imi isumaqatigiissut
- 5.2. Naalagaaffiit Peqatigiit Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Nunarsuarmioqatigiinnut Nalunaarutaat
- 5.3. Naalagaaffiit Peqatigiit Innuttaasutut Politikikkullu Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaat.
- 5.4. Naalagaaffiit Peqatigiit Aningaasaqarnikkut, Inuttut atukkatigut Kulturikkullu Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaat.
- 5.5. Ammip qalipaataanik immikkoortitsisarnerit qanorluunniit ittut atorunnaarsinneqarnissaat pillugu nunat tamat isumaqatigiissutaat.
- 5.6. Naalagaaffiit Peqatigiit Imartanut Piginnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaat
- 5.7. Nunap Inoqqaavi piginnaatitaaffii pillugit FN-ip Ataavartumik Oqallittartoqatigiivi
- 5.8. Naalagaaffiit Peqatigiit Nunap Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit Nalunaarutaat.
- 5.9. Naalagaaffiit Peqatigiit Nunat Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit Immikkut ilisimasalittut suleqatigiissitaat.



FN-imi isumaqatigiissut

Den mellemfolkelige domstolip inissisimaffia pillugu Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaat.
The Charter of the United Nations.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Isumaqatigiissut aqutugalugu inuiaat arlariit kattuffiat 'De Forenede Nationer' pilersinneqarpoq. Kattuffiup siunertaraa inuiaat akornanni eqqissimasuunerup isumannaatsuunerullu attatiinnarneqarnissaa naalagaaffillu akornanni ikinngutigiiinnermik siuarsaanissaq.

Akuerineqarnera tunngaviusorlu

Isumaqatigiissut ulloq 24. oktober 1945 atuutilerpoq.

Kalaallit Nunaanni pissutsit immikkut isiginiarnagit isumaqatigiissuteqartoqarmat isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannut aamma atuuppoq.

Kalaallit peqataanerat

Suliassarfiit arlallit, taakkununga ilanngullugit United Nations Periodic Review, United Nations Permanent Forum on Indigenous Issues, UN Expert Mechanism on the Rights of Indigenous Peoples, UN Human Rights Committee il. il. pillugit Danmarkip NP-mut nalunaarusiortarneranut Kalaallit Nunaat tapersiisarpoq. FN-imi oqalliffinnut arlalinnut Kalaallit Nunaat danskit aallartitaannut peqataasarpoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

FM-imi isumaqatigiissutip nunami najukkami naammassineqarnissaa pisariaqanngilaq. FN-ip aalajangiiffigisaasa ilaat, soorlu iliuuserisanut kinguneqartitsinissat Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaat naapertorlugu iliuuserineqarsinnaasut ilaat pillugit inatsit nr. 156, 10. maj 1967-imeersoq malillugu kunngip peqqussutaatigut naammassineqassapput.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.un.org

Attaveqarfissaq

Nalunaarutit A, 2000, qupperneq 1.

Lovtidende C, 1965, Nr. 55.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=70311>



Naalagaaffiit Peqatigiit Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Nunarsuarmioqatigiinnut Nalunaarutaat

*De Forenede Nationers Verdenserklæring om Menneskerettigheder.
The Universal Declaration of Human Rights.*

5.2

Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaarfik

Allaatiginera siunertaalu

Nalunaarutip imaraa inuit inoqatiminnut qanoq iliuseqartarnissaat pillugu tunngavissat arlallit. Nalunaarummi siunertaavoq, inuit nunallu tamaasa ataqqillugit aamma naggueqatigiit, suaassutsit, oqaatsit upperisalluunniit assigiinngissutaat eqqarsaatiginagit assigiimmik kiffaanngissuseqartillugit pisinnaatitaaffeqartillugillu ineriartortitsinermik siuarsarnissaq. Nalunaarutip immikkoortortaanni 30-usuni sammineqarput innuttaasunut, politikkimut, aningaasaqarnermut, inuttut atukkanut kulturimullu tunngatillugu pisinnaatitaaffiit. Nunarsuarmioqatigiinnut nalunaarut manna aqutugalugu inuit pisinnaatitaaffii suillermeersumik nunat tamalaat eqqarsaatigalugit nassuiaatigineqarput.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Ulloq 10. december 1948 Naalagaaffiit Peqatigiit ataatsimeersuarnermini Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Nunarsuarmioqatigiinnut Nalunaarut akuersissutigivaat tamanullu saqqummiullugu. Nalunaarut nunat 48-t isumaqatigiissuteqarfigalugit akuerineqarpoq, nunat arfineq pingasut taaseqataangillat. Nunat arlaannaaluunniit akerliullutik taasinngillat.

Danmark nalunaarummut akuersilluni taasivoq, taamaalilluni nalunaarut ingerlaannartumik Kalaallit Nunaanut atuutsinneqalerpoq.

Kalaallit peqataanerat

Naalagaaffiit Peqatigiit Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Nunarsuarmioqatigiinnut Nalunaarutaat nunarsuarmut tamarmiusumut atuuppoq nunarsuarmilu inuit pisinnaatitaaffii pillugit suliaqarnermut tunngaviulluni. Peqataanissaq pineqanngilaq, inuilli pisinnaatitaaffiit tunngaviit taakku piviusunngortinneqarnissaasa malinneqarnissaasalu qulakkeerneqarnissaat pineqarluni.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Nalunaarut naalagaaffinnut inatsisitigut pituttuisuunngilaq, piffissalli ingerlanerani FN-imi aamma nunat immikkoortuisa kattuffiini, soorlu assersuutigalugu Europarådimi, inuit pisinnaatitaaffiisa ineriartortinneqarnissaannut ileqqorissaarnissamut malittarisassatut naalakkersuinikkullu iliussissanut pilersaarusiortissatut atorneqartarluni.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.un.org

Attaveqarfissaq

<http://www.un.org/en/documents/udhr/index.shtml>

http://naalakkersuisut.gl/-/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Udenrigsdirektoratet/DK/verdenserklæring%20om%20menneskerettigheder_DK.pdf

Kalaallisoortaa:

http://naalakkersuisut.gl/-/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Udenrigsdirektoratet/GL/verdenserklæring%20om%20menneskerettigheder_KAL.pdf



Naalagaaffiit Peqatigiit Innuttaasutut Politikkikkullu Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaat.
United Nations International Covenant on Civil and Political Rights.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Naalagaaffiit Peqatigiit innuttaasutut politikkikkullu pisinnaatitaaffiit pillugit isumaqatigiissutaata peqataasut pisussaaffilerpai inuit ataasiakkaat innuttaasutut politikkikkullu pisinnaatitaaffinnik ataqqinninnissamut, soorlu makkununga tunngatillugu inuuneqarnissamut pisinnaatitaaffik, qanorluunniit upperisaqarnissamut kiffaangissuseqarneq, killiligaanani oqaaseqarsinnaaneq, katersuunnissamut kiffaangissuseqarneq, qinersinnaatitaaneq, inatsisitigut illersugaaneq inatsisitigullu naligiimmik pineqarnissaq.

Isumaqatigiissutitigut aalajangersarneqarpoq, inuit kiffaangissuseqartut innuttaasutut politikkikkullu kiffaangissuseqarnermik kiisalu annilaangateqarnissamut ajornartorsiornissamullu kiffaangissuseqarnermik iluaqteqartut pillugit takorluugaq taamaallaat anguneqarsinnaasoq, kikkulluunniit innuttaasutut politikkikkullu pisinnaatitaaffimminnik aamma aningaasaqarnikkut, inuttut atukkatigut kulturikkullu pisinnaatitaaffimminnik iluaqteqarsinnaangorlugit atugassarititaasunik taamatut ittunik pilersitsisoqarneratigut.

Isumaqatigiissummi tunngavigineqarpoq Naalagaaffiit Peqatigiit Inuit pisinnaatitaaffii pillugit Nunarsuarmiogatiinnut Nalunaarutaat. Naalagaaffiit Peqatigiit Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiivisa nakkutigisarpaat nunat ilaasortaataqartut isumaqatigiissummik malinninnerat, naalagaaffiillu ilaasortaataqartut tamarmik isumaqatigiissummik qanoq naammassinnissimanertik pillugu nalunaarusiatik siunnersuisoqatigiinnut tunniuttarpaat.

Isumaqatigiissummut ilassutitut isumaqatigiissummi siullermi naammagittaalliortarfissaq pilersinneqarpoq, taanna naalagaaffiit akornanni inuillu ataasiakkaat naammagittaalliutaannik tiguisarpoq suliarinnittarlunilu. Illassutitut isumaqatigiissutit aappaani toqumut pillaasarneq assuarineqarpoq.

Akuerineqarnera tunngaviusorlu

Naalagaaffiit Peqatigiit ulloq 19. december 1966 ataatsimeersuarnerminni isumaqatigiissut akueraat. Danmarkip isumaqatigiissut 20. marts 1968-imi atsiorpaa atuuttussangortillugulu ulloq 6. januar 1972.

Namminersorerullutik Oqartussat suli eqqunneqanngitsut isumaqatigiissut atuutsinneqalermat, isumaqatigiissummik danskit atuutsitsilernerat danskit oqartussaaffiitut tamanut, tassunga ilanngullugu Kalaallit Nunaannut isumaqatigiissut atuutsinneqarpoq.

Kalaallit peqataanerat

Kalaallit Nunaat tapersiisarpoq Danmarkip Naalagaaffiit Peqatigiit komitéannut ingerlaavartumik nalunaarusiortarneranut, manna pillugu Isumaqatigiissut naapertorlugu innuttaasut inuttut politikkikkullu pisinnaatitaaffiisa qulakkeerneqarnissaannut suliniutit pillugit Innuttaasutut Politikkikkullu Pisinnaatitaaffiit. Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Ataatsimiititaliami Kunneqarfiup Danmarkip misilitsitsineranut Kalaallit Nunaat peqataasarpoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Naalagaaffik ilaasortaasoq isumaqatigiissummut akuersippat, naalagaaffik pisussaavoq qulakkiissallugu nunami inatsisit periutsillu isumaqatigiissummi piumasaqaammut malinnitsissallugit. Tassa imaappoq, isumaqaraanni isumaqatigiissummi aalajangersakkat unioqqutinneqartut innuttaasutut danskit allaffissornikkut oqartussaasuinut eqqartuussivinnullu isumaqatigiissummik malitsitsinissamik piumasaqaateqartoqarsinnaasoq. Kalaallit Nunaat pisussaavoq qulakkiissallugu, Kalaallit Nunaanni inatsisit Isumaqatigiissummi aalajangersakkanut naapertuuttuussasut.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.un.org

Attaveqarfissaq

Nalunaarutit A, 1996, qupperneq 1.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=60860>



Naalagaaffiit Peqatigiit Aningaasaqarnikkut, Inuttut atukkatigut Kulturikkullu Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaat.

United Nations International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Isumaqatigiissutitigut nalunaarutigineqarput aningaasaqarnikkut, inuttut atukkatigut kulturikkullu inuit tamarmik tunngaviusumik pisinnaatitaaffii. Erseqqinnerusumik aalajangersaaffigineqarpoq inuit tamarmik kiffaann-gissuseqarlutik politikikkut inississimaffigisassaminnik aalajangiisinaanerat aamma aningaasaqarnikkut, inuttut atukkatigut kulturikkullu ineriartortitsinissamut namminneq isumaginnissinaanerat. Inuit tamarmik nunat tamalaat aningaasaqarnikkut suleqatigiinnerannik aallaaveqartumik pisussaaffeqartinneqanngikkalu-arlutik isumalluutitik namminneq siunertaminnut qanorluunniit atorsinnaavaat. Taamaalilluni aalajangersarne-qarpoq inuit taamatut inuuneqarnissamut periarfissaqarnerannik arsaarneqassanngitsut.

Akuereineqarnera tunngaviusorlu

Kunngip aalajangersagaatigut 14. december 1971-imeersukkut aamma folketingip ulloq 4. juni 1971 tama-tumunnga akuersaarluni nalunaaruteqareerneratigut isumaqatigiissut ulloq 20. marts 1968 New Yorkimi atsi-orneqartoq Danmarkip atuuttussanngortippaa.

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannut tunngatillugu nangaanartoqartinnagu atuuttussanngortinneqarmat dan-skit isumaqatigiissummik atuuttussanngortitsinerat danskit oqartussaaffiinut tamanut atuuppoq, tassunga ilanngullugu Kalaallit Nunaat.

Kalaallit peqataaerant

Isumaqatigiissummut tunngatillugu innuttaasut pisinnaatitaaffii qulakkeerniarlugit suliniutinut tunngatillugu Aningaasaqarnikkut, Inuttut atukkatigut Kulturikkullu Pisinnaatitaaffiit pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit Komit-éannut Danmarkip ingerlaavartumik nalunaarusiortarneranut Kalaallit Nunaat tapersiisarloq. Kunngeqarfiup Danmarkip aningaasaqarnikkut, kulturikkut inuttullu atukkatigut pisinnaatitaaffiit pillugit Komitémi misilitsit-sisarneranut Kalaallit Nunaat peqataasarloq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Naalagaaffik ilaasortaasoq isumaqatigiissummut akuersippat, naalagaaffik pisussaavoq qulakkiissallugu nunami inatsisit periutsillu isumaqatigiissummi piunasaqaammut malinnitsissallugit. Tamanna pivoq. Tassa imaappoq, innuttaasut isumaqatigiissummik danskit allaffissornikkut oqartussaasuinut eqqartuussivinnullu innersuussisoqarsinnaasoq.

Oqaaseqaatit

Tapiliusseq namminerisamik peqataaffigineqarsinnaasoq 2008-meersoq Kunngeqarfiup Danmarkip Aningaasaqarnikkut, Inuttut atukkatigut Kulturikkullu Pisinnaatitaaffiit pillugit nunat tamat isumaqatigiis-sutaannut atuuttussanngortissimangilaa.

Nittartagaq

<http://www2.ohchr.org/english/bodies/cescr/>

Attaveqarfissaq

Nalunaarutit A, 1999, qupperneq 1.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=60835>



Ammip qalipaataanik immikkoortitsisarnerit qanorluunniit ittut atorunnaarsinneqarnissaat pillugu nunat tamat isumaqatigiissutaat.

International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Isumaqatigiissut Naalagaaffiit Peqatigiit iluanni akuerineqarpoq, taassumalu siunertaraa amqip qalipaataanik immikkoortitsisarneq atorunnaarsinniarlugu suliaqarnissaq. Naalagaaffiit peqataatitaqartut amqip qalipaataanik immikkoortitsisarnerup assuarineqarnera atsiorpaat, imminnullu pisussaaffilerlutik sunaluunniit atorneqarsinnaasoq atorlugu amqip qalipaataanik immikkoortitsisarnerit qanorluunniit ittut atorunnaarsinneqarnissaat aamma naggueqatigiit tamarmiusut akornanni naalagaaffiillu peqataatitaqartut tamarmiusut akornanni paaseqatigiinnissap siuarsarneqarnissaa anguniarlugit politikikkut ingerlatsinissamik.

Isumaqatigiissut eqqortumik atuutsinneqarnersoq nakkutiginiarlugu komite ilisimatuunik arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsunik inuttalik pilersinneqarpoq.

Akuerineqarnera tungavisorlu

Kunngip aalajangersagaa 8. september 1971-imeersoq naapertorlugu Danmarkip isumaqatigiissut atuuttusannortippaa. Kalaallit Nunaannut tunngatillugu nangaanartoqartitsisoqanngilaq, taamaammat atuuttusannortitsinermut Kalaallit Nunaat ilaatinneqarpoq.

Kalaallit peqataanerat

Innuttaasut amqip qalipaataanik immikkoortitsinnginnissaat qulakkeerniarlugu suliniutit pillugit Danmarkip Naalagaaffiit Peqatigiit komitéannut ingerlaavartumik nalunaarusiortarneranut Kalaallit Nunaat tapersiisarpoq. Amqip qalipaataanik immikkoortitsinnginnissaq pillugu komitémi Kunngeqarfiup Danmarkip misilitsitsisarneranut Kalaallit Nunaat peqataasarpoq.

Naalagaaffiup naammasinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Kalaallit Nunaat pisussaavoq inatsisit isumaqatigiissummut naapertuutsinneqarnissaat qulakkiissallugu.

Nittartagaq

<http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CERD.aspx>

Attaveqarfissaq

Nalunaarutit A, 2002, qupperneq 1.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=60881>



Naalagaaffiit Peqatigiit Imartanut Piginnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaat 10. december 1982-imeersoq.

United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Naalagaaffiit Peqatigiit Imartanut Piginnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutaat nunat tamat imartaanni pi-sinnaatitaaffiit pillugit isumaqatigiissutigivaat, nunat imavissuarnik atuinerminnut tunngatillugu pisinnaati-taaffiit akisussaaffiinillu nassuiaasoq. Isumaqatigiissutip imaatigut angallanneq, avatangiisit imaanilu isumalluutunik aqutsineq pillugit maleruaqqusat arlallit aalajangersarpai. Imartanut Piginnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissut aqutugalugu naalagaaffiit sineriiallit 200 sømilit iluanni immikkut aningaasarsiorfittut oqar-tussaaffilerneqarput. Isumaqatigiissutittaaq immikkoortua 76 aqutugalugu naalagaaffiit sineriiallit periarfis-sinneqarput 200 sømilit taakku qaangerlugit nunavimmik toqqavianik annertusiinissamut.

Akuerineqarnera tunngaviusorlu

Danmarkip Naalagaaffeqatigiit sinnerlugit ulloq 16. november 2004 isumaqatigiissut atuuttussanngortippaa. Tamanna sioqqullugu isumaqatigiissut Folketingemut, Inatsisartunut Savalimmiunilu Lagtingimut saqqummi-unneqarpoq.

Kalaallit peqataanerat

Kalaallit Nunaat (Nunanut allanut Pisortaqarfik aqutugalugu imaluunniit aalisarnermut tunngasutigut naalak-kersuisoqarfik suliamut attuumassuteqartoq, soorlu Aalisarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik) danskit aallartitaannut peqataatitaqartarpoq, tak. namminersoneq pillugu inatsimmi § 13, tassa UNCLOS pil-lugu isumaqatiginninnarnut. Isumaqatigiissutip immikkoortorta 76 naapertorlugit nunaviup toqqavianik annertusaanissamik piomasqaammut tunngatillugu naalagaaffeqatigiinni oqartussat, Kalaallit Nunaata Sa-valimmiullu akornanni attaveqaataasartussat ataatsimiititaliamik pilersitsisoqarpoq. Attaveqaataasartus-satut ataatsimiititaliamut Kalaallit Nunaata sinniisuutitai Nunanut allanut Naalakkersuisoqarfimmit aamma Inuusutissarsionermut, Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit inuttaqarput.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Isumaqatigiissutip atuuttussanngortinneqarnera katersugaasiveqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaannik al-lanngortitsinissamik pisariaqartitsivoq. Tamatuma saniatigut inatsisinik allanik allanngortitsisoqartariaqann-gilaq.

Oqaaseqaatit

UNCLOS-ip atuuttussanngortinneqarneranut atatillugu Imartaq Kalaallit Nunaata immikkut aningaasarsiorfit-tut oqartussaaffigisaa (EEZ) aalajangersarneqarpoq.

Nittartagaq

www.un.org/depts/los/D

Aammattaaq naalagaaffeqatigiit nunavissuup toqqavianut suliniutaannut tunngatillugu immikkut ittumik nit-tartagaq pilersinneqarpoq: www.A76.dk

Attaveqarfissaq

Lovtidende C, 2005, qupperneq 151.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=23084>



Nunat Inoqqaavisa Oqaasissaqarfiinut tunngatillugu Naalagaaffiit Peqatigiit Oqallittarfiata pilersinneqarnissaanut tunngatillugu Naalagaaffiit Peqatigiit ataanni Aningaasaqarnermut Isumaginninnermullu Siunnersuisooqatigiit (ECOSOC) isumaqatigiissutaat 2000/22.

United Nations Economic and Social Council (ECOSOC) Resolution E/2000/22 - Establishment of a Permanent Forum on Indigenous Issues.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Ataavartumik oqallittarfik FN-imi immikkoortortaavoq qaffasissumik inissisimasoq, tassani nunarsuarmi sammisat nunat inoqqaavinut attuumassuteqartut ukkatarineqartarput nunallu inoqqaavinut attuumatillugu aalajangiinissamut nunat inoqqaavi peqataatinneqarnissamut periarfissinneqartarlutik.

Oqallittarfik aningaasaqarnikkut isumaginninnikkullu ineriartortitsineq pillugu siunnersuisooqatigiinnut (ECOSOC) aamma nunat inoqqaavinut tunngatillugu sammisaqartoqarneranni aningaasaateqarfinnut allanut, pilersaarutitut suliffeqarfinnullu immikkut ilisimasalittut siunnersuisartutut inassuteqartartullu atorineqartarpoq. Oqallittarfiuttaaq siunertaraa nunap inoqqaavinut tunngatillugu eqqumaffiginninnerup annertusarneqarnissaa nunallu inoqqaavinut attuumassutilimmik sammisaqartoqartillugu nunap inoqqaavisa ilaatinneqartarnerisa siuarsarneqarnissaa tamatumingga ataqatigiissaarisarnissaq kiisalu nunap inoqqaavi pillugit paasissutissortarnissaq paasissutissanillu siammarterisarnissaq.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Oqallittarfiup ataavartup pilersinneqarnissaanut Kalaallit Nunaat Danmark suleqatigalugu eqeersimaartumik pingaaruteqartumillu sallertut sorsuuteqartuusimavoq. Ataavartumik oqallittarfiup pilersinneqarnissaanik isumassarsiaq 1993-imi Inuit pisinnaatitaaffii pillugit Nunarsuarmioqatigiit Wienimi Ataatsimeersuarneranni Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut danskit aallartitaat sinnerlugit saqqummiuppaat. Ulloq 28. juli 2000 FN-imi Aningaasaqarnermut Isumaginninnermullu Siunnersuisooqatigiit (ECOSOC) isumaqatigiissutaat 2000/22 aqutigalugu Oqallittarfik pilersinneqarpoq.

Kalaallit peqataanerat

Kalaallit Nunaat Danmark peqatigalugu alaatsinaattutut peqataasarpoq, oqallittarfimmilu ilaasortatut inissat ilaat naalakkersuisunit toqqarneqartartoq pillugu Danmark peqatigalugu arlaleriarluni nunat avannarliit/killiit ataatsimut ilaasortaattassaannik saqqummiussisarluni. ICC-p Samerådet peqatigalugu nunat inoqqaavisa ilaasortaattassaat toqqartarpaa.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Kalaallit Nunaat Danmarkilu peqatigiillutik UNDRIP-mut nalunaarusiarisarpaat UNDRIP-mi nassuiarneqartut nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffiinik aamma nunani allani pisinnaatitaaffinnut inuillu pisinnaatitaaffiinut atortorineqartartut piviusunngortinneqarnissaat eqqarsaatigalugu pitsaasumik suleriuseqartarnek.

UNDRIP-p piviusunngortinneqarnissaanut suliap killiffia pillugu UNPFII-p Allattoqarfiata nalunaarusiaanut Kalaallit Nunaat Danmarkilu ingerlaavartumik paasissutissiisarput.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://social.un.org/index/IndigenousPeoples.aspx>

Attaveqarfissaq

<http://social.un.org/index/IndigenousPeoples/AboutUsMembers/ECOSOCResolution200022/ResolutionE200022.aspx>



*Naalagaaffiit Peqatigiit Nunap Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit Nalunaarutaat.
United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples.*

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Nalunaarummi saqqummiunneqarput nunat inoqqaavinut tunngatillugu inuit ataasiakkaat ataatsimoortullu pisinnaatitaaffii, kiisalu taakku kultureqarnissamut, kinaassuseqarnissamut, oqaatsitigut, suliffissaqarnissamut, peqqissuunissamut ilinniartitaanissamut il. il. pisinnaatitaaffii. Nunat inoqqaavisa namminneq suliffeqarfiutiminnik, kulturiminnik ileqquminnillu attassiinnarnissamut nukittorsaanissamullu aamma namminneq pisariaqartitatik kissaatitillu naapertorlugit ineriartortitsinissamut pisinnaatitaaffii nalunaarutitigut erseqqissaaffigineqarput.

Aamma nunat inoqqaavisa assigiinngisinneqarnissaat inerteqqutigivaa, apeqqutinilu imminnut attuumasuteqartuni tamani tamakkiisumik sunniuteqarluartumillu peqataasarnissaat pitsanngorsaaffigalugu, aamma aningaasaqarnikkut isumaginninnermilu ineriartortitsinissamik namminneq takorluukkaminik ingerlatsiinnarnissamut immikkullu iliuuseqartuarnissamut pisinnaatitaaffii pitsanngorsaaffigalugit.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Ulloq 13. september 2007 NP-p Ataatsimeersuarnerani Naalagaaffiit Peqatigiit Nunap Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit Nalunaarutaat akuersissutigineqarpoq, tassani 143-t isumaqataallutik, sisamat akerliulutik taasipput aqqanillillu taasinngitsoorlutik.

Kalaallit peqataanerat

FN-ip ataatsimeersuarnerani (New York) aamma FN-ip Inuit pisinnaatitaaffiinut Siunnersuisooqatigiivini (Genève) Kalaallit Nunaat danskit aallartitaannut peqataasarpoq, kiisalu nunat inoqqaavisa illersorneqarnissamut siuarsarneqarnissamullu pisinnaatitaaffiinik suliaqarnermi FN-ip ataani immikkut ilaasortaataqarluni.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut inatsisartullu nikerartut UNDRIP-mut isumaqataallutik akuersisarput, aamma nunat inoqqaavisa najukkami, nunami, nunap immikkoortuani nunanilu tamalaani pisinnaatitaaffiinik siuarsaanissamut illersuinissamullu assigiimmik tunngaveqarluni taanna atorneqartarpoq. Naalakkersuisut ulluinnarni sulinertik aqqutigalugu Nalunaarummi immikkoortut nunatsinnut attuumassuteqartut atuutilersinneqarsinnaanerit ingerlaavartumik siuarsartarpat.

Nittartagaq

www.un.org

Attaveqarfissaq

http://www.un.org/esa/socdev/unpfii/documents/DRIPS_en.pdf

<http://naalakkersuisut.gl/-/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Udenrigsdirektoratet/DK/de%20oprindelige%20nationers%20deklaration%20om%20oprindelige%20folks%20rettigheder.pdf>

Kalaallisoortaa; http://naalakkersuisut.gl/-/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Udenrigsdirektoratet/GL/de%20oprindelige%20nationers%20deklaration%20om%20oprindelige%20folks%20rettigheder_KAL.pdf



Naalagaaffiit Peqatigiit Nunat Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit Immikkut ilisimasalittut suleqatigiissitaat.

United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Immikkut ilisimasalittut suleqatigiissitaq FN-ip Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiivisa ataanni pilersinneqarpoq, suleqatigiissitaq nunat inoqqaavisa pisinnaatitaaffiik illersuinissaq siuarsaanissarluni eqqarsaatigalugit Siunnersuisoqatigiit piginnaatitsissumminnik atuutsitsilersinnaaqullugit Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiinnut siunnersuisortassaaq ilisimasalittullu siunnersuisassalluni

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit nalunaarut akuersissutigivaat 34-ssaannik ataatsimiinnermini ulloq 14. december 2007.

Immikkut ilisimasalittut suleqatigiissitaq pilersinneqarnissaat pillugu nalunaarutip suliarineqarneranut Danmark Kalaallillu Nunaat peqataapput, Immikkut ilisimasalittut suleqatigiissitaq Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiinni isumaqatigiilluni 2007-imi akuerineqarput.

Kalaallit peqataaerarat

Kalaallit Nunaat Danmark peqatigalugu EMRIP-p Genève-imi ukiumoortumik ataatsimiinneranut peqataasarpog, tassani EMRIP Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit atugassaannut sammisaqarluni misissuisarnernut ataatsimoortumik ilanngussisoqartarpoq ingerlaavartumillu paasissutissiisoqartarluni.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://www.ohchr.org/EN/Issues/IPeoples/EMRIP/Pages/EMRIPIndex.aspx>

Attaveqarfissaq

http://ap.ohchr.org/documents/E/HRC/resolutions/A_HRC_RES_6_36.pdf



6. NIUERNERMI POLITIKKI

- 6.1. Marrakech-imi isumaqatigiissut (WTO)
- 6.2. Inuussutissanik uumasuneersunik nakkutilliineq pillugu EU-mik isumaqatigiissut
- 6.3. Kinamik suleqateqarnissamik isumaqatigiissut



Marrakech-imi isumaqatigiissut (WTO)

Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization

Nunarsuarmioqatigiit niuernikkut suleqatigiiffiata (WTO) pilersinneqarnissaa pillugu isumaqatigiissummik 15. april 1994-imeersumik Danmarkip atulersitsinera.

Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqarfik

Allaatiginera siunertaalu

WTO nunat tamat suleqatigiiffivaat tunisassioortut, avammut niuertut eqquussuisullu nunarsuarmi tamarmi inuussutissarsiumminnik isumaginninnissaannut ikiuulluni suliaqartartoq.

Akuerineqarnera tungaviosorlu

Nalunaarummi nr. 71 8. juni 1995-imeersumi takuneqarsinnaavoq, Danmarkip WTO-p pilersinneqarnissaa pillugu isumaqatigiissut ulloq 15. april 1994 atortussanngortikkaa, isumaqatigiissut ulloq 1. januar 1995 atuutilerpoq. Naalakkersuisut 28. november 1994-imi ataatsimiinnerminni aalajangerpaat isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannut atuutinneqassasoq.

Kalaallit peqataanerat

WTO-mi Kalaallit Nunaat sinnerlugu Danmark ilaasortaavoq, Danmarkilu sinnerlugu EU ilaasortaalluni. Kalaallit Nunaat ukioq allortarlugu ministerit ataatsimiinneranni danskit atorfilittaattut aallartitanut nalinginnaasumik peqataasarpoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Kalaallit Nunaat pisussaavoq inatsisiutiminik maleruaqqusanut naapertuutsitsinissamut, tassunga ilanngulugu niuernikkut oqartussaaffigisaminik WTO-mi nunanut ilaasortaasunut pisortatigoortumik nalunaaruteqarnissamut.

Namminersorlutik Oqartussat eqqartuussissuserisut suliffeqarfiat 2006-imi sulisussarsiaraa, tassa Kalaallit Nunaata inatsisitigut qanoq iliuseqartariaqarneranik nassuiaasiortussaq. Nalunaarusiaq tamanut saqqummiunneqarsinnaanngilaq.

Kalaallit Nunaata manna tikillugu niuernikkut oqartussaaffigisani suli pisortatigoortumik nalunaarutigingilai, GATT isumaqatigiissummili immikkoortoq XXVIII:5 naapertorlugu ukiut pingasukkuutaarlugit pisortatigoortumik nalunaarutigisartussaavaa akitsuusiisarnermut malittarisassaatinik naleqqussaasinnaatitaanini. Tullis-saamik tamanna pissaaq ulloq 31. december 2014.

Oqaaseqaatit

Danmarkip WTO-mi isumaqatigiissummik atuutilersitsineranut ilaatinneqanngillat isumaqatigiissutit sisamat uku: Sakkutuujunngitsut timmisartuliortarnerat, pisortat neqerooruteqartarnerat, nersussuup neqaa immullu.

- Sakkutuujunngitsut timmisartuliortarnerat pillugu isumaqatigiissut (Agreement on Trade in Civil Aircraft) 1979-imi atsiorneqarpoq, mannali tikillugu taanna Danmarkimit atortussanngortinneqanngilaq.
- Pisortat neqerooruteqartarnerat pillugu isumaqatigiissut (Government Procurement Agreement) EU-p 1996-imi atortussanngortippaa, taamalu taanna Kalaallit Nunaannut atuutinneqarani.
- Neqit immullu pillugit isumaqatigiissutit peqqissutsikkut naasullu peqqissuutinneqarnissaannut iliuseqarnissaaq pillugu isumaqatigiissummik (Sanitære og Phytosanitære forhold - SPS-aftalen) taarserneqarput. Taanna Kalaallit Nunaannut atuuppoq.

Nittartagaq

<http://wto.org/>

Attaveqarfissaq

Lovtidende C, 1995, Nr. 71.

Nalunaarutit A, 1995, qupperneq 45.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=71369>



Inuussutissanik uumasuneersunik nakkutilliineq pillugu EU-mik isumaqatigiissut

6.2

Siunnersuisooqatigiit 28. juni 2011 aalajangerput, aalisakkanik nioqqutissiat, uumatillugit pisat qimerloqangitsut marlunnik qaleruallit, tinumasulinnik amillit, uumasut qimerloqangitsut siuteqqullu kiisalu tamakku perluuinik tunisassiat aamma taakku perluuinit tunisassianit Kalaallit Nunaanni tunisassiat eqqiluitsuunerannik nakkutilliinissamut aalajangersakkat pisariillisakkat periusissallu aalajangersarneqassasut.

Council Decision of 28 June 2011 laying down simplified rules and procedures on sanitary controls of fishery products, live bivalve molluscs, echinoderms, tunicates, marine gastropods, by-products thereof and products derived from these by-products coming from Greenland.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Aalisakkanik nioqqutissiat, qimerloqangitsut marlunnik qaleruallit, tinumasulinnik amillit, uumasut qimerloqangitsut siuteqqullu kiisalu tamakku perluuinik tunisassiat aamma taakku perluuinit Kalaallit Nunaanni tunisassiat imaluunniit nunani allanit Kalaallit Nunaannut eqqussukkat, taamalu Kalaallit Nunaannit Naalagaaffeqatigiinnut eqqussukkat eqqiluitsuunerannik nakkutilliinissamut atorineqartussangorlugit maleruqqusat periusissallu pisariillisakkat aalajangersakkatigut atuuttussangortinneqarput.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Siunnersuisooqatigiit aalajangigaat (2011/408/EU) 28. juni 2011 aalajangiunneqarpoq.

Kalaallit peqataanerat

Siunnersuisooqatigiit aalajangiinerannut atatillugu Kalaallit Nunaat peqataatitaqarnissamut pisussaaffilerneqangilaq. Fødevarestyrelsi suliassaqarfimmuut oqartussaasuvoq, isumagisussaavaalu inatsisit aalajangiinerumut naapertuutsinneqarnissaat.

Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiteqartut, Namminersorlutik Oqartussanit akuersarneqarlutik, Uumasut Nakorsaqaarnikkut Killeqarfinnik Nakkutilliisoqarfiit marluk ingerlanneqarnissaannut aningaasalersorneqarnissaannullu periusissamik nassaarsimapput, taakku aalajangiinerup suli atuutilersinneqanginneranili pisussaaffittut atuupput.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Aalajangiinermi peqataasut pisussaaffigilerpaat, isumaqatigiissummi tunisassianik pineqartunik Kalaallit Nunaata EU-llu akornanni niueruteqarneq uumasunik peqqissuutitsinissaq inuussutissallu isumannaatsuunissaat pillugit EU-p maleruqqusaanut naapertuuttumik ingerlanneqarnissaat. Tamatumunnga naapertuuttumik Danmarkip Kalaallillu Nunaata pisussaaffigivaat qulakkiissallugu, tunisassiat Kalaallit Nunaannit EU-mut nassiunneqartut uumasunik peqqissuutitsinissaq inuussutissallu isumannaatsuunissaat pillugit EU-p maleruqqusaanut atuuttunut naapertuuttuunissaat.

Aamma Uumasut Nakorsaqaarnikkut Killeqarfinnik Nakkutilliisoqarfiit pineqartut arlalinnik pisussaaffeqarput.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

Soqanngilaq.

Attaveqarfissaq

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:182:0024:0027:DA:PDF>



Kinamik suleqateqarnissamik isumaqatigiissut

Danmarkip Tunisassiornermini avammut Attaveqatigiittartuisa, Udenrigsministeriaqarfiup, Kunngaqarfiup Danmarkip Handelsministeriaqafiullu Handelsudviklingskontoriata, Folkerepublikkip Kinap akornanni suleqatigiinnissamik isumaqatigiissut.

Agreement of Co-operation between the Trade Council of Denmark of the Ministry of Foreign Affairs, Kingdom of Denmark and the Trade Development Bureau of the Ministry of Commerce, P.R. China.

Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Nunanut Allanut Pisortaarfik

Allaatiginera siunertaalu

Isumaqatigiissummi siunertarineqarpoq danskit, tassani kalaallit toqqaannangitsumik ilanngullugit, aamma kinamiut suliffeqarfiisa akornanni niuernermik aningaasaliissuteqartarnermillu suleqatigiinnerisa siuarsarneqarnissaa.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Isumaqatigiissut danskit kunngaqarfiannit aamma kinamiut niuernermik inerisaaviannit sinniisuutitat atsiornerisigut 12. september 2007-imi atuutilerpoq. Kalaallit Nunaannut tunngatillugu isumaqatigiissut nangaanar-toqartinneqanngilaq.

Ilisimaneqanngilaq Kalaallit Nunaat isumaqatigiissuteqarnermi peqataasimanersoq imaluunniit isumaqatigiit-toqarnera pillugu tusarniarneqarsimanersoq.

Kalaallit peqataanerat

Paasisat malillugit isumaqatigiissutip suliarineqarneranut Kalaallit Nunaat peqataasimangilaq isumaqatigis-summullu peqataasarani. Isumaqatigiissummi Kalaallit Nunaat sammineqartarnersoq ilisimaneqanngilaq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Ilisimasat malillugit Kalaallit Nunaat isumaqatigiissummut ilaatinneqanngilaq aamma arlaannut pisussaaffe-qarnissaanik piumaffigineqarsimangilaq, isumaqatigiissumulluunniit tunngatillugu arlaatigut peqataasima-nani.

Oqaaseqaatit

Kalaallit Nunaat imatut isumaqatigiissummut ilaatinneqanngikkaluartoq, tassa Kalaallit Nunaanni pissutsit eqqarsaatigineqarsimangimmata, Udenrigsministeriaqarfiup ilisimasaqarfiginngilaa isumaqatigiissummut taassumalu piviusunngortinneqarneranut tunngatillugu suliaqarnermut Kalaallit Nunaat ilanngunneqarsima-nersoq.

Nittartagaq

Soqanngilaq.

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.

7. PINNGORTITAQ, KLIMA AVATANGIISILLU

- 7.1. Baselimi isumaqatigiissut (eqqagassanik ulorianartunik killeqarfiit akimorlugit assartuisarneq)
- 7.2. CANDEN isumaqatigiissut (imaani avatangiisit pillugit Canadap Danmarkillu isumaqatigiissutaat)
- 7.3. CBD pillugu isumaqatigiissut (uummassusillit amerlalluinnartuunerisa allanngutsaaliornissaanut tunngasoq)
- 7.4. CITES isumaqatigiissut (uummasunik nujuartanik naasunillu nunat killeqarfii akimorlugit niuernernik nakkutilliisarnernut isumaqatigiissut)
- 7.5. (EEA) Det Europæiske Miljøagenturimik suleqateqarnissamik isumaqatigiissut
- 7.6. ESPOO isumaqatigiissut (nunat killeqarfiit akimorlugit avatangiisinut sunniutit nalilersorneqartarneranut tunngasoq)
- 7.7. Københavni isumaqatigiissut (immanik uuliamik akuutissanillu ulorianartunik allanik mingutsinneqarsimasunik akiuiniartarneq)
- 7.8. LONDON isumaqatigiissut (imaani mingutsitsinernik pinaveersaartitsineq)
- 7.9. LRTAP isumaqatigiissut (silaannarmi mingutsitsinernut tunngasoq)
- 7.10. MARPOL isumaqatigiissut (umiarsuarnit mingutsitsisarneq)
- 7.11. Avatangiisinik illersuineq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat
- 7.12. OSPAR isumaqatigiissut (Atlantikup avannaata kangiani immami avatangiisinik illersuineranut tunngasoq)
- 7.13. RAMSAR isumaqatigiissut (masarsoqarfinnik illersuineq)
- 7.14. UNESCO pillugu isumaqatigiissut (kulturikkut kingornuttakkanut tunngasoq)
- 7.15. OPRC isumaqatigiissut (uuliamik mingutsitsinernut tunngatillugu sillimaniarneq, akiuiniarneq suleqatigiinnerlu)
- 7.16. UNECE isumaqatigiissut (killeqarfiit akimorlugit kuunnik tatsinillu illersuineq atuinerlu)
- 7.17. UNFCCC isumaqatigiissut (klima pillugu)
- 7.18. Wien isumaqatigiissut (ozonlagi pillugu)
- 7.19. Århus isumaqatigiissut (suliani avatangiisinut tunngasuni paasissutissanik pissarsiniartarneq, pisortat peqataasarnerat eqqartuussivilersuussisinnaanerillu)



BASELimi isumaqatigiissut

Eqqakkanik ulorianartunik killissamik qaangiilluni assartuinerup taakkunangalu eqqaanerup nakkutigineqarnissaat pillugit isumaqatigiissut.

Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Siunertaavoq eqqakkat ulorianartut nunat akornanni nussorneqartarnerisa ikilisarneqarnissaat, aamma pingaartumik eqqakkat ulorianartut nunanit ineriartorfiulluarsimasunit nunanut ineriartorfiusunut assartorneqarnissaasa pingitsoortinneqarnissaat. Isumaqatigiissummi eqqakkat qinngornernik ulorianartortallit assartorneqartarnerat ilaatinneqanngilaq. Aamma isumaqatigiissuteqarnermi siunertaavoq eqqakkat anner-tussusaasa toqunartortaqartarnerisalu annikillisarneqarnissaat, tassa avatangiisit eqqakkat sapinngisamik eqqannguanniittut illersorneqarsinnaasumik isumagineqarnissaat aamma nunat ineriartorfiunnginnerpaasut eqqagassalerinermik eqqakkanillu ulorianartunik illersorneqarsinnaasumik ingerlatsinissaannut ikiorsiinissaq qulakkeerniarlugit.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Danmarkip isumaqatigiissummi 1994-imi atuuttussanngortitsineranut Kalaallit Nunaat ilaatinneqarpoq, tassa Kalaallit Nunaannut isumaqatigiissut nangaanartoqartinneqanngimmat.

Kalaallit peqataanerat

Soqanngilaq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaanik Inatsisartut inatsisaanni nr. 9, 22. november 2011-meersumi § 38-mut eqqakkat eqqussorneqarnertut/avammut annissorneqartut eqqarsaatigalugit ilaannakuusumik atulersin-neqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.basel.int

Najoqqutarineqartut

Lovtidende C, 1996, qupperneq 645.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=83046>

CANDEN isumaqatigiissut

*Imaani avatangiisit pillugit suleqatigiinnissamik Canadap Danmarkillu isumaqatigiissutaat
26. august 1983-imeersoq.*

*Agreement for cooperation relating to the marine environment (with annexes). Signed at Copenhagen
on 26 August 1983.*

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatiginera siunertaalu

CANDEN-isumaqatigiissut uuliamik akuutissanilluunnit allanik ulorianartunik, annertuumik ulorianartorsiortit-sisinnaasunik, imaanik mingutsitsinermut imaani avatangiisit illersorneqarnissaat pillugu suleqatigiinnissamik Canadap aamma Danmarkip/Kalaallit Nunaata akornanni isumaqatigiissutaavoq. Isumaqatigiissut ajunaarner-suaqartoqartillugu ikioqatigiinnissamik pisussaaffiliivoq.

Akuerineqarnera tunngaviusorlu

Isumaqatigiissut ulloq 26. august 1983 atsiorneqarpoq.

Kalaallit peqataanerat

CANDEN-isumaqatigiissummut tunngatillugu aalajangersimasumik ataatsimiittoqarneq ajorpoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Pilersaarutitigut nunat taakku marluk piumaffigineqarput akiuiniarnissamut iliuusissatut atorneqarsinnaasu-nik inerisaanissamut, mingutsitsisoqarnera akiorniarlugu isumalluutissanik naammattunik pissarsinissamut, kiisalu Kalaallit Nunaata Canadallu akornanni imartami (Nares Strædet, Avannaata Imaani aamma Ikersuaq Da-vis-imi) mingutsitsinermik akiuiniartoqarnerani ikioqatigiittarnissamut.

CANDEN-isumaqatigiissut atorneqassappat mingutsitsinerup nunat peqatigiit aappaata imartaanut siaruaan- nissaa aarlerinarluinnartuussaaq, imaluunniit mingutsitsineq annertussaaq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu Kalaallit Nunaata annertuumik mingutsitsisoqarnerani pisussaaffii najukkani sineriammut qanittuni uuliakoortoqarnissaanut upalungaarsimasunit aamma 3 sømilitut killeqarfigitiap avata- ani iluanilu danskit uuliakoortoqarnissaanut upalungaarsimasuinit isumagineqartarput.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

Soqanngilaq.

Najoqqutarineqartut

Nalunaarutit A, 1983, qupperneq 211.

Lovtidende C, 1993, qupperneq 1.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=71850>

CBD pillugu isumaqatigiissut

*Uumassusillit Amerlalluinnartuunerisa Allannngutsaaliorneqarnissaat pillugit Konventioni
Convention on Biological Diversity.*

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatinera siunertaalu

Uumassusillit Amerlalluinnartuunerisa allannngutsaaliorneqarnissaat pillugit Konventioni (CBD) 5. juni 1992-imeersoq pinngortitamik illersuinissaq pillugu nunat tamat isumaqatigiissutaasa pingaernerit ilagaat. Konventionikkut angunia-gaavoq, uumassusillit amerlalluinnartuunerisa ikiliartortinneqannginnissaat, tassa taakku kinguaariittut uumassuuner-minni kingornussarsiaasaatimikkut qanorlu amerlatiginerisa erseqqilluinnartumik nalunaarsorneqarnissaat nakkutigineqarnissaallu. Uumassusillit assigiinngisitaartuunerat nunarsuarmi uumassusillit uumaannarnissamut sillimmataattut isigineqarsinnaavoq. Uumassusillit Amerlalluinnartuunerisa allannngutsaaliorneqarnissaannut tunngatillugu inuussutis-satigut pisariaqartitanik allanik pilersorneqarnissaq ajornartorsiortinneqalissaq. Juni 2012-imi Rio+20-mi ataatsime-ersuartoqarmat uumassusillit amerlalluinnartuunerisa ikiliartortinneqanngissaat ineriartortitsinissamut aaqqiissutis-sat ilaattut akuersaarneqarpoq.

Akuerineqarnera tunngaviusorlu

Kunneqarfiup Danmarkip CBD 1993-imi nunap immikkoortuinut nangaanartoqartinnagu atuuttussanngortippaa. Ta-amanikkut Kalaallit Nunaata Danmarkimut nalunaarutigaa atuutsitsilernerup aningaasatigut pisussaaffiliineri Kalaallit Nunaata pisussaaffigilersinnaanngikkai. CBD-p 1993-imi atuutsinneqalerneratigut konventionimi aalajangersakkat pi-viusunngortinneqarnissaannut Kalaallit Nunaat ingerlaannartumik pisussaaffeqalerpoq.

Kalaallit peqataanerat

Pinngortitami uumassusillit amerlalluinnartuunerisa allannngutsaaliorneqarnissaat pillugit konventionimi ataatsimeer-suarnermi peqataatitaqartut ukioq allortarlugu ataatsimeersuortarput, taakkunani aalajangigassat kaammattuutillu arlaqaqisut akuersissutigineqartarput, kingornatigut nunanit ilaasortaasunit malitseqartinneqarlutillu atuutsinneqa-lernissaat piumasaqaataasarluni. Peqataatitaqartut ataatsimeersuarnernani Kalaallit Nunaat danskit aallartitaannut ilaasarpoq. Aammattaaq piareersaataasumik ataatsimiinnernut peqataasoqartarpoq, tassunga ilanngullugu sammis-assat Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartillugit teknikkikkut ilisimatusartut ataatsimiinnerinut (SBSTTA) peqata-asoqartarluni.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Isumaqatigiissummi atugassarititaasut Pinngortitamik illersuineq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 29, 18. december 2003-meersumi piviusunngortinneqarput, isumaqatigiissummillu aqutsineq Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalak-kersuisoqarfimmit isumagineqarluni. Konventionimi isumaqatigiissut naapertorlugu peqataatitaqartut ataatsime-ersuarnissaat sioqqullugu Kalaallit Nunaat ukioq allortarlugu nalunaarusiortarpoq. Kalaallit Nunaata Konventionimik piviusunngortitsinissaa qulakkeerniarlugu suliniutit arlallit aallartinneqarput, ilaatigut DANCEA-mit ikiorserneqartu-mik. 2010-mi Nagoyami Japanimiittumi peqataatitaqartut qulissaannik ataatsimeersuarput (COP10). Uumassusillit amerlalluinnartuunerisa allannngutsaaliorneqarnissaat pillugu konventionimi nunat tamat suleqatigiinnerannut COP10 pingaarutilipilussuuvuq. Nagoya-mi ilassutitut isumaqatigiissuteqarnermi aalajangiunneqarput, sananeqaatitigut isu-malluutitik atuisinnaatitaaneq isumalluutinillu atuinermi iluanaarutitik avitseqatigiittarnissaq, nunarsuami 2011-2020-mut aalajangersimasunik 20-nik anguniagaqarluni (Aichi-mi anguniakkat) siunnerfilimmik pilersaaruteqarnissaq kiisalu uumassusillit amerlalluinnartuunerisa allannngutsaaliorneqarnissaata ataavartinneqarnissaasa suliniuteqarfi-gineqarnissaanut isumalluutit amerlineqarnissaat pillugu aalajangiissuteqarnissaq tassungalu atatillugu tullissaanik peqataatitaqartut ataatsimeersuarnissaannut anguniagassanik aalajangersaanissaq. COP 11-mi sammineqarput aala-jangiussat, minnerunngitsumillu suliniuteqarnissamut isumalluutit piareersarneqarnissaannut tunngatillugu aalajangi-ussat taakku malitseqartinneqarnissaat. Kalaallit Nunaata aalajangiiffigisariaqarpaa Nagoyami ilassutitut isumaqati-giissummut ilanngukkusunnerluni.

Oqaaseqaatit

Sammisaq Kalaallit Nunaannut pingaaruteqartuusoq tassaavoq nunap inoqqaavi pillugit CBDp allaatigisaani immikko-ortortaq 8j, tassani Kalaallit Nunaata ilaatigut 2012-imi COP11-p ingerlanneqarnerani sulissutigaa nunat inoqqaavi-nut tunngatillugu oqaatsit aalajangersimasumik atorneqartartut allannngortinneqarnissaat, tassa UNDRIP-mut kiisalu RIO+20-mit "The Future We Want"-imut naapertuuttunngorlugit. Sammisarli tamanna pillugu nunat peqataatitaqartut akornini isumaqatigiissuteqanngitsoortoqarpoq.

Nittartagaq

www.CBD.int

Najoqqutarineqartut

Nalunaarutit A, 1996, qupperneq 455.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=83039>



Washingtonimi isumaqatigiissut CITES isumaqatigiissut

7.4

*Uumasut naasullu nungutaaqqajaasut illersorneqarnissaat pillugu Nunat Tamalaat akornanni
niuernikkut iluarsartuussisarnissaat pillugu Konventioni.*

Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik isumaqatigiissummut tunngatillugu aqutsinissamut akisussaasuvoq. Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmi Piniarnermut immikkoortortaqarfiup imaani/nunami uumasut oqaluuserineqarnissaat allattorneqarnissaallu isumagisarpaa.

Allaatiginera siunertaalu

Konventionikkut anguniarneqarpoq, uumasut naasullu ulorianartorsiortinneqartut illersorniarlugit nunani tamani niueruteqartarnerup naleqqussarneqarnissaa. Uumasut allattorsimaffinni assigiinngitsuni pingasuni allattorsimapput (Allattorsimaffiit I, II aamma III) avammut annissuinissamut eqqussuinissamullu assigiinngitsutigut killilersugaasut.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Kalaallit Nunaat isumaqatigiissummut 1977-imi ilannguppoq. Kalaallit Nunaannut Ministeriaqarfiup 1977-imi danskit nalunaarutaata atuutsitsilerneru ilutigalugu konventioni Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortinneqarpoq, tamatumani danskit Miljøministeriaqarfiata nalunaarummik atuutsitsilerneru ilutigalugu Danmarkip isumaqatigiissummik naammassinninnera ilutigalugu.

Washingtonimi Konventioni/Uumasunik nujuartanik naasunillu Pinngortitami nammineru naasartunik nungutaaqqajaasunik Nunat Tamalaat akornanni niuerneq pillugu Konventioni (CITES) pillugu Namminersorerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 12, 13. september 2004-meersoq aqutigalugu konventioni ullumikkut Kalaallit Nunaanni inatsisitigut atuutinneqarpoq.

Kalaallit peqataanerat

Ukiut pingasukkuutaarlugit peqataatitaqartut ataatsimeersuartarput, tassani Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmi imaani/nunami miluumasunut akisussaasuvoq suleqatigilluinnarlugu danskit aallartitaannut aallaaviatigut ilaasarpoq. Pingaartumik Kalaallit Nunaanni uumasut naasulluunniit ataatsimeersuarneru oqaluuserineqassatillugit kiisalu allaffissornikkut suliaasat Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartut isumagineqassatillugit peqataasoqartarpoq. Tamakku sammineqartillugit Danmark Kalaallit Nunaat sinnerlugu taasisinnaavoq, tassa EU-mi ataatsimut isummanut pituttorsimanani taaseqataasarpoq..

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Ukiuni kingullerni ukkatarineqarput, isumaqatigiissummi maleruaqqusat tamakkiisumik atuuttussanngortinneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaat, tassunga ilanngullugu Allattorsimaffinni I-imi II-milu uumasut avammut annissorneqarnissaannut/eqqussorneqarnissaannut akuersissummik tunniussisoqartinnagu nungusaataanngitsumik pisaqarsimanerumit uppersaatip suliarineqartarnissaa (uumasut avammut annissorneqartut uumasut amerlassusaannut ajoqusiisinnaanersut pillugu uppersaat).

Avammut annissuinissamut/eqqussuinissamut akuersissutit Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfimmit tunniunneqartarput. CITES-imi isumaqatigiissutaasut pillugit Kalaallit Nunaata avammut annissuineru eqqussuineru pillugit ukiumoortumik nalunaarussiaq nunat tamalaat CITES-imi allattoqarfianut nassinneqartarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.cites.org

Najoqqutarineqartut

Lovtidende C, 1977, qupperneq 545.

Nalunaarutit A, 2002, qupperneq 445.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=12548>



EEA-mik suleqatigiinnissamut isumaqatigiissut

Avatangiisinik sullissinissaq pillugu suleqatigiinnissamik Europamiut isumaqatigiissutaat.

Cooperation agreement with the European Environment Agency.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Europami Avatangiisit pillugit sullissivik arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumik sullissiviuvuq nuna-nik 32-nik ilaasortaataqartoq, taakkununga ilaalutik issittumi naalagaaffiit Norge, Island, Danmark, Finland aamma Sverige. Aamma Europami Avatangiisit pillugit sullissivimmi nunanit ilaasortaataqartunit arfinillit Issittumi Siunnersuisoqatigiinni alaatsinaatsitatut peqataasarput. Taamaammat Europami Avatangiisit pillugit sullissiviup pisusaaffittut qulakkeerniarpa Issittumi avatangiisit allanngoriartornerannik Europami paasinnilluartoqarnissaa, aamma issittumi avatangiisit allanngoriartornerannut pissutaasunik kiisalu unammilligassat naammassineqarnissaannut politikkikkut suliniuteqartoqartariaqarneranik paasinnilluartoqarnissaa.

Suleqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqarnikkut siunertarinearpoq pitsaannerusumik avatangiisit misis-sorneqartarnissaat, kisitsisitigut paasissutissanik paasissutissanillu allanik avitseqatigiittarnissaa kiisalu Kalaallit Nunaanni, issittumi europallu immikkoortortaanni ineriartortitassatut naatsorsuutigisat.

Aaqqissuussamut nunat tamat pitsaasutut isigisaannut, tutsuiginartutut aamma avatangiisinut tunngatillugu ilisimasaqarlutut oqaatigineqartartumut Kalaallit Nunaata peqataanissaa isumaqatigiissutitigut qulakke-erneqarpoq. Isumaqatigiissummut ilaavoq, Namminersorlutik Oqartussani EEA-milu sulisut paarlaateqatigiis-sinneqartarnissaat, tassa peqataataqartut piginnaaneqarfigisanik tunioraqatigiittarnissaat aamma suleqati-gillutik attaveqaatinik annertusaanissaat anguniarlugu.

Akuerineqarnera tunngaviosorlu

Nunamut namminermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisup Anthon Frederiksenip avatangiisinut tunngatillugu kisitsisitigut paasissutissanik paasissutissanillu tunioraqatigiittarnissaaq pillugu suleqatigiinnis-samik isumaqatigiissut ulloq 25. november 2010 Europami Avatangiisit pillugit sullissivimmi (EEA) pisortaq, Prof. Jacqueline McGlade peqatigalugu atsiorpaa.

Kalaallit peqataanerat

Europami Avatangiisit pillugit Paasissutissiisarfimmi Nakkutilliiffimmilu (Einet) alaatsinaattutut Kalaallit Nunaat peqataasinnaavoq, tassunga ilanngullugu nunani inuit attaveqaataasut (National Focal Points) ukiumut pingasoriartutik ataatsimiittarnerinut peqataasinnaavoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Suleqatigiinnissamik isumaqatigiissummut malitsit Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfiup EEA suleqatigalugu Kalaallit Nunaanni eqqagassalerisarneq pillugu DVD 2012-imi suliaraa.

Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfiup Inerisaavik suleqatigalugu EEA-mit atortussatut pis-sarsiarineqartut aallaavigalugit eqqagassalerinermut tunngatillugu ilinniartitsissutissat 2012-13-ip ingerla-nerani naleqqussarlugillu nutsertippaat.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://www.eea.europa.eu/>

Najoqqutarineqartoq

<http://www.eea.europa.eu/highlights/eea-to-enhance-cooperation-with-greenland/cooperation-agreement-between-the-government/view>



ESPOO isumaqatigiissut

Naalagaaffiit Killeqarfii Akornutiginaq Avatangiisinik Sunniisarnerit Nalilersorneqartarneri pillugit isumaqatigiissut.

Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalackersuisoqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Siunertarineqarpoq naalagaaffiit peqataasut sanartugaataasa naalagaaffiit killeqarfii pitarlugit avatangiisinut sunniuteqarsinnaassangatinneqartut avatangiisinik sunniisnaanerik nalilersuisarnissaminut pisussaaffilerneqartarnissaat, taamaaliornikkut tamakkua sakkukinnerulersinnaanerit akiorneqarnissaallu avatangiisit illersorniarlugit pinaveersaatitsinertigut pisarsinnaaleqqullugit. Konventionikkut piumasaqaatigineqarpoq suliassamut pilersaarusiit suulluunniit ajoqusiinnaasutut nalilerneqartartut nunanut konventionimut akuerseqqataasunut ilisimatitsissutigineqartassasut aamma taakku avatangiisinut sunniutigisinnasai misissorneqartassasut. Konventionikkut takuneqarsinnaavoq, sanaartukkat avatangiisinik sunniisarsimasinnaasut nalilersuiffigineqartassasut (VVM) konventionimi taaneqartutut.

Akuerineqarnera tungavisorlu

Danmarkip konventioni Kalaallit Nunaannut nangaanartoqartillugu 1997-imi atuuttussanngortippaa. Kalaallit Nunaannut nangaanartoqartitsineq 2001-imi taamaatinneqarpoq.

Kalaallit peqataanerat

Isumaqatiginninniarluni ataatsimiinnernut il. il. Kalaallit Nunaat maannamut suli peqataanngilaq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Kalaallit Nunaat siusinnerusukkat konventionimik atuisimangilaq, tassa pilersitseqqaartut imaluunniit eqqugaasutut, tamannalu isumaqarpoq Kalaallit Nunaata sanaartukkat pillugit paasisutissanik tigusaqarsimanginneranik imaluunniit sanaartukkat konventionimi taaneqartut pillugit paasisutissanik nassiusaqarsimanginneranik. Konventioni Alcoap aluminiumik aatsitsiviliorneranarut atatillugu soqutiginarsivoq, tamatumunnga atatillugu Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalackersuisoqarfiup konventionimut akisussaasuusup Canadami avatangiisinut oqartussat 2009-p aasaanerani attaveqarfigai. Siullertut anguniagaavoq, Espoo pillugu isumaqatigiissummut tunngatillugu oqartussaasut kikkut saaffiginnittarnissaannik paasisutissanillu sorlernik avitseqatigiittoqartarnissaannik erseqqissaasoqarnissaa.

Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalackersuisoqarfiup avatangiisinut sunniutaasartunik nalilersuinissamut (VVM) nalunaarut suliaraa, taanna aqutugalugu ESPOO konventioni tamakkiisumik piviusunngortinniarneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://www.unece.org/env/eia/>

Najoqqutarineqartut

Lovtidende C, 1999, qupperneq 551.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=22824>

Københavnimi isumaqatigiissut

Danmarkip tassungalu ilanngullugu Kalaallit Nunaata aamma Savalimmiut, Finlandip, Norgep Sverigellu akornanni immani uuliamit mingutsisisoqartillugu iliuousissat pillugit suleqatigiinnissamik aamma akuutissanit ajoqusiinnaasunit mingutsisoqarneranik akiuiniartarnermi suleqatigiittarnissaat pillugu isumaqatigiissut.

Nordic Agreement Concerning Co-Operation in Measures to Deal with Pollution of Sea by Oil.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Siunertarineqarpoq Nunani Avannarlerni imaani avatangiisit allanngutsaaliorneqarnissaasa nalunaarutigineqartarnerisigut, sillimanissamut piareersimatitsinissamik pisussaaffeqarnikkut aamma peqataasut akunnermini ikiorseqatigiittarnissaannik isumaqatigiissuteqarnikkut suleqatigiiffiqineqartarnissaat. Uuliaannaanngitsumik aammali akuutissanik ulorianartunik allanik akiuiniartoqartarnissaq pillugu august 1988-imi isumaqatigiissummik ilaneqarpoq.

Isumaqatigiissut aqqutigalugu nunat peqataatitaqartut peqquneqarput, imaani mingutsitsisarnerup akiorneqarnissaanut upalungaarsimasarnissamut kiisalu imminnut ikioqatigiittarnissaannut.

Akuerineqarnera tunngaviusorlu

Danmarkip isumaqatigiissut ulloq 29. marts 1993 atuuttussanngortippaa. Isumaqatigiissummi pisussaaffiit Miljøministeriaqarfimmit aamma Søværnets Operative Kommandomit 3 sømilitut killeqarfiliussap avataaniitut isumagineqartarput.

Kalaallit peqataanerat

Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik isumaqatigiissummut tunngatillugu ukiumoortumik katersuulluni ataatsimiinnertut 2010-mili peqataasarpoq. Kalaallit Nunaat Savalimmiut peqatigalugit danskit aallartitaannut ilaasarpoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Imaani avatangiisit illersorneqarnissaat pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 4, 2. november 1994-imeersoq (2 sømilit iluanni) aqqutigalugu aamma Imaani avatangiisit illersorneqarnissaat pillugu Inatsisip (3 sømilit avataanni) kingullermik Peqqussut nr. 1035, 22. oktober 2004-meersoq aqqutigalugu atuutsinneqalerneratigut isumaqatigiissut piviusunngortinneqarpoq. Isumaqatigiissuteqarnikkut nunat peqataatitaqartut pisussaaffigilerpaat imaani mingutsitsinermik akiuiniarnissamut upalungaarsimasoqartarnerup attatiinnarneqarnissaa.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://www.unesco.org>

Najoqqutarineqartut

Nalunaarutit A, 1998, qupperneq 204.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=22729>

Londonimi konventioni

Eqqakkanik taakkuninngalu akuusinnaajumaartunik allanik eqqaanermi imaani mingutsitsisoqarneranik akiuiniarneq pillugu isumaqatigiissut.
The Convention on the Prevention of Marine Pollution by Dumping of Wastes and Other Matter.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Isumaqatigiissummut nunat peqataatitaqartut pisussaapput umiarsuarnit timmisartunillu eqqakkanik akuutissanillu allanik eqqaanermi imaani mingutsitsinissaq sapinngisamik pinngitsoortinniarlugu iliuuseqarnissamut. Isumaqatigiissutip imarai eqqakkanik ulorianartunik igitsinissamut inerteqqutit, eqqagakkanik aalajangersimasunik eqqaanissamut akuersissutit immikkut ittut aamma eqqagakkanik allanik igitsisarnissamut akuersissutit nalinginnaasut.

Akuerineqarnera tunngaviusorlu

Danmarkip Kalaallit Nunaannut tunngatillugu nangaanartoqartitsinani isumaqatigiissut 1974-imi atuuttusannngortippaa. Isumaqatigiissut ulloq 30. august 1975 atuutilerpoq.

Kalaallit peqataanerat

Isumaqatigiissummut tunngatillugu ukiumoortumik ataatsimeersuartoqarneranut Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat danskit aallartitaannut peqataanissamut periarfissaqarput.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Imaani avatangiisit illersorneqarnissaat pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 4, 3. november 1994-imeersoq (3 sòmilit iluanni) aqutugalugu aamma Imaani avatangiisit illersorneqarnissaat pillugu Inatsit (3 sòmilit avataani) kingusinnerusukku Peqqussutip nr. 1035, 22. oktober 2004-meersup atuutsinneqalerneratigut isumaqatigiissut piviusunngortinneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://www.imo.org/OurWork/Environment/SpecialProgrammesAndInitiatives/Pages/London-Convention-and-Protocol.aspx>

Najoqqutarineqartut

Lovtidende C, 1975, qupperneq 270.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=49606>

LRTAP pillugu isumaqatigiissut tassungalu ilassutitut isumaqatigiissutit

Killeqarfiit pitalugit isorartoorujussuarni silaannakkut mingutsitsinerit pillugit Konventioni.

Convention on Long-range Transboundary Air Pollution.

7.9

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Avatangiisinut Pinnngortitamullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatigenera siunertaalu

Konventionikkut anguniarneqarpoq silaannakkut mingutsitsisernerit killilersorneqarnissaat aammalu milliartortittuarneqarnissaat pitsaaliorneqartuarnissaallu. Anguniakkat iluusissallu naalagaaffinni ataasiakkaani aammalu naalagaaffiit tamalaat akornanni iluuserineqareersut mianeralugit paasisstissanik paarlaateqatigiittarnertigut, siunnersioqatigiittarnertigut, ilisimasatigut paalateqatigiittarnertigut uuttortaaqatigiittarnertigullu anguniarneqarput.

Akuerineqarnera tungaviosorlu

1982-imi Danmarkip isumaqatigiissut nangaassutitaqartinnagu Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortimmagu Kalaallit Nunaat isumaqatigiissummut ilannguppoq.

Kalaallit peqataanerat

Isumaqatigiissummut tunngatillugu ataatsimiittarnernut Kalaallit Nunaat peqataasanngilaq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Akuutissat silaannarmik mingutsitsisartut Europami ungasissorujussuarmut assartorneqartarnerisa nakkutigineqarnissaannut nalilersorneqarnissaannullu suleqatigiiffiup piffissamut ungasissumut aningaasalersorneqarnissaa pillugu ilassutitut isumaqatigiissut 1984-imeersoq (EMEP). Ilassutitut isumaqatigiissut ulloq 28. januar 1988 atuut-sinneqalerpoq. Kalaallit Nunaat 1986-imi Kunngearfiup Danmarkip isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannut nangaanar-toqartinnagu atuuttussanngortimmagu isumaqatigiissummut ilannguppoq. Ilanngunneq pisussaaffiliinngilaq. Danmark Naalagaaffeqatigiit sinnerlugit tapiissutissat akilertarpai.

Svovlimik aniatitsinerup aamma killeqarfiit akimorlugit svovlimik silaannarmik mingutsitsinerup annikillisarneqarnissaat pillugu ilassutitut isumaqatigiissut 1985-imeersoq. Ilassutitut isumaqatigiissut ulloq 2. september 1987 atuut-sinneqalerpoq. Kalaallit Nunaat 1986-imi Kunngearfiup Danmarkip isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannut nangaanar-toqartinnagu atuuttussanngortimmagu isumaqatigiissummut ilannguppoq. Avatangiisinut tunngassuteqartut 1988-imi akisussaaffiqalernissaat sioqqullugu Kunngearfiup Danmarkip ilassutitut isumaqatigiissut atuuttus-sanngortippaa, tassa Danmarkip Kunngearfik sinnerlugu ilassutitut isumaqatigiissut danskit inatsisaannut ilanngup-paa.

POP-t (Persistente Organiske Forbindelser) pillugit ilassutitut isumaqatigiissut 1998-imeersoq. Ilassutitut isumaqatigiissut ulloq 23. august 2003 atuut-sinneqalerpoq. Kalaallit Nunaat ilassutitut isumaqatigiissummut 2001-imi ilannguppoq. Ilassutitut isumaqatigiissut tamakkiisumik piviusunngortinneqanngilaq. Tamatumani ilaatigut pisariaqar-poq, qummut killissarititaasussanik aalajangersaanissaq, teknologinik allanik atuinissaq kiisalu akuutissat ilaannik tunisassiornissamut aamma/imaluunniit atuinissamut inerteqquteqarnissaq. Ilassutitulli isumaqatigiissut Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaanik Inatsisartut inatsisaanni nr. 9, 22. november 2011-meersumi ilaannakortumik piviusunngortinneqarpoq aamma nunat allat qummut killissarititaannik assingusumik atuinermi suliasanik suliarinnittarneq. Kalaallit Nunaata qaqugu ilassutitut isumaqatigiissutip taassuma tamakkiisumik piviusunngortissinnaaneraa pillugu maannakkorpiaq erseqqissumik pilersaarusiorneqarsinnaanngilaq.

Akuutissat arrortikkuminaatsut pillugit ilassutitut isumaqatigiissut 1998-imeersoq. Kalaallit Nunaat ilassutitut isumaqatigiissummut 2001-imi ilannguppoq. Ilassutitut isumaqatigiissut ulloq 29. december 2003 atuut-sinneqalerpoq. Ilassutitut isumaqatigiissut Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaanik Inatsisartut inatsisaanni nr. 9, 22. november 2011-meersumi ilaannakortumik piviusunngortinneqarpoq aamma nunat allat qummut killissarititaannik assingusumik atuinermi suliasanik suliarinnittarneq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://www.unece.org/env/lrtap/>

Najoqqutarineqartut

https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=71347#ctl00_MainContent_DokumentNoter1



MARPOL pillugu isumaqatigiissut

Umiarsuit mingutsitsisarnerisa pitsaalioneqarnissaat pillugu nunat tamat isumaqatigiissutaat 1973-imeersoq, isumaqatigiisummut ilassutikkut 1978-imeersutigut allanngortinneqartoq. International Convention for the Prevention of Pollution from Ships, 1973 as modified by the Protocol of 1978.

Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatiginera siunertaalu

MARPOL pillugu isumaqatigiisummi siunertarineqarpoq, umiarsuit mingutsitsisarnerisa pitsaalioneqarnissaat minnerpaaffianiitinneqarnissaallu, tassa pisarnertik malillugu ingerlatsinerminni mingutsitsisarnerat aamma ajutoornikkut mingutsitsisarnerat. Isumaqatigiissutip imarai immikkoortortani assigiinngitsuni arfinilinni immikkut ittumik malittarisassat:

Immikkoortoq I Uulia

Immikkoortoq II Akuutissat

Immikkoortoq III Usit ulorianartut poortukkat

Immikkoortoq IV Imikoq

Immikkoortoq V Eqqakkat

Immikkoortoq VI Silaannarmik mingutsitsineq.

Akuerineqarnera tunngaviusorlu

Kalaallit Nunaat 1997-imi Immikkoortoq IV aamma Immikkoortoq VI kisiisa pinnagit isumaqatigiisummut ilaalerpoq.

Kalaallit peqataanerat

Kalaallit Nunaat isumaqatigiissut pillugu ataatsimiittarnerni peqataaneq ajorpoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Imaani avatangiisit illersorneqarnissaat pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 4, 3. november 1994-imeersup (3 sømilit iluanni) aamma Peqqussut nr. 1035, 22. oktober 2004-meersoq malillugu Imaani avatangiisit illersorneqarnissaat pillugu Inatsisip (3 sømilit avataanni) atuutsinneqalernerisigut piviusunngortinneqarpoq. Taamaalliluni aamma MARPOL-ip immikkoortortai I (uulia), II (akuutissat), III (usit ulorianartut poortukkat) aamma V (eqqakkat) Kalaallit Nunaanni atuutsinneqalerput. Imikoq 3 sømilit killeqarfiata iluani avataanilu atuutsinneqartoq pillugu Immikkoortortap IV'p maleruaqqusai Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortinneqanngilaq. Aamma silaannarmik mingutsitsineq pillugu immikkoortortaq VI kingusinnerusukkut akuersissutigineqartoq pillugu tamanna atuuppoq.

Oqaaseqaatit

Imaani avatangiisinut tunngatillugu tunngaviusumik killeqarfimmiit 3 sømilit angullugit suliaqarfiup oqartussaaffiginera tiguneqarpoq. Tassa imaappoq, Kalaallit Nunaata Imaani avatangiisit illersorneqarnissaat pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 4, 3. november 1994-imeersoq kingusinnerusukkullu allanngortinneqartoq atuuppoq. 3 sømilit killeqarfiata avataanut tunngatillugu Kunngip peqqussutaatigut nr. 1035, 22. oktober 2004-meersutigut imaani avatangiisit illersorneqarnissaat pillugu danskit inatsisigisimasaat ilaatigut naleqqussarneqarsimasoq atuutsinneqarpoq. Ilaatigut imikooruteqartarneq pillugu killilersuisoqanngilaq. Imikooruteqarneq aatsitassarsionermut attuumassuteqarpat, tassa 3 sømilit killeqarfiata avataani iluaniluunniit tamanna pippat, Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutilit pillugit inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-meersoq atuutissaaq.

Nittartagaq

[http://www.imo.org/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/International-Convention-for-the-Prevention-of-Pollution-from-Ships-\(MARPOL\).aspx](http://www.imo.org/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/International-Convention-for-the-Prevention-of-Pollution-from-Ships-(MARPOL).aspx)

Najoqqutarineqartut

<http://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=49656>

<http://lovgivning.gl/lov?rid={7FF13361-5A48-4D05-95B1-D998C96D73BF}>



Nunat Avannarliit avatangiisit illersorneqarnissaat pillugu isumaqatigiissutaat

7.11

Nordic (Environmental Protection) Convention.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Nunat Avannarliit Avatangiisit illersorneqarnissaat pillugu Isumaqatigiissutaat, Danmarkip, Norgep, Sverige-
Finlandillu akornanni isumaqatigiissutaavoq 1974-imeersoq pisunit aalajangersimasunit mingutsitsinerit suul-
luunniit killissaq qaangerlugu avatangiisinut ajoqusiisut pillugit taarsiissuteqarnissamut tunngassuteqartoq.
Pingaarnertut tunngaviit ilagaat, suliffeqarfiup avatangiisinut ajoqusiisinaasup pilersinneqarnissaanut aam-
ma/imaluunniit tunisassiornissaanut akuersissummik tunineqarnissamut nalilersuiffiqineqarnerani nunanut
avannarlernut allanut avatangiisitigut sunniutaasinaasut ilanngunneqarnissaat, kiisalu taamatut sunniute-
qartoqarnerani nunani taakkunani oqartussaasut ilisimatinneqartarnissaat.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Danmarkip Kalaallit Nunaannut tunngatillugu nangaanartoqartitsinani isumaqatigiissut 1974-imi atuuttus-
sannngortippaa.

Kalaallit peqataanerat

Maannakkorpiaq kalaallinik peqataasoqarneq ajorpoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Isumaqatigiissut nunami avatangiisinut oqartussaasussanik pilersitsinikkut, ullumikkut Avatangiisinut Pinn-
gortitamullu Naalakkersuisoqarfik, atuuttussannngortinneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

Soqanngilaq.

Najoqqutarineqartut

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=48446>



OSPAR pillugu isumaqatigiissut

*Atlantikup Avannaata Kangiani imaani avatangiisit illersorneqarnissaat pillugu isumaqatigiissut.
Convention for the Protection of the Marine Environment of the North-East Atlantic.*

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Isumaqatigiissutip siunertaraa imaani avatangiisinik mingutsitsinerup pitsaaliornissaanut akiorneqarnissaanullu iliussaasinnaasut naammassineqarnissaat. Aamma inuup peqqissuunerata aamma imaani uumassusillit ataqtatigiinnerisa attatiinnarneqarnissaat eqqarsaatigalugit isumaqatigiisummi siunertarinearpoq, imartat inuit suliannit ajoquserneqarsinnaaneratt illersorniarlugu iliussissat pisariqartinneqartut naammassineqarnissaat. Isumaqatigiisummi pineqarpoq Atlantikup Avannaata Kangiani (allorniusap ammukartup kitaani 42°W angullugu), taamalu Tunup sineriaata imartaa tamakkerlugit isumaqatigiisummut ilaatinneqarlutik.

Akuerineqarnera tunngaviusorlu

Danmarkip isumaqatigiissut 1995-imi atuuttussanngortippaa, Kalaallilu Nunaannut tunngatillugu nangaanar-toqartitsineq marts 1996-imi atorunnaarsinneqarluni.

Kalaallit peqataaeratt

Kalaallit Nunaat periarfissaqarpoq danskit aallartitaannut peqataasarnissamut.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Imaani avatangiisit illersorneqarnissaat pillugu Inatsisartut peqqussutaata nr. 4, 3. november 1994-imeersup (3 smilit iluanni) aamma Imaani avatangiisit illersorneqarnissaat pillugu Inatsit (3 smilit avataanni) pillugu Peqqussutip nr. 1035, 22. oktober 2004-meersup isumaqatigiissut Kalallit Nunaanni atuuttussanngortippaat. OSPARp uumassusillit assigiinngiaartuunerannik, pinngortitami ataqtatigiittoqarneranik sumiiffinnillu immik-kut ittumik pingaarutilinnik illersuinissamik ukkataqarnerulerneratigut atuuttussanngortitsinermi tunngavi-usut ilaat Pinngortitamik illersuineq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 29, 18. december 2003-meersumi ta-kuneqarsinnaapput.

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannut suli annertusiartuinnartumik attuumassuteqaleriartorpoq, ilaatigut Kalaallit Nunaanni uumasut pillugit ajornartorsiutit, immikkoortut imaani illersorneqartut kiisalu aatsitassanut tunngassuteqartunik ajornartorsiutit oqallisigineqartarmata.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.ospar.org

Najoqqutarineqartut

<http://lovgivning.gl/lov?rid={7FF13361-5A48-4D05-95B1-D998C96D73BF}>

Ramsar isumaqatigiissut

Masarsuit pingaartumik timmissat najugannaarisartagaat nunat tamat akornanni pingaaruteqartut pillugit isumaqatigiissut.

The Convention on Wetlands of International Importance, especially as Waterfowl Habitat.

Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Masarsuit taakkunanilu uumassusillit ataavartinneqarnissaat nungusaataangitsumillu atorneqartarnissaat pillugit nunami iliuseqartarnissamut aamma nunat tamat suleqatigiinnissannut atugassarititaasut isumaqatigiissutitigut aalajangersarneqarput.

Akuerineqarnera tunngaviosorlu

Danmarkimi kunngip peqqussutaa 16. juli 1977-imeersoq aqqutigalugu Ramsarimi ulloq 2. februar 1971 isumaqatigiissutiginenartoq Kalaallit Nunaannut nangaanartoqartitsinani atuuttussanngortippaa, taamaammat isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannut atuuppoq.

Kalaallit peqataaernerat

Ukiut pingasukkuutaarlugit peqataatitaqartut ataatsimeersuarneranni danskit aallartitaannut Kalaallit Nunaat peqataasarpoq. Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik peqataatitaqartut ataatsimeersuarnerannut tassungalu atatillugu ataatsimiinnernut peqataalluortarpoq. Ataatsimeersuarnermi najukkani nunap immikkoortuini suliniut pilersinneqartoq tassaavoq "Nordic-Baltic Wetland Initaitve", tassani Kalaallit Nunaat piffissami 2012-2014-imi siulittaasuvoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Isumaqatigiissutip piviusunngortinneqarnissaata qulakkeerneqarnissaanut killissarititaasut Pinngortitamik illersuineq pillugu Inatsisartut inatsisaannut nr. 29, 18. december 2003-meersumut ilanngunneqarput, taakku Nunamut namminermt, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfimmit isumagineqartarput. Ullumikkulli nunap inatsisai naammaginartumik piviusunngortinneqarnissaata qulakkeerneqarnissaanut naammangitsutut isigineqarput.

1987-imi Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat aalajangerput sumiiffiit 11-t nunat tamat allattorsimaffiinut ilanngunneqarnissaat qinnutigineqassasoq. Tamanna Ramsarip allattoqarfianit 1988-imi akuersissutigineqarpoq. 2011-mi Kalaallit Nunaanni masarsoqarfik ataaseq alla Naalakkersuisut inassuteqarnerisigut nunat tamat allattorsimaffiannut ilanngunneqarpoq. Kalaallit Nunaanni Ramsarimi masarsoqarfittut sumiiffiit toqqarneqartut tassaapput:

Aqjarua – Sullorsuaq (Qaasuitsup Kommunia), Qinguata Marraa – Kuussuaq (Qaasuitsup Kommunia), Kuannersuit Kuussuat (Qaasuitsup Kommunia), Kitsissunnguit (Qaasuitsup Kommunia), Naternaq (Qaasuitsup Kommunia), Eqalumiut Nunaat - Nassuttuup Nunaa (Qaasuitsup- aamma Qeqqata Kommunia), Ikkattoq (Kommuneqarfik Sermersooq), Kitsissut Avalliit (Kommune Kujalleq), Heden (Kommuneqarfik Sermersooq), Hochstetter Forland (Nuna eqqissisimatitaq), Kilen (Nuna eqqissisimatitaq), Ørsted Dal, Pingel Dal aamma Enhjørningen Dal (Kommuneqarfik Sermersooq).

Isumaqatigiissutip piviusunngortinneqarnissaa pillugu Kalaallit Nunaata Ramasarip allattoqarfia ingerlaavartumik oqaloqatigisarpaa, Ramsarimilu isumaqatigiissutip piviusunngortinneqarnissaanut attuumassuteqartunik suliniutinik aqqissuussamit DANCEA-mit taparserneqartut aallartinneqarlutik. Ukiut pingasukkuutaarlugit peqataatitaqartut ataatsimeersuarneqarnissaat siqqullugu isumaqatigiissutip piviusunngortinniarnanunat killiffik pillugu nalunaarusiortoqartarpoq. Kalaallit Nunaat ukiuni 1990, 1993, 1996, 1999 aamma 2002 danskit nalunaarusiornerannut peqataasarpoq. 2005-imi, 2008-mi, 2012-imi Kalaallit Nunaat (Danmark aqqutigalugu) nammineerluni nalunaarusiat Ramsarip allattoqarfianut tunniuttarpai.

Oqaaseqaatit

Ramsarip allattoqarfianit (taaneqartartoq Ramsar Advisory Mission) Kalaallit Nunaat 2009-mi tikeraartoqarpoq. Tikearnermit nalunaarusiami pingaartinneqarpoq, isumaqatigiissutip Kalaallit Nunaanni atuutinneqalernerani siunnersuisoqartarnera. Tamanna aallaavigalugu siunnersuinermit inassuteqaatit malitseqartinneqarnissaat ukkatarineqarpoq.

Nittartagaq

<http://www.ramsar.org>

Najoqqutarineqartut

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=70616>

[http://lovgivning.gl/lov?rid=\[B285FE79-D0A5-4C4A-92B4-B93D0C018161\]](http://lovgivning.gl/lov?rid=[B285FE79-D0A5-4C4A-92B4-B93D0C018161])



UNESCO pillugu isumaqatigiissut

7.14

Nunarsuarmi kulturikkut pinngortitamillu kingornussat illersorneqarnissaat pillugu UNESCOmi isumaqatigiissut.

The UNESCO Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage.

Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik kiisalu Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik.

Allaatiginera siunertaalu

UNESCO-mi isumaqatigiissut 1972-meersoq tassaavoq kulturikkut pinngortitamillu illersuinernik ilanngussisoq nunani tamalaani isumaqatigiissutini siulleq. Nunat ilaasortat nammineq nunagisami kulturikkut pinngortitamillu kingornussat illersuisumik, allangutsaaliuisumik ingerlatitseqqittumillu sunniuteqarluartumik suliniuteqarfiginisaanik qulakkeerinninnissamut pisussaaffeqarput. Tamanna ilaatigut pissaaq, kulturikkut pinngortitamillu kingornussat najukkami inuiaqatigiinni sunniuteqartinnerisigut aamma kulturikkut pinngortitamillu kingornussat nalinginaasumik pilersaarusiornermut ilaatinneqarnerisigut.

UNESCO-mi isumaqatigiissummut ilaavoq "Man and the Biosphere"-programmi. Programmi 1974-imi ineriartortinneqartup siunertaraa inuit pinngortitalu akornanni oqimaaqatigiissitsineq pillugu ilisimasaniq siaruaanissaq tamatumingalu attassiinnarnissaq.

Akuerineqarnera tunngaviusorlu

1977-imi Tunup Avannaani Nuna Eqqissisimatitaaq Man and Biosphere-tut Danmarkip Kalaallit Nunaat sinnerlugu toqqarpaa.

Danmarkip Kalaallillu Nunaata UNESCO-mi isumaqatigiissut 1979-imi atuuttussanngortippaat.

Kalaallit peqataanerat

Kalaallit Nunaat nunarsuarmi kingornussat pillugit ukiumoortumik ataatsimiittoqarnerani Danmarkimi Kulturavstyrelsen peqatigalugu peqataasarpooq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

2004-mi Ilulissat Kangerluat nunatsinni nunatat siullersaattut UNESCO-mi Nunarsuarmioqatigiit kingornutaannut ilanngunneqarpoq. Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik Ilulissat Kangerluanut tunngatillugu UNESCOp maleruaqqusaasa atuuttussanngortinneqarnissaannut akisussaasuvoq. Tamanna pissaaq Ilulissat Kangerluata, Kangiata, eqqissisimatinneqarnissaa pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 10, 15. juuni 2007-imeersoq aqqutigalugu kiisalu taassuma ingerlanneqarnissaanut pilersaaruteqarnikkut.

Nunamut namminermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik pisussaavoq piffissani aalajangersimasuni Ilulissani nunarsuarmiut kingornussaat qanoq ingerlanneqarnerisigut pillugu UNESCO-mut nalunaarusiornissamut.

Tunup Avannaarsuani Nuna Eqqissisimatitaaq "Man and Biosphere Reserve"-itut (uumassuseqarfiusutut) 1977-imi toqqarneqarpoq. Kisianni uumassuseqarfiusunut tunngatillugu najoqqutassiaq sulii atuutsinneqarnikuunngilaq. Tasunga ilanngullugu Uumassuseqarfiusumut tunngatillugu najoqqutassiaq maleruaqqusallu 1995-imi allanngortinneqarput, taamaammallu uumassuseqarfiusumut tunngatillugu najoqqutassiap nunamut eqqissisimatitamut qanoq atuutsinneqarnissaa pillugu isummernissaq pisariaqarpoq.

Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfiup Nuna Eqqissisimatitaaq pillugu periusissiasatut iliuusissatullu pilersaarusiorneq aallartissimavaa, tassani ilaatigut pineqartoq qanoq nunatut eqqissisimatitatuut atuutsinneqarnermi saniatigut uumassuseqarfiuinnarsinnaanera nassuiarneqassaaq. Siunissami uumassuseqarfiusinnaanersigut pillugu aalajangiisoqannginnerani Nunami Eqqissisimatitami pissutsit misissorneqassapput.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://www.unesco.org>

Najoqqutarineqartut

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=49602>

<http://lovgivning.gil/lov?rid={A890D25B-60FE-4E45-BF65-C31CAE0CA03D}>

OPRC pillugu isumaqatigiissut

Uuliamik mingutsitsinermit tunngatillugu upalungaarsimanissaq, akiuinissaq suleqatigiinnissarlu pillugit isumaqatigiissut.

International Convention on Oil Pollution Preparedness and Response.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Annertuumik uuliamik mingutsitsisoqartillugu akiuiniarnissaq pillugu nunat tamat suleqatigiinnissaannut isumaqatigiissut killissarititaasunik atugassaqartitsivoq. OPRC pillugu isumaqatigiissummut peqataatitaqartut pisussaapput ajutoortoqarnerani mingutsitsinerup isumagineqarnissaanut iliuusissanik suliniuteqarnissamut, tassa nunami namminerimi imaluunniit nunanik allanik suleqateqarluni. Isumaqatigiissutip imaria upalungaarsimaneq, ilisimatusarnermut, inerisaanermut teknikkimullu tunngatillugit nalunaaruteqartarnissaq nunallu tamat suleqatigiinnissaat. Isumaqatigiissut pingaartumik tunngaviliivoq nunanut ineriartorfiusunut nunanullu uuliamik mingutsitsinermit upalungaarsimanissaq pillugu isumaqatigiissummut peqataatitaqanngitsunut ikiorsiinissamut.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Danmarkip 1996-imi atuuttussanngortippaa. Kalaallit Nunaata peqataalernissaa Inatsisartut 1996-imi aalangiuppaat.

Kalaallit peqataanerat

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannut danskit naalagaaffiannik, nunani avannarlerni nunanik allanik Canadamillu uuliakoortoqarnissaanut upalungaarsimanissamik isumaqatigiissuteqareersumut imatut pingaaruteqanngilaq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Isumaqatigiissut naapertorlugu Kalaallit Nunaata annertuumik mingutsitsisoqarnerani pisussaaffii najukkani sineriammut qanittuni uuliakoortoqarnissaanut upalungaarsimasunit aamma 3 sømilitut killeqarfigitiap avataani iluanilu danskit uuliakoortoqarnissaanut upalungaarsimasunit isumagineqartarput. Aammattaaq Danmark/Kalaallit Nunaat/Savalimmiut Købehavnimi isumaqatigiissummut peqataatitaqarput, taanna uuliakoortoqarnissaanut upalungaarsimanermut atatillugu nunat avannarliit akornanni ikioqatigiittarnissaq pilugu suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutaavoq, kiisalu CANDEN-isumaqatigiissut atuuppoq, taanna aamma iki-oqatigiittarnissaq pillugu Danmarkip Canadallu akornanni isumaqatigiissutaavoq.

Akuutissanut ulorianartunut toqunartortalinnullu tunngatillugu OPRC pillugu isumaqatigiissummut ilassut 2000-imi isumaqatigiissutigineqarpoq - Protocol to the OPRC relating to hazardous and noxious substances (OPRC-HNS Protocol). Kalaallit Nunaat isumaqatigiissummut 2008-mi akuersivoq. Isumaqatigiissummut ilassutip OPRC pillugu isumaqatigiissut annertusitippaa uuliamut taamaallaat tunngatikunnaarlugu aamma akuutissanut ulorianartunut toqunartortalinnullu tunngassuteqartilerlugu.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

[http://www.imo.org/about/conventions/listofconventions/pages/international-convention-on-oil-pollution-preparedness,-response-and-co-operation-\(oprc\).aspx](http://www.imo.org/about/conventions/listofconventions/pages/international-convention-on-oil-pollution-preparedness,-response-and-co-operation-(oprc).aspx)

Najoqqutarineqartut

Lovtidende C, 1997, qupperneq 519.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=85865>



Killeqarfiit akimorlugit nunani tamalaani tatsinik kuunnillu illersuinissaq atuinissarlu pillugit isumaqatigiissut.

7.16

Convention on the Protection and Use of Transboundary Watercourses and International Lakes.

Immikkoortorta qarfik akisussaasoq

Avatangisinit Pinngortitamullu Naalakkersuiso qarfik

Allaatiginera siunertaalu

Isumaqatigiissummi siunertaavoq masarsuit mingutsaaliorneqarnissaat, mingutsinneqarnerisa akiorneqarnissaat killilersimaarneqarnissaallu, tassa killeqarfiit akimorlugit kuuit nunanilu tamalaani tatsit mingutsitsinermik sunnerneqartut imaluunniit sunnerneqarsinnaasut pillugit nunat tamat suleqatigiinnerisigut. Isumaqatigiissummut marlunnik ilassuteqarpoq: lmeq peqqissuserlu pillugit isumaqatigiissummut ilassut 1999-imeersoq aamma Taarsiissuteqarnissamut akisussaaffik pillugu isumaqatigiissummut ilassut (civil liability). 2003-mi isumaqatigiissut immikkoortortat 25-p 26-llu allanngortinneqarnerisigut iluarsii figineqarpoq.

Akuerineqarnera tunngaviusorlu

Kalaallit Nunaata tunngaviusumik isumaqatigiissut 1997-imi akuersissutigaa. Immikkoortortat 25-p 26-llu allanngortinneqarnerannik Danmarkip atuuttussanngortitsineratigut Kalaallit Nunaannut tunngatillugu nangaanartoqartitsineq atorunnaarsinneqanngilaq.

Kalaallit peqataanerat

Ataatsimeeqatigiittarnernut Kalaallit Nunaat peqataaneq ajorpoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Kalaallit Nunaanni killeqarfiit akimorlugit kooqanngimmat taseqaranilu isumaqatigiissutip 1992-imeersup atuutsinneqalernissaa pisariaqanngilaq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://www.unece.org/env/water/>

Najoqqutarineqartut

Lovtidende C, 1999, qupperneq 274.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=22806>

Silap pissusii pillugit isumaqatigiissut / Silap pissusiisa allanngorneri pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit killiliussatut isumaqatigiissutigaat (rammekonvention).
United Nations Framework Convention on Climate Change.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Isumaqatigiissut silaannarmik mingutsitsisunik aniatsitsinerit aaqqiissuteqarfigineqarnissaat pillugu nunani tamani kisiartaalluni Isumaqatigiissutaavoq. Isumaqatigiissummi siunertarineqarpoq silaannarmik mingutsitsisunik aniatsitsinerimi sukannernerusumik periaaseqarnissaq, tassa silaannaap pissusii pillugit inuit ajoqusii-nerannik annikillisaanissaq. Kalaallit Nunaata peqataanerani anguniagaavoq nunarsuarmi silaannarmik mingutsitsisunik aniatitsinerup annikillisarneqarnissaanut peqataanissaq tassungalu atatillugu Kalaallit Nunaata soqutigisaasa isumagineqarnissaannik qulakkeerinninnissaq.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Danmarkip isumaqatigiissut ulloq 9. juni 1992 atsiortaa, Kalaallillu Nunaannut tunngatillugu nangaassuteqar-nani Danmarkip ulloq 21. december 1993 isumaqatigiissut 21. marts 1994-imi atuutilersumik atuuttussann-gortippaa.

Kalaallit peqataanerat

Namminersorneq pillugu inatsimmi kapitali 4-mi § 11, imm. 2 aqutugalugu aalajangersarneqarpoq, Kalaallit Nunaata soqutigisai aamma naalagaaffiup soqutigisai tamarmiusut qulakkeerniarlugit danskit naalakkersuisui Naalakkersuisullu suleqatigiissasut. Tassunga ilanngullugu danskit naalakkersuisa pisussaaffigaat nunani ta-mani suliaqartillutik Kalaallit Nunaata soqutigisaannik qulakkeerinninnissaq. Isumaqatigiissummut atatillugu isumaqatiginninniarnerni danskit aallartitaannut ilaasortatut Naalakkersuisut peqataasarput. Nunat tamat silap pissusaa pillugu isumaqatiginninniarnerni kalaallit soqutigisaminnik isumaginninnissaat qulakkeerni-arlugu UNFCCC-mi isumaqatiginninniartoqarnerani Naalakkersuisut danskit naalakkersuisuinik silaannaap pissusiinut tunngatillugu suleqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqarput (august 2012), tak. namminersorneq pillugu inatsimmi § 13, imm. 1.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Kalaallit Nunaata pisussaaffigivaa, silaannarmik mingutsitsisunik ¹ aniatitsineq pillugu Danmarkip UNFC-CC-mut ukiumoortumik nunami naatsorsuusioneranut tapiissuteqarnissamut, tassa nalunaarusiornissamut maleruaqqusat naapertorlugit. Tamatuma saniatigut ukiut sisamakkuutaarlugit nunap nammineq nalunaarusia-ni (national communications) tunniuttarpaa.

UNFCC isumaqatigiissutaavoq silaannarmik mingutsitsisunik aniatitsinerup annikillisinneqarnissaanut pitut-tuisumik piumasaqaatitaqanngitsoq. Kyotomili isumaqatigiissummut tapiliussaq Silap pissusaa pillugu isu-maqatigiissummi sakkussatut aalajangiunneqartoq piumasaqaatitaqarpoq. Kyotomi isumaqatigiissummut tapiliussap 2013-2020-mi aappassaanik pisussaaffeqarfiunerani Kalaallit Nunaat pisussaaffeqartinneqan-gilaq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://unfccc.com>

Najoqqutarineqartut

Nalunaarutit A, 1994, qupperneq 107.

Lovtidende C, 1994, nr. 89.

Lovtidende C, 2005, qupperneq 579.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=71613>

¹ Silap pissusaa pillugu isumaqatigiissut aqutigallugu CO₂-nik, CH₄, N₂O aamma F-gassinik aniatsitsinerit aaqqiissuteqarfigineqarput: HFC-t, PFC-t aamma SF₆-t



Wienimi isumaqatigiissut, aamma ilassutitut isumaqatigiissut tassungalu allannguutit

7.18

Silaannarsuatta ozonitaata illersorneqarnissaa pillugu isumaqatigiissut.

Vienna Convention for the Protection of the Ozone Layer.

Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatigenera siunertaalu

Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaat naapertorlugu isumaqatigiissut naleqqussarneqarpoq - silaannarsuatta ozonitaanik mianerinninnissaq pillugu Wienimi isumaqatigiissut 22. marts 1985-imeersoq - tassungalu ilassutitut isumaqatigiissut - Suulluunniit silaannarsuatta ozonitaata annikillisissutigisinnaasai pillugit Montrealimi isumaqatigiissut 16. september 1987-imeersoq. Isumaqatigiissummi pingaarnertut siunertaavoq ilisimatusarneq paasisstiseeqatigiittarnerlu pillugit suleqatigiinnissaq. Isumaqatigiissutigulli peqataatitaqartut pisussaaffilerneqarput, inuit suliaannit pisumik imaluunniit suliaannit pisorineqartumik silaannarsuatta ozonitaanik ajoqusiisumik sunniutaasunut inuit avatangiisillu illersorneqarnissaannut iliuusissat pisariaqartinneqartut isumaginissaannut. Montrealimi isumaqatigiissut akuutissat silaannarsuatta ozonitaanik aseruisartut pillugit annikillisaanissamik ilassutitut isumaqatigiissut.

Akuerineqarnera tunngaviusorlu

1988-imi Danmarkip isumaqatigiissut nangaassutitaqartinnagu Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortimmagu Kalaallit Nunaat isumaqatigiissummut ilannguppoq.

Kalaallit peqataanerat

Piffissami matumani kalaallinit peqataaffigineqarnngilaq.

Naalagaaffiup naammassinnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Isumaqatigiissut killilimmik pisortatigoortumik pisussaaffeqartitsivoq. Anguniakkat malitseqartinneqarnissaannut tunngatillugu pisussaaffiit allat ilassutitut isumaqatigiissummi kingusinnerusukkut allannguuteqartumi nassuiarneqarput.

Isumaqatigiissummi immikkoortortaq I naapertorlugu Thulemi Kangerlussuarmilu uuttortaatiisoqarpoq (ozonimik aamma uv-p qinngornerinik uuttuisartunik).

Illassutitut isumaqatigiissut allannguutillu

Silaannarsuatta ozonianik sananeqaatinik aseruisartut pillugit Montrealimi isumaqatigiissut 16. september 1987-imeersuavoq. Illassutitut isumaqatigiissut 1987-imi atsiorneqarpoq, imaraalu akuutissanik silaannarsuatta ozonitaanik nungusaasunik atuinerup tunisassiornerullu annikillisinneqarnissaat pillugu isumaqatigiissutit pituttuisut. Illassutitut isumaqatigiissut ilisimatuussutsikkut, teknikkikkut, avatangiisitigut aningaasaqarnikkullu nalilersuinerit tunngavigalugit akulikitsumik iluarsineqartarpoq. Illassutitut isumaqatigiissut ulloq 1. januar 1989 atuutilerpoq. Kalaallit Nunaat 1991-imi Kalaallit Nunaannut nangaanartoqartitsineq atorunnaarmat ilassutitut isumaqatigiissummut ilannguppoq. Sananeqaatit silaannarsuatta ozonitaanik aseruisartut ilaasa atorneqarnerannut inerteqqut pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 30, 10. august 2001-imeersoq aqqutigalugu ilassutitut isumaqatigiissut atuutsinneqalerpoq.

1990-imi Londonimi allanngineq. Illassutitut isumaqatigiissut ulloq 10. august 1992 allanngortinneqarpoq. Sananeqaatit silaannarsuatta ozonitaanik aseruisartut ilaasa atorneqarnerannut inerteqqut pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 30, 10. august 2001-imeersoq aqqutigalugu allannguut atuutsinneqalerpoq.

1992-imi Københavnimi allanngineq. Illassutitut isumaqatigiissut ulloq 14. juni 1994 allanngortinneqarpoq. Kalaallit Nunaat isumaqatigiissummut 1993-imi ilannguppoq. Sananeqaatit silaannarsuatta ozonitaanik aseruisartut ilaasa atorneqarnerannut inerteqqut pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 30, 10. august 2001-imeersoq aqqutigalugu allannguut atuutsinneqalerpoq.

1997-imi Montrealimi allanngineq. Illassutitut isumaqatigiissut ulloq 10. november 1999 allanngortinneqarpoq. Kalaallit Nunaat isumaqatigiissummut 2002-mi ilannguppoq. Tamanna atuuttussanngortitsinnginnermi nalunaarutitigut inatsimmik annikitsumik allannguinnissamut pisariaqarpoq.

1999-imi Beijingimi allanngineq. Illassutitut isumaqatigiissut ulloq 25. februar 2002 allanngortinneqarpoq. Kalaallit Nunaat isumaqatigiissummut 2002-mi ilannguppoq. Tamanna atuutsinneqalertinnagu nalunaarutitigut inatsimmik annikitsumik allannguinnissaq pisariaqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

Soqanngilaq.

Najoqqutarineqartut

Lovtidende C, 1990, nr. 81.

Nalunaarutit A, 1997, qupperneq 419.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=49642>



Árhusimi isumaqatigiissut

Avatangiisinut tunngatillugu suliaqartoqarnerani paasisutissanik pissarsisarnissaq, pisortatigoortumik peqataatitsineq eqqartuussivinnullu anngussisinnaaneq pillugit isumaqatigiissut.
Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters.

Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Árhusimi isumaqatigiissummi 1998-imeersumi pineqarpoq innuttaasut avatangiisinut tunngatillugu pisinnaati-taaffii. Isumaqatigiissutip imarai innuttaasut avatangiisinut tunngatillugu paasisutissanik pissarsisnaatita-nerat, avatangiisinut tunngassutilinnik aalajangiiniarnernut peqataasinnaatitaaner at aamma naammagitta-alliorsinnaatitaaner at eqqartuussivimmilu misiliititaasinnaaner at. Isumaqatigiissutip ilaatigut pitsaaqutigaa, avatangiisinut tunngatillugu isumaqatigiissutinut allanut sanilliullugu immikkut ittumik arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumik ataatsimiititaliaqarnera, tassunga nunat kisimik pinnatik, aammali innuttaasut NGO-llu isumaqatigiissut malillugu nunanik pisussaaffimminnik malinningitsunik naammagittaalliuutigissin-naatillugit.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Nunami namminer mi naammassinninnissaq pillugu immikkoortoq naapertorlugu Kalaallit Nunaat isumaqati-giissummut ilaangilaq. UPA 2014-imi Inatsisartuni siunnersuutigineqarpoq Kalaallit Nunaannut tunngatillugu nangaanartoqartitsineq peerneqassasoq.

Kalaallit peqataanerat

Maannakkorpiaq kalaallit peqataaneq ajorput.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Isumaqatigiissut Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaannik Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneqarne-ranik Inatsisartut peqqussutaannut nr. 8, 15. november 2007-imeersumut ilanngunneqarpoq, tassani Kapitali 10-mi naammagittaallioinnissamut periarfissaq allanngortinneqarpoq. Taamaalilluni isumaqatigiissut ilaanna-kortumik piviusunngortinneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://www.unece.org/env/pp/treatytext.html>

Najoqqutarineqartut

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=22991>

<http://lovgivning.gl/lov?rid={DD908A25-E80F-47EA-BF4D-FF8EF8473250}>



8. ANINGAASAQARNEQ

- 8.1. Akileraartarnermi sulianut ikioqatigiittarneq pillugu nunani avannarlerni nunat akornanni isumaqatigiissut
- 8.2. Andorrap aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.3. Islandimiut kalaallillu marloriaammik akileraartitsisarneq pillugu isumaqatigiissutaat (DBO)
- 8.4. Amerikamiut kalaallillu marloriaammik akileraartitsisarneq pillugu isumaqatigiissutaat (DBO)
- 8.5. Norskit kalaallillu marloriaammik akileraartitsisarneq pillugu isumaqatigiissutaat (DBO)
- 8.6. Danskit canadamiullu marloriaammik akileraartitsisarneq pillugu isumaqatigiissutaannut (DBO)
Kalaallit Nunaata isumaqataanera
- 8.7. Anguillap aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.8. Arubap aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.9. Bahamasip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.10. Bahrainip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.11. Belizep aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.12. Bermuda aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.13. Cayman Islandip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.14. Cook Islandip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.15. Gibraltarip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.16. Grenadap aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.17. Guernsey aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.18. Isle of Manip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.19. Jersey aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.20. Liberiap aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.21. Lichensteinip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.22. Macauip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.23. Marshallip qeqertai aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.24. Mauritiusip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.25. Monacop aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.26. San Marinop aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.27. Schweizip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq
- 8.28. Turks aamma Caicosøerne aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik
avitseqatigiittarneq
- 8.29. Uruguayip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinut paasissutissanik avitseqatigiittarneq



Akileraartarnermi sulianut ikioqatigiittarneq pillugu nunani avannarlerni nunat akornanni isumaqatigiissut (ikioqatigiittarnermut isumaqatigiissut).

Nunani avannarlerni nunat, Danmark, Savalimmiut, Kalaallit Nunaat, Finland, Island, Norge aamma Sverige, akornanni akileraartarnermi sulianut ikioqatigiittarneq pillugu isumaqatigiissut.

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Naalagaaffiit isumaqatigiissuteqarfigineqartut isumaqatigiissutaasoq naapertorlugu aningaasarsianut pigisallu akileraarutigineqartarnerannut tunngatillugu akileraartarnermi sulianut imminnut ikioqatigiittarnissaminnut pisussaaffilerneqarput.

Akileraartarnermi sulianut akileraartarnermilu piumasarineqartunut naalagaaffimmi isumaqatigiissuteqarfigineqartumi pilersimasunut naalagaaffiup qanoq ilineratigut ikiuuttarnissamik pisussaaffeqarneranut malittarisassanik isumaqatigiissut imaqarpoq Aammattaaq isumaqatigiissut paasissutissanut, paasissutissat piniartarnerinut, akileraarutaasussanik akiliisitsiniartarnermut il.il. malittarisassanik imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 7. december 1989 atuutilerpoq.

Isumaqatigiissut isumaqatigiissummut tapiliusseq 30. Juni 1997-imeersoq (Akileraartarnermi suliani nunat avannarliit akornanni ikioqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissummi 7. December 1989-imeersumi Artikel 20 naapertorlugu) aqutigalugu allanngortinneqarpoq.

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12, aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2, tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissut akileraartarnermut susassaqarfitsigut nunani avannarlerni sivisuumik annertuumillu suleqatigiittoqarneranik aallaaveqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Kalaallit Nunaat isumaqatigiissut naapertorlugu paasissutissanik tunniussaqaartarnissamik, akileraartarnermilu suliani nunanik avannarlernik ikiuisarnissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfigineqartut

Lovtidende C, 1992, side 161.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=64031>



Andorrap aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinit paasissutissanik avitseqatigiittarneq

8.2

Tax Information Exchange Agreement (TIEA), Andorra and Greenland.

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermt Aqutisisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Andorrallu akornanni akileraarutinit paasissutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorqeersinnaanera, apeqquteqaatit, isertuussaqaarnissaq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 6. april 2013 atuutilerpoq.

Isumaqatigiissut Namminersornerullutik Oqartussat pillugit inatsimmi periuserineqartoq, massakut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutinit paasissutissanik avitseqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Naalagaaffiup naammasinninnera aamma/imaluuniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutinit paasissutissanik Andorramut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Islandimiut kalaallillu marloriaammik akileraartitsisarneq pillugu isumaqatigiissutaat (DBO)

Aningaasarsianut tunngatillugu – aamma pigisanut akileraarutit kiisalu akileraartarnermi sulianut ikioqatigiittarnissaq pillugit - marloriaammik akileraartitsisarnerup pinngitsoortinnissaanut Islandip aamma Kalaallit Nunaata akornanni isumaqatigiissut.

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Naalackersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Island aamma Kalaallit Nunaat marloriammik akileraartitsinissaq pinngitsoortinniarlugu, aningaasarsianiillu akileraarutitut aamma pigisanut akileraarutitut peqquserluttoqarnissaa pinngitsoortinniarlugu isumaqatigiissusiornikkut aningaasarsiorikkut paaseqatigiilluni attaveqarnerit siuarsarnissaannik kissaateqarput. .

Taamaammat peqataallutik isumaqatigiissusiortut marloriaammik akileraartitsisarnissaq pinngitsoortinniarlugu isumaqatigiissutaasoq malillugu suleqatigiissapput.

Kalaallit Nunaata Islandillu qanoq ilineratigut aningaasarsianut inuup ingerlatseqatigiiffiilluunniit naalagaaffiup aappaani angerlarsimaffeqartup naalagaaffiup aappaaniit tigusartagaanut akileraartinneqartarnissaanut aammalu naalagaaffiit marluullutik aningaasarsianut ataasiusunut inummut ingerlatseqatigiiffimmulluunniit ataasiusumut akileraartitsisarnissaannut naalagaaffiup najugaqarfiusup marloriaammik akileraartitsinissap oqilisaaffiginissaanut isumaqatigiissut malittarisassanik imaqqarpoq.

Isumaqatigiissut akileraarutitigut angerlarsimaffeqarneq, aalajangersimasumik ingerlatsiffeqarneq, pigisanut aalaakkaasunut aningaasarsiaqarneq, inuussutissarsiutigalugu suliffeqarfimmeersunik aningaasarsiaqarneq, umiarsuartigut silaannakkullu angallannertigut aningaasarsiaqarneq, ikioqatigiilluni ikioqatigiittarneq il.il. pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqqarpoq.

Atuutilerfia inatsitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 5. juli 2002 atuutilerpoq..

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissut Namminersornerullutik Oqartussat pillugit inatsimmi periuserineqartoq, massakkut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq. Isumaqatigiinniarnertit taamaalillutik Kalaallit Nunaanniit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmiit aallartitaqarfiullutik isumagineqarput.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Kalaallit Nunaat isumaqatigiissut naapertorlugu marloriaammik akileraartitsinissaq pinngitsoortinniarlugu akileraartarnermilu sulianut Island ikiortassallugu pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Nalunaarutit D, 2002, side 196.



Amerikkarmiut kalaallillu marloriaammik akileraartitsisarneq pillugu isumaqatigiissutaat (DBO)

Nunani tamalaani umiarsuartigut silaannakkullu angallannerni aningaasarsianut tunngatillugu marloriaammik akileraartitsisarneq pinngitsoortinniarlugu amerikkarmiut naalakkersuisuisa aamma Namminersorlutik Oqartussat akornanni isumaqatigiissut.

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Nunani tamalaani umiarsuartigut silaannakkullu angallannikkut aningaasarsianut tunngatillugu akileraarutitigut peqquserluttoqarnissaa pinngitsoortinniarlugu isumaqatigiissummik atsiorneq aqqutigalugu aningaasarsionnikkut paaseqatigiilluni attaveqarnerit siuarsarnissaannik amerikkarmiut naalakkersuisui aamma Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kissaateqarput.

Taamaamat peqataallutik isumaqatigiissusiortut nunani tamalaani umiarsuartigut silaannakkullu angallannerni aningaasarsiat marloriaammik akileraarutiginissaat pinngitsoortinniarlugu isumaqatigiissut malillugu suleqatigiissapput.

Kalaallit Nunaata aamma USA-p nunani tamalaani umiarsuartigut silaannakkullu angallannerni aningaasarsianik assigiinngitsunik qanoq ilineratigut akileraarusersuisarnissaat kiisalu naalagaaffiit marluullutik aningaasarsianut ataasiusunut inummik ingerlatseqatigiiffimmilluunniit ataatsimik akileraarutininik akiliisitsineranni nunat qanoq isillutik marloriaammik akileraartitsisarnerup oqilisaaffiginissaanut malittarisassanik isumaqatigiissut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 10. december 2008 atuutilerpoq..

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq. Isumaqatigiinniarnit taamaallutik Kalaallit Nunaanniit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmiit aallartitaqarfiullutik isumagineqarput.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Kalaallit Nunaat USA-mik isumaqatigiissut naapertorlugu marloriaammik akileraartitsinissaq pinngitsoortinniarlugu akileraartarnermilu sulianut USA ikiortassallugu pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Norskit kalaallillu marloriaammik akileraartitsisarneq pillugu isumaqatigiissutaat (DBO)

Norskit naalakkersuisui aamma Kalaallit Nunaat marloriaammik akileraartitsinissaq pinngitsoortinniarlugu, aningaasarsianiillu akileraarutitut aamma pigisanut akileraarutitut peqquserluttoqarnissaa pinngitsoortinniarlugu isumaqatigiissusiornikkut aningaasarsiornikkut paaseqatigiilluni attaveqarnerit siuarsarnissaannik kissaateqarput.

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermt Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Norskit naalakkersuisui aamma Kalaallit Nunaat marloriaammik akileraartitsinissaq pinngitsoortinniarlugu, aningaasarsianiillu akileraarutitut aamma pigisanut akileraarutitut peqquserluttoqarnissaa pinngitsoortinniarlugu isumaqatigiissusiornikkut aningaasarsiornikkut paaseqatigiilluni attaveqarnerit siuarsarnissaannik kissaateqarput..

Taamaammat peqataallutik isumaqatigiissusiortut marloriaammik akileraartitsisarneq pinngitsoortinniarlugu isumaqatigiissutaasoq malillugu suleqatigiissapput.

Kalaallit Nunaata Norgeillu qanoq ilineratigut aningaasarsianut inuup ingerlatseqatigiiffiulluunniit naalagaaffiup aappaani angerlarsimaffeqartup naalagaaffiup aappaaniit tigusartagaanut akileraartinneqartarnissaanut aammalu naalagaaffiit marluullutik aningaasarsianut ataasiusunut inummut ingerlatseqatigiiffimmulluunniit ataasiusumut akileraartitsisarneqnaannut naalagaaffiup najugaqarfiusup marloriaammik akileraartitsinissap oqilisaaffiginissaanut isumaqatigiissut malittarisassanik imaqqarpoq.

Isumaqatigiissut akileraarutitigut angerlarsimaffeqarneq, aalajangersimasumik ingerlatsiffeqarneq, pigisanut aalaakkaasunut aningaasarsiaqarneq, inuussutissarsiutigalugu suliffeqarfimmeersunik aningaasarsiaqarneq, umiarsuartigut silaannakkullu angallannertigut aningaasarsiaqarneq, ikioqatigiilluni ikioqatigiittarneq il.il. pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqqarpoq.

Norgemik isumaqatigiissuteqarneq pingaaruteqarpoq, ilaatigut Kalallit Nunaanni nunat allat amerlanernik aningaasaliisarnissaannut naatsorsuutigineqartut eqqarsaatigalugit.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 4. august 2005 atuutilerpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Kalaallit Nunaat isumaqatigiissut naapertorlugu marloriaammik akileraartitsinissaq pinngitsoortinniarlugu akileraartarnermilu sulianut Norge ikiortassallugu pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Danskit canadamiullu marloriaammik akileraartitsisarneq pillugu isumaqatigiissutaannut (DBO) Kalaallit Nunaata isumaqataanera

Aningaasarsianut aamma pigisanut akileraarutinut tunngatillugu marloriaammik akileraartarnerup pinngitsoortinnissaanut aamma akileraarutitigut peqquserluttarnerup pinngitsoortinnissaanut canadamiut naalackersuisuisa aamma danskit naalackersuisuisa akornanni isumaqatigiissut.

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermet Naalackersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Kalaallit Nunaat danskit canadamiullu marloriaammik akileraartitsisarneq pillugu isumaqatigiissutaanni artikel 23 aamma 26 isumaqataaffigalugit atsiortoq.

Kalaallit Nunaata Canadallu qanoq ilineratigut aningaasarsianut inuup ingerlatseqatigiiffiulluunniit naalagaaffiup aappaani angerlarsimaffeqartup naalagaaffiup aappaaniit tigusartagaanut akileraartinneqartarnissaanut aammalu naalagaaffiit marluullutik aningaasarsianut ataasiusunut inummut ingerlatseqatigiiffimmulluunniit ataasiusumut akileraartitsisarnissaannut naalagaaffiup najugaqarfiusup marloriaammik akileraartitsinissap oqilisaaffiginissaanut artikelit 23 malittarisassanik imaqarpoq.

Artikelit 26 akileraarutinut suliani ikioqatigiittarnissamut tunngatillugu nunat akornanni paasissutissanik avitseqatigiittarnissaq pillugu malittarisassanik imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Artikelit ulloq 17. september 1997 atuutilerput, ullorlu 3. juni 1998 aallarnerfigalugu atortuulersinneqarlutik. Atuutilersitsineq aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsisartut inatsisaanni § 114, imm. 2 tunngavigalugu pivoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissut pillugu isumaqatigiinniarnert Kalaallit Nunaannut attuumassuteqarpata Kalaallit Nunaat Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik aqutigalugu peqataassaaq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Kalaallit Nunaat isumaqatigiissut naapertorlugu marloriaammik akileraartitsinissaq pinngitsoortinniarlugu akileraartarnermilu sulianut Canada ikiortassallugu pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Lovtidende C, 1998, side 191.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=87446>



Anguillap aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinit paasissutissanik avitseqatigiittarneq

8.7

Tax Information Exchange Agreement (TIEA), Anguillap and Greenland.

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermt Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Anguillallu akornanni akileraarutinit paasissutissanik avitseqatigiittar-nissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorneqarsinnaanera, apeqquteqaatit, isertuussaqaarnissaq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 2. juni 2012 atuutilerpoq.

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutinit paasissutissanik avitseqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqa-tigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqar-poq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutinit paasissutissanik Anguillamut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=130379>



Arubap aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinit paasissutissanik avitseqatigiittarneq

8.8

Tax Information Exchange Agreement (TIEA), Aruba and Greenland.

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Aruballu akornanni akileraarutinit paasissutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorneqarsinnaanera, apeqquteqaatit, isertuussaqaarnissaq aningaas-artuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 1. maj 2012 atuutilerpoq.

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutinit paasissutissanik aviteqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutinit paasissutissanik Arubamut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Bahamasip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinit paasissutissanik avitseqatigiittarneq

8.9

Tax Information Exchange Agreement (TIEA), Bahamas and Greenland.

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermt Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Bahamasillu akornanni akileraarutinit paasissutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorneqarsinnaanera, apeqquteqaatit, isertuussaqaarnissaq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 21. juni 2012 atuutilerpoq.

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutinit paasissutissanik avitseqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutinit paasissutissanik Bahamasimut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Bahrainip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinit paasissutissanik avitseqatigiittarneq *Tax Information Exchange Agreement (TIEA)*

8.10

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Bahrainillu akornanni akileraarutinit paasissutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorneqarsinnaanera, apeqquteqaatit, isertuussaqaarnissaq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 4. juli 2012 atuutilerpoq..

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutinit paasissutissanik avitseqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutinit paasissutissanik Bahrainimut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfigineqartut

Soqanngilaq.



Belizep aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarneq *Tax Information Exchange Agreement (TIEA)*

8.11

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminerumut Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Allaatiginera siunertaarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Belizellu akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorneqarsinnaanera, apeqquteqaatit, isertuussaqaarnissaq aningaas-artuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 24. marts 2012 atuutilerpoq.

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutinit paasisutissanik Belizemut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfigineqartut

Soqanngilaq.



Bermuda aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarneq

Tax Information Exchange Agreement (TIEA)

8.12

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermet Naalackersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Bermudalu akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq.

Isumaqatigiissut sumut atorneqarsinnaanera, apeqquaqatit, isertuussaqaarnissaq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 22. april 2012 atuutilerpoq..

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.
indkomstskat.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq.

Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.
jurisdiktioner.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaanut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutinit paasisutissanik Bermudamut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.
versa.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfigineqartut

Soqanngilaq.



Cayman Islandsip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarneq

Tax Information Exchange Agreement (TIEA)

8.13

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Cayman Islandsillu akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorneqarsinnaanera, apeqquteqaatit, isertuussaqaarnis-saq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 24. marts 2012 atuutilerpoq.

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutinit paasisutissanik aviteqatigiittarnis-saq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnis-saa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutinit paasisutissanik Cayman Islandsimut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Cook Islandsip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutininut paasisutissanik avitseqatigiittarneq

Tax Information Exchange Agreement (TIEA)

8.14

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Cook Islandsillu akornanni akileraarutininut paasisutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorneqarsinnaanera, apeqquteqaatit, isertuussaqaarnissaq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 10. januar 2013 atuutilerpoq.

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutininut paasisutissanik aviteqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutininut paasisutissanik Cook Islandsimut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Gibraltariq aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarneq *Tax Information Exchange Agreement (TIEA)*

8.15

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Gibraltarillu akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorneqarsinnaanera, apeqquteqaatit, isertuussaqaarnissaq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 23. januar 2010 atuutilerpoq..

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutinit paasisutissanik Gibraltarimut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Grenadap aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarneq *Tax Information Exchange Agreement (TIEA)*

8.16

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Grenadallu akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorneqarsinnaanera, apeqquteqaatit, isertuussaqaarnissaq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 24. marts 2012 atuutilerpoq.

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutinit paasisutissanik Grenadamut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Guernseyyp aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarneq *Tax Information Exchange Agreement (TIEA)*

8.17

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Guernseyllu akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorneqarsinnaanera, apeqquteqaatit, isertuussaqaarnissaq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 1. november 2009 atuutilerpoq.

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutinit paasisutissanik aviteqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Naalagaaffiup naammasinninnera aamma/imaluuniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutinit paasisutissanik Guernseyymut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Isle of Manip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarneq *Tax Information Exchange Agreement (TIEA)*

8.18

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermet Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Isle of Manllu akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorqeersinnaanera, apeqquteqaatit, isertuussaqaarnissaq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 13. marts 2008 atuutilerpoq.

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit peqataanerat

Isumaqatigiissummi akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutinit paasisutissanik Isle of Manimut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Jersey aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarneq *Tax Information Exchange Agreement (TIEA).*

8.19

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Jerseyllu akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorneqarsinnaanera, apeqquteqaatit, isertuussaqaarnissaq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 6. juni 2009 atuutilerpoq.

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutinit paasisutissanik Jerseyt tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Liberiap aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarneq *Tax Information Exchange Agreement (TIEA).*

8.20

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Liberiallu akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorpeqarsinnaanera, apeqquteqaatit, isertuussaqaarnissaq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 17. maj 2012 atuutilerpoq.

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutinit paasisutissanik Liberiamut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Lichensteinip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarneq *Tax Information Exchange Agreement (TIEA)*

8.21

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Lichensteinillu akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorneqarsinnaanera, apeqquteqaatit, isertuussaqaarnissaq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 13. april 2012 atuutilerpoq..

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutinit paasisutissanik aviteqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutinit paasisutissanik Lichensteinimut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Macauip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasisutissanik avitseqatigiittarneq *Tax Information Exchange Agreement (TIEA).*

8.22

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Macauillu akornanni akileraarutitut paasisutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorneqarsinnaanera, apeqquteqaatit, isertuussaqaarnissaq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 19. april 2012 atuutilerpoq..

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutitut paasisutissanik avitseqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutitut paasisutissanik Macauimut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Marshallip qeqertai aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasisutissanik avitseqatigiittarneq *Tax Information Exchange Agreement (TIEA)*

8.23

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Marshallillu akornanni akileraarutitut paasisutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorneqarsinnaanera, apeqquteqaatit, isertuussaqaqarnissaq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 4. december 2012 atuutilerpoq..

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutitut paasisutissanik avitseqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutitut paasisutissanik Marshallimut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Mauritiusip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarneq *Tax Information Exchange Agreement (TIEA)*

8.24

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Mauritiusillu akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorneqarsinnaanera, apeqquaqaatit, isertuussaqaarnissaq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 1. maj 2012 atuutilerpoq.

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutinit paasisutissanik Mauritiusimut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Monacop aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarneq *Tax Information Exchange Agreement (TIEA).*

8.25

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Monacollu akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorneqarsinnaanera, apeqquteqaatit, isertuussaqaarnissaq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 13. april 2012 atuutilerpoq..

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutinit paasisutissanik aviteqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutinit paasisutissanik Monacomut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



San Marinop aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarneq *Tax Information Exchange Agreement (TIEA)*

8.26

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata San Marinollu akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorneqarsinnaanera, apeqquteqaatit, isertuussaqaarnissaq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 7. december 2012 atuutilerpoq..

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutinit paasisutissanik San Marinomut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Schweizip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarneq

Tax Information Exchange Agreement (TIEA)

8.27

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Schweizillu akornanni akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorneqarsinnaanera, apeqquaqaatit, isertuussaqaarnissaq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 14. marts 2014 atuutilerpoq.

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutinit paasisutissanik avitseqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutinit paasisutissanik Schweizimut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Turks ammaa Caicosøerne aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutinit paasissutissanik avitseqatigiittarneq

8.28

Tax Information Exchange Agreement (TIEA)

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Turks aamma Caicos akornanni akileraarutinit paasissutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorneqarsinnaanera, apeqquteqaatit, isertuussaqaarnissaq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 26. marts 2012 atuutilerpoq.

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutinit paasissutissanik aviteqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutinit paasissutissanik Turks aamma Caicos tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Uruguayip aamma Kalaallit Nunaata akornanni akileraarutitut paasisutissanik avitseqatigiittarneq *Tax Information Exchange Agreement (TIEA)*

8.29

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata Uruguayillu akornanni akileraarutitut paasisutissanik avitseqatigiittarnissamik ammaavoq. Isumaqatigiissut sumut atorneqarsinnaanera, apeqquteqaatit, isertuussaqaarnissaq aningaasartuutaasullu pillugit aalajangersakkanik ilaatigut imaqarpoq.

Atuutilerfia inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut ulloq 25. januar 2013 atuutilerpoq.

Isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 12 aamma aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi § 114, imm. 2 tunngavigalugit atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiissummi akileraarutitut paasisutissanik aviteqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasunut atsiorneqartunut nunani avannarlerni ataatsimoortumik suleqatigiittoqarnissaa tunngavigineqarpoq. Suleqatigiinneq nunanik inatsisinillu atortitsiffiusunik arlalinnik assingusunik isumaqatigiissuteqarnikkut anguneqarpoq.

Nuna tamakkerlugu suliaqartussaaneq aamma/imaluunniit pisussaaffeqarnerit

Isumaqatigiissutip atuutilerfia malisungaannarlugu Kalaallit Nunaannut atuutsitsisoqalerpoq.

Isumaqatigiissut naapertorlugu qinnuiginnittoqarneratigut allatigullu piumaffiginnittoqarneratigut Kalaallit Nunaat akileraarutitut paasisutissanik Uruguayimut tunniussinissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.aka.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



9. AALISARNEQ, PINIARNEQ NUNALERINERLU

- 9.1. ICRW – IWC (arfanniernerup aqunneqarnera)
- 9.2. Kalaallit Nunaata Savalimmiullu akornanni Aalisarneq pillugu Isumaqatigiissut
- 9.3. Islandip aamma Kalaallit Nunaata akornanni aalisarneq pillugu isumaqatigiissut
- 9.4. Kalaallit Nunaata aamma Norgep akornanni Aalisarneq pillugu Isumaqatigiissut
- 9.5. Kalaallit Nunaata aamma Rusland-ip akornanni Aalisarneq pillugu isumaqatigiissut
- 9.6. Kalaallit Nunaata, Islandip Norgellu akornanni ammassaat pillugit isumaqatigiissut
- 9.7. Qilalukkat pillugit isumaqatigiissut (MOU)
- 9.8. Nannut pillugit isumaqatigiissut (MoU)
- 9.9. NAFMC (Atlantikut Avannaani Aalisarnermut Ministerit Ataatsimeersuartarnerat)
- 9.10. NAFO (atlantikut avannaata kitaani aalisarneq pillugu suleqatigiiffik)
- 9.11. NAMMCO (Atlantikut Avannaani Miluumasut Imarmiut Misissuiffiqineqarnissaat, Allangutsaaliorneqarnissaat Aqutsivigineqarnissaallu pillugit Suleqatigiinnissamut Isumaqatigiissut)
- 9.12. NASCO (atlantikut avannaani kapisillit piujuartinneqarnissaat pillugu suleqatigiiffik)
- 9.13. NEAFC (atlantikut avannaata kangiani aalisarneq pillugu kommissioni)
- 9.14. Oslo-mi isumaqatigiissut (Nannut eqqissisimatitaanerat)



Arfanniartarneq pillugu Nunat Tamalaat Kommissioniat
The International Convention for the Regulation of Whaling

Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik (APNN)

Allaatiginera siunertaalu

Isumaqatigiissuteqarnikkut nunarsuarmi arferit angisuut naammaginatarmik nungutsaaliorneqarnissat isumagineqassaaq, taamatumuunakkullu arfernit tunisassiornerup ineriartortinneqarnerata eqqissisimasumik ingerlanneqarnissaata periarfissinneqarnissaa. Arfanniartarnerup niuernerpalaartumik ingerlanneqarnissaa 1986-imiilli nunarsuaq tamakkerlugu atorunnaarsinneqarpoq.

Akuerineqarnera tunngaviusorlu

ARFANNIARTARNERUP NAKKUTIGINEQARNERA pillugu Nunat Tamalaat akornanni KONVENTIONI (ICRW), Washington, decembarip 2-anni 1946-meersoq, ullumikkut ARFANNIARTARNEQ pillugu NUNAT TAMALAAT KOMMISSIONIATA (IWC)-muty tunngaviuvoq. Kunngaqarfiup Danmarkip ulloq 23. maj 1950 ICRW atsiorpaa. "Malittarisassat" arlallit piniarnissamut maleruaqqusanik imallit Kommissionimut attuumassuteqarput. IWC-p malittareqqusaanik allangortitsinikkut maleruaqqusat nutaat aalajangersartarput.

Kalaallit peqataaerart

Kalaallit Nunaat danskit IWC-mi aallartitaasa ilaattut peqataasarpoq. Arferit angisuut pillugit Naalakkersuisut qanimut aqqissuulluagaasumillu Danmarkimi nunanut allanut Ministeriaqarfimmik suleqateqarput. Suleqatigiinneq Naalagaaffeqatigiit IWC pillugu suleqatigiissitaani aqqisugaavoq, tassani aamma Savalimmiumi Naalakkersuisut sinniisoqarlutik. Danmarkip aallartitai Naalagaaffeqatigiit sinnerlugit suliaqartarput. Nunanut allanut Ministeriaqarfik siulittaasuvoq. Danmarkip aallartitaannut kalaallit peqataatitaat Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmi, Pinngortitaleriffimmi KNAPK-milu atorfilittaapput.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

IWC-miaalajangersakkat Kalaallit Nunaannut atuuttut Piniarneq aalisarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat 1999-imeersoq kingusinnerusukkullu allannguutitalik naapertorlugu nalunaarusiornikkut naammassineqarput. Kalaallit Nunaat pisussaavoq ukiumut pisarineqartut pillugit paasissutissiilluni ukiumoortumik nalunaarusiornissamut, nalunaarusiaq ilaatigut Iisimatuuksut Ataatsimiititaliap sulinerani atorneqartarpoq.

Oqaaseqaatit

IWC pillugu isumaqatigiissut 200sømilinik killeqarfiliisimanermit pisoqaaneruvoq (Imartanut piginnaatitaaffiit pillugit isumaqatigiissummik tunngaveqartoq ullorlu 1/1 1977 atuutsinneqalersoq), taamaammallu Kalaallit Nunaata imartami aalisarnikkut oqartussaaffigisaani aamma atuulluni. IWC piginnaatinneqarpoq arferit angisuut aalajangersimasut pisarineqarsinnaasut amerlassusissaannik aalajangersaanissamut, arferilli mikinerit pisarineqarsinnaasut amerlassusissaannik aalajangersaasinnaanani. Nuna ilaasortaataqartoq pisarineqarsinnaasut allangortillugit aalajangiinnermut akerliuppat nuna pineqartoq aalajangiussamut pituttugaanngilaq.

Nittartagaq

<http://iwc.int/home>

Najoqqutarisaq

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=45865>



Kalaallit Nunaata Savalimmiullu akornanni Aalisarneq pillugu Isumaqatigiissut

9.2

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Kalaallit Nunaata Savalimmiullu akornanni aalisarnikkut attaveqatigiinnissaq pillugu Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut aamma Savalimmiuni Naalakkersuisut isumaqatigiissutaat ulloq 27. maj 1997 Torshavnimi isumaqatigiissutigineqarpoq. Isumaqatigiissut tunngaviusumik isumaqatigiissutaasoq pisassiissutiniq paarlaasseqatigiittarnissamik imaqarani suleqatigiinnissamut tunngavinnik imaqarpoq. Peqatigiit taakku marluullutik akunnerminni pisassiissutiniq paarlaasseqatigiittarput ukiup tullissaanut aalisagartassat pillugit ilassutitut isumaqatigiissuteqarniarluni ukiumoortumik isumaqatiginninniarnermut atatillugu. Isumaqatigiissummi illugiilluni pisassiissutit annikitsuinnaat pineqarput, kisiannili Kalaallit Nunaata aalisarnikkut Savalimmiunik allatigut attaveqarnera pissutigalugu pingaaruteqartutut isigineqarluni, siullermik suleqatigiiffissuarni NAFO-mi aamma NEAFC-mi. Ukiunut qulinut atuuttumik isumaqatigiissutaavoq, 2004-miilli 2005-ip naaneranut qaammatiniq 12-inik sioqqutsilluni nalunaaruteqarnikkut isumaqatigiissut atorunnaarsinneqarsinnaalluni. Tamatum kingorna illuatungeriit ukiut arfinillit qaangiunnerini isumaqatigiissummik atorunnaarsitsisinaapput. Tamanna pisimangilaq. Aalisakkat isumaqatigiissummi pineqartut pingaarnerit tassaapput ammassassuit, saarullit, qalerallit, saarullernat raajallu. Savalimmiormiut aalisariutaasa Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaani qalerallinnik, saarullinnik raajanillu aalisarsinnaatitaaneritut taarsiullugu kalaallit aalisariutaat Savalimmiut aalisarnikkut oqartussaaffigisaanni ilaatigut ammassassuarnik saarullernanillu aalisarsinnaatitaapput.

Akuerineqarnera tunngaviosorlu

Isumaqatigiissut Inatsisartut Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliaanni tusarniaassutigineqareemat taamani Naalakkersuisuusunit akuerineqarpoq.

Kalaallit peqataaerit

Illuatungeriit aalisarnikkut oqartussaaffigisaanni ukiuni aggersuni aalisarnissamut ilassutitut isumaqatigiissuteqarnissamut ukiumoortumik isumaqatiginninniarnermut atatillugu Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmi atorfilittat kiisalu Pinngortitaleriffimmit Kalaallillu Nunaanni aalisarnermik inuussutissarsiuteqartunit sinniisuutitat peqataasarput. Illuatungeriit paarlakaallutik ataatsimiitsitsisassapput. Savalimmiormiut tungaannit Savalimmiuni Aalisarnermut Ministeriaqarfimmi atorfilittat kiisalu Savalimmiuni aalisarnermik inuussutissarsiuteqartunit sinniisuutitat peqataasarput. Namminersorneq pillugu inatsimmi § 12 naapertorlugu isumaqatiginninniartoqartarpoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Pisassiissutit illuatungeriit isumaqatigiissutigisaat aalisagartassat pillugit ukiumoortumik nalunaarusiaq aqutigalugu tamanut saqqummiunneqartarput.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik: www.nanoq.gl

Savalimmiuni Aalisarnermut Ministeriaqarfik: www.fisk.fo

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Ilulissani isumaqatigiissut

*Islandip aamma Kalaallit Nunaata/Danmarkip akornanni aalisarneq pillugu isumaqatigiissut
Isumaqatigiissut pisortatigoortumik oqaatsit pingasut atorlugit allataavoq:
Islandimusut, danskisut kalaallisullu*

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Isumaqatigiissut 1998-imeersuuvoq nunat marluk akornanni tunngavisumik suleqatigiinnissamik imaqartoq, Islandip aamma Kalaallit Nunaata akornanni suleqatigiinnissaq pillugu, matumani Aalisarneq pillugu kommissionimik pilersitsinissaq, taannalu minnerpaamik ukiumut ataasiarluni ataatsimiittassaaq, tassanilu illuatungeriit akornanni aalisarneq pillugu suleqatigiinnermi suliassat pineqartut tamarmik suliarineqartassallutik. Illuatungeriinnit tamanit qaammatinik arfinilinnik sioqqutsisumik nalunaaruteqarnikkut isumaqatigiissut atorunnaarsinneqarsinnaavoq.

Aalisarneq pillugu kommissioni januar 2013-imi Københavnimi ataatsimiinnermi pilersinneqarpoq, Ilulissani isumaqatigiissummut ilanngussatut, illuatungeriillu ataatsimiinnerini akuersissutigineqarlunilu atsiorneqarpoq. Ilangussatut isumaqatigiissut ulloq 12. marts 2013 qinersisoqarnerata kingornatigut Naalakkersuisunit nutaajusunit akuerineqarpoq, taamaalilluni Kalaallit Nunaata tungaanit atuutilersinneqarsinnaalluni.

Aalisarneq pillugu kommissionip 2013-imi pilersinneqarnerata kingornatigut isumaqatigiissutigineqarpoq Ilulissani isumaqatigiissut naapertorlugu, ilanngussamik isumaqatigiissummi isumaqatigiissutigineqartoq, minnerpaamik ukiumut ataasiarluni november/decemberimi ataatsimiittoqartassasoq, tassani siunertarineqarluni pisassiisutunik paarlaasseqatigiittarnissaq, piniakkanik ataatsimoorussanik aqutsineq kiisalu nakkutilliinermik aamma ilisimatuussutsikkut suleqatigiinnissaq.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Ilulissani isumaqatigiissutip atuuttussanngortinneqarnissaanut piginnaatitsissut Naalakkersuisut ulloq 9. juni 1998 ataatsimiinneranni aamma Danmarkimi Nunanut allanut Ministeriaqarfiup ulloq 15. juni 1998 piginnaatitsineratigut isumaqatigiissummi aalajangersakkat malillugit tunniunneqarpoq. Isumaqatigiissut Ilulissani ulloq 9. juli 1998 atsiorneqarpoq ukiullu tulliani atuutilerluni. Ilulissani isumaqatigiissummut Kalaallit Nunaata ilanngunera Namminersorneq pillugu inatsisip § 12-iani maanna tunngaveqarpoq.

Kalaallit peqataanerat

Kalaallit/Islandimiut Aalisarneq pillugu ataatsimiittartuini ataatsimiittarnissanut peqataatitassai Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmit aquneqarput, inuttarissavaalu Naalakkersuisoqarfimmi atorfilittat aamma aalisarnermik inuussutissarsiuteqartuni kiisalu Pinngortitaleriffimmit sinniisuutit.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffi

Islandimut pisassiissutissatut isumaqatigiissutigineqartut aalisagartassat pillugit ukiumoortumik nalunaarusiamut ilaatinneqartarput.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

Soqanngilaq.

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik, Aalisarnermut immikkoortortaqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Kalaallit Nunaata Norgellu akornanni aalisarnikkut attaveqatigiittarnissaq pillugu Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu Naalakkersuisut aamma Norgemi Naalakkersuisut ataatsimoorlutik isumaqatigiissutaat, Københavnimi ulloq 9. juni 1992 isumaqatigiissutigineqarpoq. Isumaqatigiissut nunat marluk akornanni tunngaviumik suleqatigiinnissaq pillugu isumaqatigiissutaavoq, pisassiissutinilli aalajangersimasunik paarlaasseqatigiittarnissaq pineqarani. Illuatungeriit taakku marluullutik akunnermini pisassiissutinik paarlaasseqatigiittarnissamut atatillugu ukiumoortumik isumaqatigiinniarnermi Aalisarnermi Apeqqutit pillugit kalaallit norskillu Atassuteqatigiinnerat pillugu Ataatsimiititaliami (Kontaktudvalg), ukiup tullissaanut aalisagartassat pillugit tapilius-sat aalajangersarneqartarput. Isumaqatigiissut siullermik ukioq 2000, 2001-imi atorunnaartussanngorlugu atorunnaarsinneqarsimavoq. Tamatuma kingornagut illuatungeriit ukiut arfinilikkaarlugit isumaqatigiissummik atorunnaartussanngortsitsisinnaapput. Tamanna pisimangilaq. Isumaqatigiissummi aalisakkat pingaarnertut taaneqartut tassaapput saarullit, misaqqarnat, sejit, qalerallit, raajat suluppaakkallu. Taamaattorli norskil aalisariutaat Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaani qalerallinnik, suluppaakkanik raajanillu aalisarsinnaatitaanerinit taarsiullugu kalaallit aalisariutaat Norgep Barentshavemi aalisarnikkut oqartussaaffigisaanni saarullinnik, misaqqarnanik sejinillu aalisarsinnaatitaapput.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Isumaqatigiissut Inatsisartut Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliaanni tusarniaassutigineqareerluni Naalakkersuisunit akuerineqarpoq.

Kalaallit peqataaerit

Illuatungeriit tamarmik immikkut imartamini aalisarnikkut oqartussaaffigisamini ukiuni aggersuni aalisarnissamut ilassutissaq pillugu imartaq inuussutissarsiuteqarfigisaq pillugu ukiumoortumik isumaqatigininniarnerni, Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmi atorfilittanut kiisalu Pinngortitaleriffiup aamma nunatsinni aalisarnermik inuussutissarsiuteqartut sinniisuutitaannut ilaallutik, peqataasarput. Illuatungeriit taartigiittarlutik ataatsimiitsitsisassapput. Norgep tungaanit peqataasarput Det kongelige Fiskeri og Kystdepartementimi, Aalisarnermut Pisortaqarfimmi atorfilittat kiisalu norgemi aalisarnermik inuussutissarsiuteqartunit sinniisuutitat. Namminersoneq pillugu inatsimmi § 12 naapertorlugu isumaqatigininniartoqartarpoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Pisassiissutit illuatungeriit akornanni isumaqatigiissutaasut aalisagartassat pillugit ukiumoortumik nalunaarusiaq aqqutigalugu tamanut saqqummiunneqartarput.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik: www.nanoq.gl

Det Kongelige Fiskeri og Kystdepartement: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fkd.html?id=257>

Fiskeridirektoratet: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fkd.html?id=257>

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Kalaallit Nunaata aamma Rusland-ip akornanni Aalisarneq pillugu isumaqatigiissut

9.5

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik, Aalisarnermut immikkoortortaqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Kunngaqarfiup Danmarkip Kalaallit Nunaatalu Naalakkersuisuisa aamma Russit Ataatsimoorussamik Naalakkersuisuisa akornanni Kalaallit Nunaata Naalakkersuisuisa Russillu Ataatsimoorussamik Naalakkersuisuisa Aalisarnikkut Pissutsit pillugit Atassuteqaqatigiittarnissaannik Isumaqatigiissut, Københavnimi martsip 7-anni 1992. Isumaqatigiissut nunat marluk akornanni tunngaviusumik suleqatigiinnissaq pillugu isumaqatigiissutaavoq, pisassiissutinilli aalajangersimasunik paarlaasseqatigiittarnissaq pineqarani. Illuatungeriit taakku marluullutik akunnerminni pisassiissutinik paarlaasseqatigiittarput ukiup tullissaanut aalisagartassat pillugit ilassutitut isumaqatigiissuteqarniarluni ukiumoortumik isumaqatiginninniarnermut atatillugu. Isumaqatigiissut siullermik 1996-imi atorunnaarsinneqarsinnaasimavoq, taannali 1997-imi atorunnaarsinneqarluni. Tamama kingorna peqatigiit ukioq allortarlugu isumaqatigiissummik atorunnaarsitsisnaangorput. Tamanna pisimangilaq. Aalisakkat isumaqatigiissummi pingaarnertut pineqartut tassaapput saarullit, misaqqarnat, sejit, qalerallit suluppaakkallu. Taamaattorli russit aalisariutaasa Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaani qalerallit suluppaakkanillu aalisarsinnaatitaanerit taarsiullugu kalaallit aalisariutaat Ruslandip Barentshavemi aalisarnikkut oqartussaaffigisaanni saarullinnik, misaqqarnanik sejinillu aalisarsinnaatitaapput.

Akuerineqarnera tunngaviusorlu

Isumaqatigiissut Inatsisartut Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliaanni tusarniaassutigineqareerluni Naalakkersuisuusunit ulloq 27. februar 1992 akuerineqarpoq.

Kalaallit peqataaerit

Illuatungeriit tamarmik immikkut imartaminni aalisarnikkut oqartussaaffigisaminni ukiuni aggersuni aalisarnisamat ilassutissaq pillugu imartaq inuussutissarsiuteqarfigisaq pillugu ukiumoortumik isumaqatigiinniarnerneq, Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmi atorfilittanut kiisalu Pinngortitaleriffiup aamma nunatsinni aalisarnermik inuussutissarsiuteqartut sinniisuutitaannut ilaallutik, peqataasarput. Illuatungeriit parlakaallutik ataatsimiitsitsisarput. Namminersoneq pillugu inatsimmi § 12 naapertorlugu isumaqatiginniarartoqartarpoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Pisassiissutit illuatungeriit akornanni isumaqatigiissutaasut, aalisagartassat pillugit ukiumoortumik nalunaarsiaq aqputigalugu tamanut saqqummiunneqartarput.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik: www.nanoq.gl

Russian Federal Agency for Fisheries: <http://government.ru/eng/power/243/samt> www.fishcom.ru

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Kalaallit Nunaata, Islandip Norgellu akornanni ammassaar pillugit isumaqatigiissut

9.6

Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Imartami Kalaallit Nunaata, Islandip Jan Mayenillu akornanniittumi ammassaar ataatsimut aqunneqarnissaannik Kalaallit Nunaata, Islandip Norgellu isumaqatigiissutaat ulloq 29. juni 1994 Københavnimi isumaqatigiissutigineqaaqarpoq. Tamatum kingorna arlaleriarluni isumaqatigiissut iluarsineqartarpoq, tamanna kingullermik pivoq 2003-mi. Isumaqatigiissutigineqartut tassaapput aalisarnissamik isumaqatigiissut aamma ammassaar aqunneqarnissaannik suleqatigiinnissamut tunngaviusumik isumaqatigiissut. Ukiunut marlunnet piffissaliussap naannginnerani qaammatit arfinillit sioqqullugit isumaqatigiissut atorunnaarsinneqarsinnaavoq. Isumaqatigiissut malillugu maanna ammassanniarnermi tullissaanillu ammassanniarnissamut pisassiissutit pillugit nalunaarut Kalaallit Nunaata ukiut tamaasa Islandimi aalisarnermut oqartussaasunit pissarsiarisarpaa. Ilisimatuut misissuinerat aallaavigalugu TAC Islandimi aalisarnermut oqartussaasunit aalajangersarneqartarpoq. Isumaqatigiissut malillugu TAC-p tamarmiusup 11 %-ia Kalaallit Nunaannut tunniunneqartarpoq, 8 %-ia Norgemut sinneruttullu 81 %-it Islandimut tunniunneqartarlutik.

Akuerineqarnera tunngaviusorlu

Ammassaar pillugit isumaqatigiissut maanna atuuttoq Naalakkersuisut ulloq 28. maj 1998 akueraat. Isumaqatigiissut siulleq Naalakkersuisunit ulloq 21. april 1994 akuerineqarpoq, tamatumalu kingorna Inatsisartut Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliaannit ulloq 22. april 1994 akuerineqarluni.

Kalaallit peqataanerat

Isumaqatigiissuteqartut akornanni ukiumoortumik isumaqatiginninniartoqarneq ajorpoq. Taamaallaat taman-na pisarpoq isumaqatigiissuteqartut ilaasa ataatsip arlallilluunniit nutaamik isumaqatigiissusiortoqarnissaa kissaatigippassuk. Siusinnerusukkut isumaqatiginninniartoqarnerani kalaallit peqataatitaat tassaapput Namminersornerullutik Oqartussaasimasuni kiisalu Pinngortitaleriffimmi aalisarnermillu inuussutisarsiteqartu-ni atorfilittat.. Kalaallit Nunaat peqataatitaqartarpoq Namminersorneq pillugu inatsimmi § 12 naapertorlugu.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Kalaallinut ammassannik aalisarnermi pisassiissutit pillugit ukiumoortumik nalunaarut aqutugalugu tamanut saqqummiunneqartarpoq. Aalisarnerq pillugu EU-mik isumaqatigiissut aqutugalugu Kalaallit Nunaata ukiuni arlalinni pisussaaffigisimavaa Kalaallit Nunaannut TAC-imik pisassissutit ilaanik 70 %-mik EU-mut neqero-oruteqartarnissaa. Ammassanniartarnermi ukiup ilivitsup ingerlanera malinneqarneq ajorpoq. Tassa ammassanniarneq 1. juli aallartittarpoq ukiullu tulliani 30. april naammassisarluni.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

Norgemi Aalisarnermut Pisortaarfik: www.fiskeridir.no

Islandimi Aalisarnermut Ministeriaqarfik: www.fisheries.is

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik: www.nanoq.gl

Najoqqutarisaq

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=22834>

Qilalukkat pillugit isumaqatigiissut (MOU)

Namminersornerullutik Oqartussat Aalisarnermut, Suliffissuaqarnermut Isorlernullu Naalakkersuisoqarfiisa aamma Canadap Aalisarnermut Ministereqarfiata akornanni Qilalukkat Qernertat aamma Qaqortat aamma Qaqortat Nungutsaalioneqarnissaat, Pilersaarusiukkamillu Ingerlatsivigineqarnissaat pillugit Isumaqatigiissut.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatiginera siunertaalu

MOU-mi siunertaavoq qilalukkat qernertat qaqortallu Canadap Kalaallit Nunaatalu imartaani najugannaallit pillugit misissuisarnerit, nungutsaaliuinerit aammalu pilersaarusiukkamik ingerlatsivigineqarnerisa suleqatigiiffineqarnissaat. Suleqatigiinneq ingerlanneqassaaq 1) Qilalukkat Qernertat Qaqortallu pillugit Ataatsimoorullugu Kommissionip qilalukkat Kalaallit Nunaata Canadallu akornanni ingerlaartartut (JCNB) aqunneqarnissaannut ataatsimut suleqatigiissitaqarnikkut aamma Canada Kalaallillu Nunaat (Peqatigiit) aamma Atlantikup Avannaani Miluumasut Imarmiu Misissuiffigineqarnissaat, Allannugtsaalioneqarnissaallu pillugit Suleqatigiinnissamut Isumaqatigiissut (NAMMCO) alaatsinaattutut peqataatinneqartarnerisigut, kiisalu 2) Ilisimatuumik inuttalimmik suleqatigiissitaliaq, Scientific working group (SWG), Ataatsimoorullugu Kommissionimi pilersinneqartup aamma ilisimasassanik Kommissionip sammisassanik piumasai pillugit siunnersuisarneratigut.

Akuerineqarnera tunngaviosorlu

Namminersornerullutik Oqartussani Aalisarnermut, Suliffissuaqarnermut Isorlernullu Naalakkersuisoqarfiisa aamma Canadapi Aalisarnermut Ministeriaqarfiani isumaqatigiissut ulloq 7. december 1989 atsioreqarpoq. Naalakkersuisut 5. oktober aamma 1. december 1989-imi ataatsimiinnermini isumaqatigiissut atortussanngortippaat.

Kalaallit peqataaerit

Kalaallit Nunaata aallartitai tassaapput Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmi, Pinnngortitaleriffimmi aamma KNAPK-mi sullissisut. Kalaallit piniartut alaatsinaatsutut peqataasarsimapput. Suleqatigiissitami ilaasortat marluk Kalaallit Nunaannit toqqagaapput. Namminersorneq pillugu inatsimmi § 12 naapertorlugu isumaqatiginninniartoqartarpoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Isumaqatigiissut suleqatigiinnermi tunngavissanut killiligaalluni - iluarsisuteqartarnissanulli iliuusissavinnik tikkuaaffiunani - isumaqatigiissutaavoq. Ataatsimoorullugu Kommissionip isumaqatigiissuteqartut misissuisarnissaat, nungutsaaliuisarnissaat aammalu pilersaarusiukkamik ingerlatsiniarneri siunnersuuteqarfisarpai. taamaalilluni Avannaata Imaani (Baffin Bugt) qilalukkat qaqortat qernertallu ataatsimut pigisat pillugit Ataatsimoorussamik Kommissionip suleqatigiissitat uumassusillit aqutsinerlu pillugit siunnersuifigisinnaassavai. Iluarsisutissatut Iliuusissat pillugit Ataatsimoorullugu Kommissionimit siunnersuutit naamassineqartarput Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat 1999-imeersoq kingusinnerusukkullu allannngortinneqartoq tunngavigalugu nalunaarusiornikkut.

Ataatsimoorullugu Kommissionimi siulittaasunngortarneq Canadap Kalaallit Nunaatalu paarlakaajaattarpat kiisalu kommissionimi ataatsimiittarnermik aqqissuussisarnermi akisussaaffik ukioq allortarlugu aamma ataatsimiinnermi nalunaarusiortarneq Canadap Kalaallillu Nunaata paarlakaallutik isumagisarpat.

Ataatsimoorullugu Kommissionip sinnersuutai aalajangersagaalu atuutilersinneqartinnatik Canadamit Kalaallit Nunaannillu akuersissutigineqaaarsimasariaqarput. Isumaqatigiissut uumasunut allanut immami Canadap Kalaallillu Nunaatalu akornanniittumi najugannaalinnut atuuttussanngorluguttaaq annertusineqarsinnaavoq.

Oqaaseqaatit

Qilalukkanik qernertanik qaqortanillu Kalaallit Nunaata Canadallu akornanni inajugannaalinnut ilisimatusarneq taakkulu pillugit uumassusilerituunit 2001-imiilli siunnersorneqarneq JCNB-p NAMMCO-llu akornanni ataatsimoorussamik suleqatigiissitaliamit ataqatigiissaarneqartarput.

Nittartagaq

Soqanngilaq.

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.

Nannut pillugit isumaqatigiissut (MoU)

Nannut ataatsimoorussat attatiinnarneqarnissaat aqunneqarnissaallu pillugit Canadami Naalakkersuisut, Nunavummi Naalakkersuisut aamma Namminersorlutik Oqartussat akornanni isumaqatigiissut.

Memorandum of Understanding between the Government of Canada, the Government of Nunavut, and the Government of Greenland for the Conservation and Management of Polar Bear Populations.

Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Nunavummi Naalakkersuisut Naalakkersuisullu suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutaannut 2000-imi atsiorneqartumut isumaqatigiissut malitsitut isumaqatigiissutigineqarpoq.

Taamatut isumaqatigiissuteqarnermi anguniagaavoq Kane Bassinimi aamma Avannaata Imaani (Baffin Bugt) nannut siunissami nungusaataangitsumik aqutsivigineqarnissaasa qulakkeerneqarnissaat.

Isumaqatigiissut aqqutigalugu sunniuteqarluartumik aqutseriaaseqartoqassaaq, tassani aqutsinermi tunngaviit malinneqartussat assersuutigalugu tassaapput: (i) uumassusillit ataqatigiinneranni nalinginnaasumik oqimaqatigiissitsinerup attatiinnarneqarnissaa, (ii) uumasut nujuartat inuuffigisaasa illersorneqarnissaat, (iii) uumasut nujuartat nukittuut peqqissullu pisarisassatut pisariaqartitanik naammassinnissinnaasut attatiinnarneqarnissaat; kiisalu (iv) uumasut nujuartat taakkulu inuuffigisaasa ikileriasimasut amerlisaqqinneqarnissaat inuummarissaqqinneqarnissaallu.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaat sinnerlugu Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisumit Ane Hansenimit ulloq 30. september 2009 Kangerlussuarmi atsiorneqarpoq.

Isumaqatigiissut Nunavummi naalakkersuisut Namminersornerullutillu Oqartussat 2000-imi isumaqatigiissutaat tunngavigalugu suliarineqarpoq.

25. november 2009-mi Naalakkersuisut isummernissaannut tunngavissiorneqarnerisigut isumaqatigiissut akuerineqarpoq.

Kalaallit peqataanerat

Kalaallit assigiinngitsutigut peqataasarput. Ataatsimut suleqatigiissitami Kalaallit Nunaat pingasunik ilaasortaataqarpoq; marluk Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmeersut ataaserlu KNAPK-meersoq. Namminersorneq pillugu inatsimmi § 12 naapertorlugu ataatsimut suleqatigiissitani isumaqatigiinninniartoqartarpoq.

Isumaqatigiinninniartoqarnerani isumaqatigiissummut peqataatitaqartut suleqatigiissitanik Kalaallit Nunaata peqataaffigisassaanik pilersitsisinnaapput. Suleqatigiissitat ilisimatusarnermut tunngassuteqarsinnaapput, ilisimatusarnermut tunngatillugu Pinngortitaleriffimmi uumassusilerituut peqataatinneqassapput.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Peqataatitaqartut qulakkiissavaat isumaqatigiissutit taassuma nunat tamat inatsisaannut naapertuuttumik attuumatinneqarlunilu atorneqarsinnaanissaa, tassunga ilanngullugit Canadap (Nunavut) aamma Danmarkip (Kalaallit Nunaata) akornanni illugiilluni isumaqatigiissutit aamma peqataatitaqartut kiisalu Kalaallit Nunaanni kommunit ingerlatsiviillu pineqartut iluini kattuffiit, nunap immikkoortui najukkallu pillugit inatsisit inatsisillu atuuttut akornini aqqissuussat kiisalu nunat peqataatitaqartut tamarmik allanngutsaaliugassatut pingaarti-taat.

Ataatsimut suleqatigiissitaq ukiumut ataasiarluni ataatsimiittarpoq, imaluunniit nannut isumaqatigiissummi pineqartut pillugit ilisimatuussutsikkut nutaanik ilisimasaqalertoqarnerani.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

Soqanngilaq.

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik, Aalisarnermut immikkoortortaqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Atlantikup Avannaani Aalisarnermut Ministerit Ataatsimeersuartarneranni Atlantikup avannaam tamarmiusoq soqutigisaavoq. Ataatsimeersuartarneq aalajangiiffiineq ajorpoq, oqallittarfiullunili Atlantikup avannaani aalisarnermut ministerit isummaminnik saqqummiussiffigisartagaat. Ataatsimeersuarnermi nunat peqataatitaqartut sammisassat aalisarnermut attuumassuteqartut suulluunniit oqaluuserisarpaat. Atlantikup avannaani aalisarnermut ministerit persuarsioratik ataatsimiittarput, tassa nunat akornini attaveqaatinik pilersitsinisamat periarfissaqarlutik. Ataatsimeersuarnermut atatillugu illugiilluni ataatsimiinnerit ingerlanneqartarput. Nunat peqataatitaqartut paarlakaallutik NAFMC-mi ataatsimiitsitsisarput, tassaasut Kalaallit Nunaat, Island, Savalimmiut, Canada, EU, Norge aamma Rusland.

Ataatsimeersuartarnermi siunertaavoq - qulequttat aalajangersimasut oqallisiginerisa saniatigut - ataatsimeeqatigiittarnertigut Atlantikup avannaani aalisakkat qalerualillu pillugit aqutsineri atorluaanermilu iluaqutaasinnaasut pillugit ministerit imminnut isummersoqatigiittarnissaat.

Aaqqiissutissanik aalajangiisoqarneq ajorpoq, ataatsimeersuarnerilli ileqqusumik naggaserlugit nalunaarusiortoqartarpoq nunat peqataatitaqartut aalisarnermut atatillugu ataatsimut isumaannik imalimmik. Naggaterpiaatigut tusagassiortunik katersortitsisoqartarpoq.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Ataatsimiinneq siulleq Canadami 1995-imi ingerlanneqarpoq.

Kalaallit peqataaerarat

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq kiisalu Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmi pisortaq NAFMC-ip ukiumut ataasiarluni juunip imaluunniit juulip qaamataani ataatsimiinneranut peqataasarput. Ataatsimeersuarnissaq sioqqullugu atorfilittat ataatsimiittarput, tassani sammisassaq sorleq NAFMC-mi oqaluuserineqassanersoq aalajangerneqartarpoq. Kalaallit Nunaat peqataatitaqartarpoq Namminersorneq pillugu inatsimmi § 12 naapertorlugu.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

NAFMC-p kingorna Naalakkersuisunut ilisimatitsissutissaq suliarineqartarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

Soqanngilaq.

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.

Atlantikut Avannaata Kitaani aalisarneq pillugu Suleqatigiiffik
Northwest Atlantic Fisheries Organization

Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik (APNN)

Allaatiginera siunertaalu

NAFO konventionimi takuneqarsinnaavoq, NAFO Nunat Tamalaat akornanni suleqatigiiffiusoq 12-inik ilaasortalik, makkuusunik Canada, Cuba, Savalimmiut Kalaallillu Nunaat sinnerlugit Danmark, EU, St. Pierre et Miquelon sinnerlugu Frankrig, Island, Japan, Kunngiitsuuffik Korea, Norge, Rusland, Ukraine aamma USA. Aamma konventionimi takuneqarsinnaavoq NAFO-p "iluarsiissuteqarfigisinnaasai" tassaasut Atlantikut avannaata kitaatunga, tassunga ilanngullugu Kalaallit Nunaata Canadallu akornanni imartaq. NAFO-lli "iluarsiissuteqarfigisinnaasai"-nut taamaallaat ilaapput Kalaallit Nunaata kujammut kimmur sineriaata, Canadap kangimut sineriaata aamma USA-p avannamut kangimut sineriaata avataani 200 sømilinik killeqarfiup avataani imartat. Suleqatigiiffiup pingaarnertut anguniagaraa Atlantikut Avannaata kitaani aalisakkanik silatusaartumik nungutsaaliuisumillu aalisakkanik annertunerpaamik iluaquteqarnissaq.

Kalaallit Nunaata suleqatigiiffimmut peqataanerani siunertaavoq Canadap kangiaata sineriaaniittumi New Foundlandip avataani raajanik aalisarsinnaanerup qulakkeerneqarnissaa, tassa Flemish Cap-imi aamma Grand Banks-imi nunat tammat aalisarfigisartagaanni imartani aalisagaqarfii. Tamatuma saniatigut Kalaallit Nunaata kitaani inuussutissarsiutigalugu kalaallit aningaasarsiornikkut pisarisqaatiginerpaasartagaannut tunngatillugu, Kalaallit Nunaat NAFO-p ilisimatutut Siunnersuisoqarfianit siunnersorneqartarpoq.

Akuerineqarnera tungaviusorlu

Danmarkip atuuttussanngortitsinissaminut atortuni Qularnaveequsiiffimmut Canadamut ulloq 30. maj 1979 inissippaa, ulloq taanna tassaavoq Danmarkip Kalaallit Nunaat sinnerlugu NAFO-mut ilaasortanngorfia.

Kalaallit Nunaat 1985 tikillugu EF-ip NAFO-mut ilaasortaaneranut ilaatinneqarpoq. Kalaallit Nunaata EF-imit anineranit NAFO-mut ilaasortaanerq imatut taaguuteqaraluartoq "Savalimmiut sinnerlugit Danmarkip ilaasortaanera" imatut taaguuserneqarpoq "Savalimmiut Kalaallillu Nunaat sinnerlugit Danmarkip ilaasortaanera"

Kalaallit peqataanerat

"Savalimmiut Kalaallillu Nunaat sinnerlugit Danmarkip" aallartitaannut kalaallit peqataatitaat ukiuni kingullerni tassaapput Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmi atorfilittat. Pinngortitaleriffimmi biologit aamma inuussutissarsiummi sinniisuutit peqataanissamut periarfissaqarput. Kalaallit Nunaat peqataatitaqartarpoq Namminersorneq pillugu inatsimmi § 12 naapertorlugu.

Kalaallit Nunaat aallartitanut siulittaasuuvuq General Councilimilu oqaaseqartartuulluni, tassa suleqatigiiffiup iluani pissutsit, tassunga ilanngullugit aningaasaqarnermut, aqqiussuusaassutsimut allaffissornermullu kiisalu suleqatigiiffiup avammut attaveqaataannut tunngassuteqartunik ataqatigiissaarisartuni. Savalimmiut Aalisarneq pillugu Ataat-simiititaliarsuarmi oqaaseqartartuuvuq, ataatsimiititaliarsuarmi nunat tamat imartaanni aalisarneq nalimmassarneqartarpoq (aqutsiveqarfik). Nunanut allanut Ministeriaqarfik alaatsinaattut peqataasinnaavoq, ukiunili kingullerni Nunanut allanut Ministeriaqarfik aallartitanut peqataanerq ajorpoq.

Suleqatigiiffimmi ukiup ingerlanerani suleqatigiiffimmi ataatsimiititaliat suleqatigiissitallu ataatsimiittarnerinut Kalaallit Nunaat ingerlaavartumik peqataasarpoq, ataatsimiittarnerit NAFO-p ukiumoortumik septembarip qaammataani aalajangiussassanik aalajangiiffiusartup ataatsimiinnissaanut piareersaataasumik ingerlanneqartarput.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Inuussutissarsiutigalugu aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat tunngaviliisarpoq imartap aalisarnikkut Kalaallit Nunaata oqartussaaffigisaata avataani kalaallit aalisarnissaannut maleruaqqusat aalajangersarnissaannut, assersuutigalugu NAFO-p iluarsiissuteqarfigisinnaasaani. Immikkulli NAFO-p imartaannut tunngatillugu sulit nalunaarummik peqanngilaq. Taamaattumik Namminersorlutik Oqartussat, NAFO-p iluarsiissuteqarfigisinnaasaannut tunngatillugu maleruaqqusat aalajangiussimasassat kalaallit aalisartuinit malinneqarnissaat qulakkiissavaat. Namminersorlutik Oqartussat pisussaapput aqutsiveqarfimmi kalaallit pisarisannik nalunaarusiamik, aamma aalisarnermik nakkutilliisut paasisutissiissutaannik satellitsikkullu nakkutilliinermut paasisutissanik NAFO-p allattoqarfianut nassiussinissamut.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.nafo.int

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



*Atlantikup Avannaani Miluumasut Imarmiut Misissuiffigineqarnissaat, Allanngutsaaliorneqarnissaat
Aqutsivigineqarnissaallu pillugit Suleqatigiinnissamut Isumaqtigiissut.
Agreement on Cooperation in Research, Conservation and Management of
Marine Mammals in the North Atlantic*

Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmi Piniarnermut Aallaaniarnermullu immikkoortortaarfik.

Allaatinera siunertaalu

Isumaqtigiissuteqarnikkut anguniagaavoq, nunat immikkoortuisa suleqatigiinnerisigut Atlantikup avannaani miluumasut imarmiut attatiinnarniarneqarnissaat, pisariitsumik aqunneqarnissaat ilisimatusarfigineqarnissaallu. Nunat siisamat isumaqtigiissummut atsioqataasut tassaapput; Savalimmiut, Kalaallit Nunaat, Island aamma Norge. Danmark, Canada, Rusland aamma Japan alaatsinaattuupput. Nunat Tamalaat akornanni NAMMCO pilugu isumaqtigiissut tunngaviuvoq.

NAMMCO Siunnersuisooqatigiinnut, puisit arferillu pillugit Ingerlatsineq pillugu Komitémut, Ilisimatuussutsikkut Komitémut aamma Allattoqarfimmut (Tromsø) kiisalu teknikkikkut suleqatigiissitanut arlalinnut, taakkununga ilaalutik Piniariaatsit pillugit Komité aamma Nakkutilliinermut Alapernaarsuinerimullu Komitémut agguataagaavoq. Kattuffik pisassat annertussusissaannut oqartussaavoq, tassani Kalaallit Nunaanni maannakkorpiaq arfernut mikinerit aavernullu tunngatillugu tamanna atorneqartarpoq.

Siunnersuisooqatigiit NAMMCO-mi allaffissorneq, aningaasaqarneq kattuffiullu iluani pissutsit allat ataqtigiissinneqartarput. Aamma Siunnersuisooqatigiit avataanut attaveqaatit, soorlu nunanut allanut aamma ICES-imut, JCNB-mut, IWC-mut, Issittumi Siunnersuisooqatigiinnut ingerlatseqatigiiffinnullu allanut attaveqaatit ataqtigiissaartarpat. Imaani miluumasut ilisimatusarfigineqarneri misissuiffigeqqissaarneqarnerilu Siunnersuisooqatigiinni saqqummiinneqartarput paasissutissanillu tunioraqatigiittoqartarluni. Ingerlatsineq pillugu Komiténi miluumasut imarmiut amerlasusii nalimmasaaviginiarlugit iliuusissat oqallisigineqartarput. Ingerlatsineq pillugu Komiténi aalajangiussassat ataatsimut isumaqtigineqarnissaat piunasaqaataasarpoq.

NAMMCO-p Komitéata Ilisimatuunik Inuttallip ilaasortarai ilisimatuut aamma nunani ilaasortaasuni ingerlatsisut. Immikkut ilisimasallit avataaneersut suliamut peqataanissamut qaaqquneqarsinnaapput.

Akuerineqarnera tunngaviosorlu

Isumaqtigiissut Naalakkersuisut 2. aamma 9. april 1992-imi ataatsimiinneranni akuerineqarpoq.

Kalaallit peqataanerat

Namminersorneq pillugu inatsimmi § 12 naapertorlugu Kalaallit Nunaat peqataasarpoq. Danmark alaatsinaatsutut peqataanissamut qaaqquneqartarpoq. Namminersorlutik Oqartussat Kalaallit Nunaata aallartitaannut siulittaasuupput. Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmi sullissisut kiisalu KNAPK-p Pinggortitaleriffiullu sinniisuutitai aallartitatut peqataasarput.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Imaani miluumasut imartami Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaaniittut NAMMCO-p nalimmassarlugit iliuuseqarfigissappagit Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat 1999-imeersoq kingusinnerusukkut allannguutitaqartoq nalunaarutinik pisariaqartinneqartunik tunniussinissamut tunngaviliissaaq.

Kalaallit Nunaat pisussaavoq ukiumut pisarineqartut pillugit paasissutissiilluni ukiumoortumik nalunaarusiornissamut, nalunaarusiaq ilaatigut Ilisimatuussutsikkut Ataatsimiititaliap sulinerani atorneqartarpoq.

Oqaaseqaatit

NAMMCO pillugu isumaqtigiissut aqutugalugu Nunat Tamalaat akornanni isumaqtigiissutit allat naapertorlugit ilaasortat pisussaaffiit aortunnaarsinneqanngillat. Taamaattumik Kalaallit Nunaat pisussaaffimminut Arfanniartarneq pillugu nunat tamalaat kommissioniannut, IWC-mut, peqataasarnermigut pisussaaffigilikkaminit qilersugaavorlusooq. Naak NAMMCO pillugu isumaqtigiissummi miluumasut imarmiut tamarmik pineqaraluartut isumaqtigiissutigineqarpoq massakkorpiaq NAMMCO-p iluarsisuteqarnissaminut iliuuserisartagassaminik aalajangersaasarnerani taamaallaat puisit arferillu mikinerit pineqartassasut - arferit angisuut pineqartaratik.

NAMMCO-mi ilaasortat nutaat aatsaat ilaasortanngortinneqarsinnaapput ilaasortaareersut isumaqtigiinnerisigut.

Nittartagaq

www.nammco.no

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik (APNN)

Allaatiginera siunertaalu

NASCO Nunat Tamalaat akornanni aalisarnikkut suleqatigiiffiivoq naalagaaffinnit arfinilinnit ilaasortaaffigineqartoq (Canada, Savalimmiut Kalaallillu Nunaat sinnerlugit Danmark, EU, Norge, Rusland aamma USA). Aningaasarsiornermi ajornartoorneq pissutigalugu Island 31. december 2009-mit atuutilersumik NASCO-miit tunuarpog.

NASCO suleqatigiiffittut 1982-imi isumaqatigiissutigineqarpoq. Suleqatigiiffimmi kapisillit Atlantikut avannaaniittut pineqarput. NASCO-mi ingerlatsineq Siunnersuisooqatigiinnit taassumalu ataani nunat immikkoortuini kommissioninut pingasuusunit isumagineqarpoq: Atlantikut Avannaata Kangiani Kommissiioni (EU, Savalimmiut sinnerlugu Danmark, Island, Norge aamma Rusland), North American Commissionimut (Canada aamma USA) aamma West Greenland Commission (Kalaallit Nunaata Kitaani kommissiioni), (Canada, EU, USA aamma Kalaallit Nunaat sinnerlugu Danmark). Isumaqatigiissut naapertorlugu NASCO-p siunertaraa kapisillit pijuartinnaasa, kapisileqassutsip pilerseqqinneqarnissaata kapisillillu amerlisarneqarnissaasa siuarsarnissaat, kiisalu kapisileqassuseq pillugu ilisimatuussutsikkut paassutissiisarnep peqassutsillu nalilersoqqissaarneqarnissaata siuarsarnissaat. Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaaneq tunngavigalugu inuussutissarsiutigalugu/ inuussutissarsiutigalugu kapisilinniarinnaanini atuutsittuassallugu pisinnaati-taaffia Naalakkersuisut NASCO-mi sulissutigaat.

Amerika avannarlermi Europamilu kapisillit tuckerfiisa kuuit ajorsiaruinnarnerisa nassataraat ukiuni kingullerni "sinneqartooruteqartoqannginnera" Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiutigalugu kapisilinniartoqarsinnaanani, taamaattumik Kalaallit Nunaanni tulaassassanik (tunisassanik) 2002-mili ukiumoortumik pisassiissutit 0 tonsimut aalajangiussaa-simapput. Taamaallaanuna nunatta iluani niuerfinnik pilersuinissamut kapisilinniarneq kisimi pineqartoq. Ajornartor-siummik takutitsisumik ICES 2008-mi naliliivoq Europami Amerikallu Avannaani kapisillit, Kalaallit Nunaata kitaanik kapisilinnik pilersuisut, oqaluttuarisaanerme aatsaat taamak ikitsigisut. 2012-imi ilisimatuunit kaammattuutit takutip-paa nalinginnaasumik pitsanngoriartoqanngitsoq. Kaammattuut taamaasilluni tassaavoq kapisillit, Kalaallit Nunaata kitaaniittartut nakkutiginninnermi killissaq inoraat, aamma kapisillit amerliartoqqissinnaanikkut piginnaasaat annikil-lisimasut.

Akuerineqarnera tunngaviusorlu

Kalaallit Nunaat 1985 tikillugu EF-ip NAFO-mut ilaasortaaneranut ilaatinneqarpoq. Kalaallit Nunaata EF-imit aniner-anit NAFO-mut ilaasortaaneq imatut taaguuteqaraluartoq "Savalimmiut sinnerlugit Danmarkip ilaasortaanera" imatut taaguuserneqarpoq "Savalimmiut Kalaallillu Nunaat sinnerlugit Danmarkip ilaasortaanera"

Kalaallit peqataanerat

"Savalimmiut Kalaallillu Nunaat sinnerlugit Danmarkip" aallartitaannut kalaallit peqataatitaat ukiuni kingullerni tas-saapput Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmi atorfilittat. Namminersorlutik Oqar-tussat West Greenland Comissionimi (WGC) oqaaseqartartuupput, Savalimmiunili Naalakkersuisut North East Atlantic Comissionimi (NEAC) oqaaseqartartuullutik. Kalaallit Nunaat peqataatitaqartarpoq Namminersorneq pillugu inatsimmi § 12 naapertorlugu.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

NASCO-mi suleqatigiiffik naapertorlugu 200 sømilitut killeqarfiliussap avataani kapisilinniarneq inerteqqutigineqar-poq. Aammattaaq 12 sømilit tikillugit killeqarfiliup avataani kapisilinniartarneq inerteqqutaavoq, taamaattorli Kalaallit Nunaata Kitaata sineriaani 40 sømilit tikillugit kapisilinniartoqarsinnaavoq aamma Savalimmiut sineriaasa avataani 200 sømilit tikillugit kapisilinniartoqartarsinnaalluni. NASCO-p kommissioniisa aalajangersinnaavaat aamma Kalaallit Nunaata aalisarnermut killeqarfiisa iluani kapisilinniartarnerup iluarsartuussivigineqartarnissaa (EEZ). Nalagaaffik ilaasortaasoq iluarsartuussinissamik aalajangernermet akerliuernerminik nalunaaruteqarpat taava naalagaaffik aalajan-gernermit tamatumanna eqqorneqartussaajunnaassaaq. NASCO-mi aalajangersakkat Kalaallit Nunaannut atuuttut naammassineqartarput inuussutissarsiutigalugu aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu nalunaarusi-ortarnertigut.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.nasco.int

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik (APNN)

Allaatiginera siunertaalu

NEAFC Nunat Tamalaat akornanni aalisarnikkut suleqatigiiffiuvoq naalagaaffinnit tallimanit ilaasortaaffigin-eqartoq, taamalu Savalimmiut aamma Kalaallit Nunaat sinnerlugit Danmark, EU, Island, Norge aamma Rusland, ilaasortaapput. Konventionimi pineqarpoq imaq Atlantikut Avannaata Kangianiittoq. Aamma koventionimi takuneqarsinnaavoq NEAFC-p aqutsiveqarfianut ilaasut tassaapput Atlantikut qeqqaniittoq imarujussuaq, Norskehavet-mi imarujussuaq kiisalu Barentshavet-mi imaq annikinnerusoq. Suleqatigiiffiup pingaarnertut anguniagaraa Atlantikut Avannaata Kangiani aalisakkanik nungutsaaliuinissami peqataanissaq pitsaanerpaamillu atuinissaq.

Kalaallit Nunaata suleqatigiiffimmut peqataanerani pingaarnertut anguniagaavoq saarullernarniarnissamut suluppaagarniarnissamullu pisassinneqarnissap qulakkeerneqarnissaa kiisalu NEAFC-p aqutsiveqarfiani aalisakkanik allanik pisassinneqarsinnaanissaq.

Akuerineqarnera tunngaviosorlu

Danmarkip atuuttussannngortitsinissaminut atortuni Depositaren Det Forenede Kongerige for Storbritanien og Nordirland (Qularnaveeqqusiiffimmut Kunneqarfimmut Tuluit Nunaannut Nordirlandimullu) ulloq 15. marts 1982 inissippaa, ulloq taanna tassaavoq Danmarkip Kalaallit Nunaat sinnerlugu NEAFC-mut ilaasortanngorfia. Kalaallit Nunaat 1985 tikillugu EF-ip NEAFC-mut ilaasortaaneranut ilaatinneqarpoq. Kalaallit Nunaata EF-imit anineranit NEAFC-mut ilaasortaaneq imatut taaguuteqaraluartoq "Savalimmiut sinnerlugit Danmarkip ilaasortaaneq" imatut taaguuserneqarpoq "Savalimmiut Kalaallillu Nunaat sinnerlugit Danmarkip ilaasortaaneq"

Kalaallit peqataanerat

"Savalimmiut Kalaallillu Nunaat sinnerlugit Danmarkip" aallartitaannut kalaallit peqataatitaat ukiuni kinguller-ni tassaapput Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmi atorfilittat. Pinggortit-aleriffimmi ilisimatuut aamma inuussutissarsiummi sinniisuutitit peqataanissamut periarfissaqarput.

Kalaallit Nunaat Savalimmiullu paarlakaallutik ukioq allortarlugu aallartitanut siulittaasusarput Kommis-sionen-imilu oqaaseqartartuusarlutik. Nunanut allanut Ministeriaqarfik alaatsinaattutut peqataasinnaavoq, ukiunili kinguller-ni Nunanut allanut Ministeriaqarfik aallartitanut peqataaneq ajorpoq. Kalaallit Nunaat peqa-taatitaqartarpoq Namminersorneq pillugu inatsimmi § 12 naapertorlugu.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

IWC-miaalajangersakkat Kalaallit Nunaannut atuuttut Piniarneq aalisarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat 1999-imeersoq kingusinnerusukkullu allannguutitalik naapertorlugu nalunaarusiornikkut naammassineqarput. Kalaallit Nunaat pisussaavoq ukiumut pisarineqartut pillugit paasissutissiilluni ukiumoortumik nalunaarusior-nissamut, nalunaarusiaq ilaatigut Ilisimatuussutsikkut Komité-p sulinerani atornerqartarpoq.

Oqaaseqaatit

Inuussutissarsiutigalugu aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat tunngaviliisarpoq imartap aalisarnikkut Ka-laallit Nunaata oqartussaaffigisaata avataani kalaallit aalisarnissaannut maleruaqqusat aalajangersarnissaan-nut, assersuutigalugu Atlantikut Avannamut Kangiani Nunat Tamalaat imartaanni. Tamannali pillugu immikkut ittumik nalunaarsiortoqarsimanngilaq. Taamaammat Namminersorlutik Oqartussat qulakkiissavaat, NEAFC-p aqutsiveqarfimminut tunngatillugu maleruaqqusat aalajangiussimasaasa kalaallit aalisartuinit malinneqarnis-saat. Namminersorlutik Oqartussat pisussaapput aqutsiveqarfimmi kalaallit pisarisaannik nalunaarusiamik, aamma aalisarnermik nakkutilliisut paasissutissiisutaannik satellitsikkullu nakkutilliinermiit paasissutissanik NEAFC-p allattoqarfianut nassiussinissamut.

Suleqatigiiffimmi ukiup ingerlanerani suleqatigiiffimmi ataatsimiititaliat suleqatigiissitalu ataatsimiittar-nerinut Kalaallit Nunaat ingerlaavartumik peqataasarpooq, ataatsimiittarnerit NEAFC-p ukiumoortumik no-vembarip qaammataani aalajangiussassanik aalajangiiffiusartup ataatsimiinnissaanut piareersaataasumik ingerlanneqartarput.

Nittartagaq

www.neafc.org

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Oslo-mi isumaqatigiissut

Nannut eqqissisimatitaanerat pillugu isumaqatigiissut 15. november 1973-imeersoq
Agreement on the Conservation of Polar Bears.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik

Allaatiginera siunertaalu

Nannut illersorneqarnissaat pillugu Naalagaaffiit Issittumiittut akornanni suleqatigiinnissaq. Kalaallit Nunaata (Danmarkip) saniatigut Norge, USA, Canada aamma Rusland isumaqatigiissummut atsioqataapput.

Isumaqatigiissummi erseqqissaavigineqanngilaq nunat peqataatitaqartut qanoq pisoqarnerani nannunnisamat akuersissuteqartassanersut. Pisaqarnissamat akuersissuteqartoqartarpoq ilisimatusartoqarneranut, illersuinissaq siunertaralugu suliaqartoqarneranut, uumasut allat ileqquusumillu piniartarnerup akornuserorneqannginnissaannut atatillugit. Isumaqatigiisuteqarnikkut aamma qulakkeerneqarpoq nannut amiinik iluanaarniutigalugu atuisoqannginnissaa.

Isumaqatigiissut aqutigalugu peqataatitaqartut imminnut pisussaattipput pingaartumik nannut illersorneqarnissaat aqunneqarnissaallu pillugit ilisimatusarnermi sammisassanik siursaanissamat. Aamma isumaqatigiissut aqutigalugu qulakkeerneqarpoq ilisimatusarnermi sammisanik, kiisalu ilisimasanik, ilisimatusarnermi angusanik nannullu pisarineqartut pillugit kisitsisitigut paasissutissanik avitseqatigiittarnissaq.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Kalaallit Nunaannut atuuttussanngorlugu Danmakimit atuutilersinneqarpoq januarip 25-anni 1978-imi.

Kalaallit peqataaernerat

Kalaallit Nunaata peqataasarnera marlungorlugu avinneqarnissaavoq. Isumaqatigiissut malitseqartillugu ingerlatsinerneq tunngasut Polar Bear Range States-imi sammineqartarput, tassani ukioq allortarlugu ataatsimiittoqartarpoq Kalaallillu Nunaat nammineq aallartitaqarluni peqataasarluni. Aamma ataatsimiinnernut taakkununga KNAPK alaatsinaatsutut peqataasarpoq. Namminersoneq pillugu inatsimmi § 12 naapertorlugu isumaqatiginninniartoqartarpoq.

IUCN-imi Polar Bear Specialist Groupimut (PBSG) Kalaallit Nunaat pingasunik peqataatitaqartarpoq, marluk Pinngortitaleriffimmit ataaserlu aqutsiveqarfimmiit.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Isumaqatigiissummi tunngaviusumik atugassarititaasut Nannunik illersuineq piniarnerlu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaannut nr. 21, 22. september 2005-imeersumut ilanngunneqarput.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://pbsg.npolar.no/en/agreements/agreement1973.html>

Najoqqutarisat

Lovtidende C, 1978, nr. 41.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=70870>



10. AATSITASSAT, INUSSUTISSARSIUTIT SULIFFEQARNERLU

- 10.1. Norgemiut Oljedirektoriannik suleqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqarneq
- 10.2. National Energy Board of Canadamik suleqatigiinnissamut isumaqatigiissut



Norgemiut Oljedirektoratiannik suleqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqarneq

10.1

Oljedirektoratip Norgemiittup aamma Kalaallit Nunaanni Aatsitassanut Aqutsisoqarfiup (siornatigut Aatsitassanut Pisortaqarfik) suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutaat.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik.

Allaatiginera siunertaalu

Uma isumaqatigiissutip siunertaraa ikummatissanut tunngasuni suleqatigiinnerup siuarsarnissaa, nukittorsarnissaa inerisarnissaalu.

Akuerineqarnera tunngaviusorlu

Oljedirektørimit Bente Nylandimit aamma taamanikkut Aatsitassanut Pisortaqarfimmi pisortaasumit Jørn Skov Nielsenimit 11. januar 2011-imi Stavangerimi atsiorneqartoq. Illuatungeriit qaqugukkulluunniit isumaqatigiillutik isumaqatigiissutertik atorunnaarsinnaavaat. Isumaqatigiissut inatsisitigut pituttuungilaq.

Kalaallit peqataanerat

Illuatungeriit anguniarpaat ukiumut minnerpaamik ataasiarlutik ataatsimiittarniarlutik, paarlakaallutik Norgemi Kalaallillu Nunaanni, taamaaliornikkut paasisutissanik paarlaasseqatigiittarniarlutik suleqatigiinnerlu eqqartorniarlugu kiisalu isumaqatigiissutip taassuma iluaniittut pissutsit allat aamma ilanngullugit eqqartortassallugit. Illuatungeriit allami naapinnissartik isumaqatigiissutigisinnaavaat. Namminersoneq pillugu inatsimmi § 12 naapertorlugu ataatsimiinnerit pisassapput.

Naalagaaffiup naammassinninera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Isumaqatigiissut taanna malillugu ikummatissaqarnermi sulluunniit suleqatigiinnermi ilaasinnaapput, makku ilanngullugit:

- (a) Ikummatissat pillugit naalackersuinnermut tunngasunik, malittarisassanut, inatsisilioriaatsinut qanorlu ingerlanneqartarnerinut tunngasut, najoqqutassat, suleriaatsit, suliat, suliniutit kiisalu pissutsit allat tassunga tunngasut pillugit paasisutissanik paarlaasseqatigiinneq.
- (b) Pissutsinut tamakkununga paasisutissanik paarlaasseqatigiinnissamut tunngasut sulluunniit pillugit ataatsimiinnerit,
- (c) Suliniutit tigussaasut,
- (d) Ikummatissanit isumalluutit pillugit ataatsimiinnerit, isumasioqatigiinnerit, ilinniartitsinerit allallu oqartussani atorfillit ilisimasaannik piginnaasaannillu nukittorsaanerit ineriartortitsinerillu ikummatissanik isumalluutitut sulianullu tunngatillugu inatsisiliornermut, aqutsinermut ingerlatsinermullu tunngasut eqqarsaatigalugit, kiisalu ikummatissanik suliaqarnermi aningaasaqarnermut, inooqatigiinnermut avatangiisinullu sunniutai ilanngullugit eqqarsaatigalugit, aamma
- (e) Oqartussani atorfillit tikeraartarnerat paarlaaqatigiittarnerallu.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.npd.no

Attaveqarfissaq

<http://naalackersuisut.gl/da/Naalackersuisut/Departementer/Raastoffer-og-Erhverv/Raastofstyrelsen/Samarbejdsaftaler>



National Energy Board of Canadamik suleqatigiinnissamut isumaqatigiissut

10.2

*Kalaallit Nunaanni Aatsitassanut Aqutsisoqarfiup (siornatigut Aatsitassanut Pisorta qarfik)
amma Canadas Nationale Energiagenturip suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutaat.
Kalaallit Nunaanni Aatsitassanut Aqutsisoqarfiup amma Canadami National Energy Board
suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutaat pillugu allakkiaq.*

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik.

Allaatiginera siunertaalu

Isumaqatigiissutip siunertaraa aatsitassa qarnermi ingerlatsinermik nalaatanillu misilittakkanik paarlaaqati-
giinnissaq.

Akuerine qarnera tunngaviosorlu

Atsiorneqartoq Calgary, Alberta, Canada-mi ulloq 13. juli 2010 Canadami nukissiornermik pilersuisut pisor-
taannit Gaétan Caronimit amma taamanikkut Aatsitassanut Pisorta qarfimmi pisortaasumit Jørn Skov Niel-
sen-imit. Illuatungeriit qaqugukkulluunniit isumaqatigiillutik isumaqatigiissutertik atorunnaarsissinnaavaat.
Isumaqatigiissut inatsisitigut pituttuungilaq.

Kalaallit peqataanerat

Suleqatigiinneq tassaasinnaavoq ataatsimiinnerit, sulisutigut paarlaasseqatigiinneq, ataatsimoorluni sungi-
usarnerit assigisaallu. Namminersorneq pillugu inatsimmi § 12 naapertorlugu suleqatigiinneq pissaaq.

Naalagaaffiup naammassinninnera amma/imaluuniit pisussaaffii

Suleqatigiinnerup ilaatigut imarai aatsitassanut tunngasunik malittarisassaliornermut piumasaqaatit pillugit
ilisimasanik paarlaasseqatigiinneq, nakkutilliinerit oqartussatullu suliarinninnerit, malittarisassalioriaatsit
suleriaatsillu, najoqqutassaq amma "pitsaanerpaamik periuse qarneq", amma nukissiuutitigut niuerfiit, nukis-
siuutininik ingerlatsinerit amma nukissiuutitigut pilersaarutit aalajangersimasut pillugit ilisimasanik paarlaas-
seqatigiinneq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://www.neb-one.gc.ca>

Attaveqarfissaq

[http://naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Departementer/Raastoffer-og-Erhverv/Raastofstyrelsen/
Samarbejdsaftaler](http://naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Departementer/Raastoffer-og-Erhverv/Raastofstyrelsen/Samarbejdsaftaler)



11. PEQQINNISSAQ

- 11.1. Peqqissaanermik suliaqarnikkut suleqatigiinnissaq pillugu Namminersorlutik Oqartussani Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfiup aamma Det Islandske Sundhedsministeriumip akornanni isumaqatigiissut
- 11.2. Kalaallit napparsimasut katsorsarneqartarnerat pillugu Islandimi peqqinnissaqarfimmik suleqateqarnissamik isumaqatigiissut
- 11.3. European Environment Agency-mik suleqateqarnissamik isumaqatigiissut



Peqqissaanermik suliaqarnikkut suleqatigiinnissaq pillugu Namminersorlutik Oqartussani Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfiup aamma Det Islandske Sundhedsministeriumip akornanni isumaqatigiissut

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfik

Allaaserinera siunertaalu

Nunatta Islandillu akornanni peqqissaanermik suliaqarnikkut suleqatigiinnerulernissaq suleqatigiissutaasunillu annertusaanissaq isumaqatigiissummi siunertaapput.

Atuutilernera tunngavigineqartorlu

Isumaqatigiissut 1. april 2010-mi atuutilerpoq Peqqissutsimut Naalakkersuisup Agathe Fontainip Islandillu sundhedsministeriata atsiorderisigut.

Kalaallit peqataaerit

Suleqatigiinneq siullertut suleqatigiiffiusumi, tassa Islandimiut-Kalaallillu Peqqissuseq pillugu suleqatigiiffianni ataatsimiinnerit tunuliaqutarlugit annertusarneqarlunilu naliliiffineqassaaq.

Naalakkersuisunut ilaasortaq ilaasortanik pingasunik toqqaassaaq, taakkunannga marluk tassaassallutik atorfilltat ataaserlu tassaassalluni peqqissaanermik suliallit ilaasortaataat.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluuniit pisussaaffii

Namminersorlutik Oqartussat, Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik aamma Det Islandske Sundhedsministerium peqqissaanermik suliaqarnikkut suleqatigiinnerulernissamut suleqatigiissutaasunillu annertusaanissamut pisussaaffeqalerput.

Islandimiut-Kalaallillu Peqqissuseq pillugu suleqatigiiffiata napparsimalerisaartut, ataavartumik nappaatilit, unitsitaanatik katsorsartittut, pilattaanernik sullississutinillu allanik pisineq/tunisineq, Nunatsinnut peqqissaanermik sulialinnik sulisussarsiorneq, peqqissaanermik sulialinnik ilinniartitsineq ilinniartitseqqinnerlu, peqqissutsimik siuarsaanermik ineriartortitsineq, peqqissutsikkut sillimmasiisarneq il.il. pillugit isumaqatigiissutit piareersarlugillu ineriartortissavai.

Illugiilluni kajumissutsimik isumaqatigiissut pineqarpoq. Isumaqatigiissut suassaqaartunit marluusunit tamanit qaammatit arfinillit sioqqutsilluni ilimasaarereernikkut atorunnaarsinneqarsinnaavoq. Isumaqatigiissut allak-katigut atorunnaarsinneqartinnagu susassaqaartut suleqatigiinnermi isumaqatigiissutaareersimasunut piffis-saq ikaarsaariarfusoq pillugu isumaqatigiissuteqassapput.

Nassuiaatit

Siulittaasut ukiut ataasiakkaarlugit isumaqatigiissuteqartut akornanni paarlakaattassapput. 2013-imi Island siulittaasuutitaqarpoq. Ukiumut ataasiarluni Nuuk Reykjavikilu paarlakaallugit nalinginnaasumik ataatsimiit-toqartassaaq, aamma pisariaqalersillugu isumaqatigiissuteqarnikkulluunniit

Nittartagaq

Soqanngilaq.

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Kalaallit napparsimasut katsorsarneqartarnerat pillugu Islandimi peqqinnissaqarfimmik suleqateqarnissamik isumaqatigiissut

11.2

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfik pisortatigoortumik akisussaasuvoq.

Alaaserinera siunertaalu

Islandimi peqqinnissaqarfimmik suleqateqarnissamik isumaqatigiissummi pineqarput kalaallit napparsimasut Islandimi katsorsagassanngorlugit kalaallit peqqinnissaqarfiannit innersuunneqarsimasut, pilersaarutaasumik katsorsaaniisaq nukinginnartumilluunniit napparsimasumik aallarussineq apequtaatinnagu.

Islandimi isumaqatigiissuteqarfigineqartutut susassaqtut Nunatsinnit napparsimasunik nukinginnartumik katsorsartarialinnik tigusinissamut pisussaaffeqalerput.

Atuutilerina tunngavigisarluk

Isumaqatigiissut 1. september 1997-imi atuutilerpoq Ministeriet for Sundhed og Socialforsikring, Island, Islandimi napparsimmaviit katsorsaaffiusut aamma Peqqissutsimut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfiusimasup akornanni isumaqatigiissuteqarnikkut.

Kalaallit peqataanerat

Nunatsinnit napparsimasunik tigusisarneq Islandimi nakorsap pigaartuusup Nunatsinnilu nakorsaanerup akisussaasuusup akornanni isumaqatigiissuteqareerseq naapertorlugu pisarpoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Isumaqatigiissut nunatsinni inatsisini piviusunngortinneqassanngilaq.

Nunatsinni peqqinnissaqarfik kalaallinut napparsimasunut Islandimi katsorsarneqartunut akigititassatut isumaqatigiissutaasumik akiliinissamut pisussaaffeqarpoq.

Kajumissutsimik illugiilluni isumaqatigiissut pineqarpoq, tassani Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup Peqqissutsimut Pinaveersaartitsinerimullu Aqutsisoqarfik Islandimilu peqqinnissaqarfik isumaqatigiissutip naliliiffigineqarnissaa nutarterneqarnissaalu pillugit oqaloqatiguarlugit.

Oqaaseqaatit

Isumaqatigiissut paasissutisseeqatigiittarneq akiliisarnerlu pillugit immikkoortitaakkanik nalunaarsuiffeqarpoq. Nunatsinni peqqinnissaqarfiup meeqqanut aqqaneq marluk sinnerlugit ukiulinnut ingiaqataasussat Islandimi napparsimmavimmi katsorsaaviumiunerusoq najugaqartinneqarnissaat isumaqatigiissummi ilaavoq.

Islandimi peqqinnissaqarfimmik suleqateqarnissamut ilassummi Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfik 2012-imi novembarimi Kalaallit napparsimasut nunatsinni peqqinnissaqarfimmit Islandimi katsorsagassatut innersuunneqarsimasut tapersorneqartarnissaat pillugu pisortatigoortumik isumaqatigiissuteqarpoq.

Nittartagaq

www.peqqik.gl

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfik

Allaaserinera siunertaalu

Avatangiisitigut inuit peqqissusiinut sunniutaasunut tunngatillugu Europami nunap immikkoortuani pingaartumillu issittumi nunap immikkoortuani paasissutisseeqatigiittarnerit, kiisalu naliliinerit siunissamullu takorluuinerit pitsaassusiinik atuunnerinillu pitsanngorsaanissaq anguniagaavoq.

Aammattaaq napatissinnaasumik ineriartornerup taparserneqarnissaa, isumaliutit aningaasaqarnikkut politikertallit peqqissutsimut avatangiisinullu attuumassutillit akuliutsinneqarnissaat, kiisalu nunarsuarmi avatangiisitigut ajornartorsiutit inuit Issittumi peqqissusiannut sunniutaannut tunngatillugu politikikkut aalajangiisartunut anguniagaqarfiusumik, attuumassutilimmik tatiginartumillu paasissutissiisarnikkut, taamatullu Nunatsinni Europamilu tamanut paasissutissiisarnikkut Europamiut issittormiullu peqqissusiisa illersorneqarnissaat pitsanngorsarneqarnissaallu anguniagaavoq.

Atuutilerina tunngavigineqartorlu

Suleqatigiinnissamik isumaqatigiissut 13. januar 2012-imi Peqqissutsimut Naalakkersuisumit Agathe Fontainimit aamma Executive Direktorimit Jacqueline McGlademit European Environment Agency-meersumit atsiorneqarpoq.

Kalaallit peqataaerit

Aningaasaqarnikkut malitsitut kinguneqanngitsumik susassaqtut akornanni iluaqutaasussamik paasissutisseeqatigiittuarnissaq suleqatigiinnerup nassataraa.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluuniit pisussaaffii

Suleqatigiinnissamik isumaqatigiissut nunatsinni inatsisitigut piviusunnngortinneqassanngilaq.

Kajumissutsimik illugiilluni isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussanut pisortatigoortumik pisussaaffimmik nassataqanngitsoq pineqarpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://www.eea.europa.eu/da>

Attaveqarfissaq

Soqanngilaq.



12. ILAQUTARIINNERMUT TUNNGASUT INATSIINILLU ATUUTITSINEQ

- 12.1. FN-ip meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaa
- 12.2. FN-ip Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissutaa
- 12.3. Qasujaallisaatit/nukkassaatit (doping) pillugit isumaqatigiissut
- 12.4. Isumaginninnikkut ikiorsiisarneq sullissisarnerlu pillugit Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaa
- 12.5. Isumaginninnikkut Isumannaarinnineq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaa



FN-ip meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaa

Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit FN-ip isumaqatigiissutaa 20. november 1989-imeersoq.
UN Convention on the Rights of the Child.

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoq

Allaatiginera siunertaalu

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Nunarsuarmioqatigiit Nalunaarutaannut 1948-meersumut nangitsissutitut Naalagaaffiit Peqatigiit inuit pisinnaatitaaffii illersorniarlugit isumaqatigiissutit arlallit akueraat. Isumaqatigiissutit ilagaat Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit FN-ip isumaqatigiissutaa 1990-imi atuutilersoq. Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissut FN-ip 1989-imi Ataatsimeersuarnerani akuerineqarpoq. Nunat isumaqatigiissummik atuutsitsisuusut meeqqanik inuttut namminneq politikikkut, aningaasaqarnikkut, inuttut kulturikkullu pisinnaatitaasut ataqqinninnissaat pillugu isumaqatigiissummi aalajangersagaqarpoq.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

FN-ip Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaa Nunatsinni 11. maj 1993-imi atuutilerpoq Inatsis-artuni akuerineqareerluni.

Isumaqatigiissummut nammineq aalajangiineq tunngavigalugu tapiliunneqarsinnaasunut ilaapput:

- Aaqqiagiinginnerni sakkulersorfiusuni meeqqat ilanngutsinneqartarnerat pillugu FN-ip meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaanut nammineq aalajangiineq tunngavigalugu tapiliussaqaq 12. februar 2002-meersoq
- Meeqqat tuniniarneqartarnerat, meeqqat atortittarnerat aamma atoqatigiinnermut tunngasunik meeqqat assileneqartarnerannut tunngasoq meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit nammineq aalajangiineq tunngavigalugu tapiliussaqaq 25. maj 2000-imeersoq.
- Nammineq naammagittaalliorsinnaaneq pillugu FN-ip meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaanut nammineq aalajangiineq tunngavigalugu tapiliussaqaq 28. februar 2012-imeersoq. (Kalaallit Nunaannit atuutsilerneqanngitsoq).

Kalaallit peqataanerat

Kalaallit Nunaata peqataanera FN-ip ataatsimiititaliaanut piffissakkuutaartumik nalunaarusiortarnikkut Danmarkillu aallartitaanut peqataanikkut pisarpoq. Kalaallit Nunaata peqataanera namminersorlutik oqartussat pillugit inatsimmi § 12 naapertorlugu pivoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Isumaqatigiissut naalagaaffiit peqataasut akornanni isumaqatigiissutaavoq pituttorsimaffiusoq. Naalagaaffiit isumaqatigiissummik malinninnissamut pisussaaffeqarput, tassa isumaqatigiissummik atuutsitsilerner-mikkut pisussaaffigilikkaminnik naammassinnittussaapput, immaqa isumaqatigiissummik nunami inatsisinut ilanngutsitsinikkut. Suliassaqarfik tiguneqarmat pisussaaffiit taakku Kalaallit Nunaannit naammassineqasapput.

FN-ip Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Ataatsimiititaliaa isumaqatigiissummi artikel 43 aqquutigalugu piler-sinneqarpoq. Naalakkersuisut Kalaallit Nunaanni isumaqatigiissummik piviusunngortitsinissaq pillugu ukiut sisamakkuutaapajaarlugit ataatsimiititaliamut nalunaarusiortassapput. Tamatumunnga nangitsissutitut saqqummiussisoqartarpoq, tamatumani ataatsimiititaliamut ilaasortat nalunaarusiaq pillugu erseqqissaaqqusillutik apeqquteqarsinnaallutik. Tamatuma kingorna ataatsimiititaliap inerniliinini kaammattuutinilu tamanut saqqummiutissavai isumaqatigiissutip Kalaallit Nunaanni siuarsarneqarnissaa siunertaralugu.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://www.ohchr.org>

Attaveqarfissaq

Lovtidende C, 1992, nr. 6.

Nalunaarutit A, 1993, qupp. 309.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=60837>



FN-ip Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissutaa

Inuit innarluutillit pisinnaatitaaffii pillugit FN-ip isumaqatigiissutaa 13. december 2006-imeersoq.

UN Convention on the Rights of Persons with disability.

Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Ilaqtariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoq

Allaatiginera siunertaalu

FN-ip Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissutaa FN-ip 13. december 2006-imi ataatsimeersuarnerani akuerineqarpoq.

Inuit pisinnaatitaaffii aamma kiffaangissuseqarnermik tunngaviumik pisinnaatitaaffiit tamakkerlugit inunnit innarluutilinnit tamarmiusunit allat naligalugit tamakkiisumik iluaqutigisinnaanerisa siuarsarneqarnissaat, illersorneqarnissaat qulakkeerneqarnissaallu, kiisalu pissusissamisoortumik naleqassusiisa ataqqineqarnissaasa siuarsarneqarnissaat innarluutillit pillugit isumaqatigiissummi siunertaavoq.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Danmarkip isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannut nangaassuteqarani ilannguffigaa 24. august 2009-mi atuutilersillugu. Inatsisartut 2012-imi ukiakkut ataatsimiinnermi isumaqatigiissut atuutilersipaat.

Kalaallit peqataaerart

Kalaallit Nunaat piffissakkuutaartumik nalunaarusiortarnikkut ilaavoq Naalakkersuisullu sinnerlugit danskit aallartitaannut saqqummiinikkut peqataasarluni. Tamanna pisarpoq namminersorlutik oqartussat pillugit inatsimmi § 13 naapertorlugu.

Nunami naammassinninneq aamma/imaluunniit pisussaaffiit. Isumaqatigiissut nunat peqataasut akornanni isumaqatigiissutaavoq pituttorsimaffiusoq nunamilu inatsisinut ilanngunneqassalluni piviusunngortinneqassalluni.

Naalakkersuisut FN-ip Inuit Innarluutillit pillugit Ataatsimiititaliaanut ukiut sisamakkuutaapajaarlugit nalunaarusiortassapput. Tamatumunnga nangitsissutitut pisortatigoortumik saqqummiisoqassaaq, ataatsimiititaliamut ilaasortat Naalakkersuisut aallartitaannut ataatsimut arlalinnulluunniit erseqqissaaqqusillutik apersuisinnaallutik. Saqqummiinerup kingorna ataatsimiititaliap inerniliussani kaammattuutinilu tamanut saqqummiutissavai, isumaqatigiissutip Kalaallit Nunaanni piviusunngortinneqarnissaat siuarsarneqarnissaa siunertaralugu.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://www.ohchr.org/en/hrbodies/crpd/pages/crpdindex.aspx>

Attaveqarfissaq

Lovtidende C, 2009, nr. 35.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=127181>



Qasujaallisaatit (doping) pillugit isumaqatigiissut

*Timersornermi qasujaallisaatitortarneq (doping) pillugu nunani tamalaani isumaqatigiissut
Anti-doping Convention.*

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoq.

Allaatiginera siunertaalu

Isumaqatigiissummi tassani siunertaavoq timikkut ilinniartitaanermut timersornermullu tunngasuni UNE-SCO-p periusissiaani pilersaarutitigullu ingerlataani qasujaallisaatinik atuisarnerup nungutinneqarnissaa siunertaralugu qasujaallisaatinik atuisarnermik pinaveersaartitsinerup akiuniarnerullu siuarsarneqarnissaa.

Akuerineqarnera tunngaviusorlu

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannut nangaanartoqartillugu Danmarkimit 2005-imi decembarimi atuutsinneqalerpoq. Kalaallit Nunaata isumaqatigiissut nammineq immikkut atuutsilinngilaa taamaattorli Antidoping Danmark qanimut suleqatigalugu.

Kalaallit peqataanerat

Timersoqatigiiffiit Kattuffiat qasujaallisaatit pillugit malittarisassiorsimavoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Antidoping Grønlandip Antidoping Danmark suleqatigaa.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.antidoping.dk

Attaveqarfissaq

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=23180>



Isumaginnikkut ikiorsiisarneq sullissisarnerlu pillugit Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat

12.4

Nordic Convention on Social Assistance and Social Services.

Immikkoortortaarfik akisussaasoq

Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoq

Allaatiginera siunertaalu

Isumaqatigiissut 14. juni 1994-imi atsiorneqarpoq 1. oktober 1996-imalu atuutilerluni.

Nunani avannarlermiut nunami avannarlermi allami sulisut tassaniittulluunniit nunami tassani najugaqavisutulli isumaginnikkut toqqissisimanartumik pineqarnissaasa qularnaarneqarnissaa siunertaavoq.

Isumaqatigiissummi pineqarput isumaginnikkut ikiorsiisarneq, sullissineq allatullu isumaginnikkut kif-fartuussineq Isumaginnikkut Isumannaarinnineq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaanni malittarisassanut ilaatinneqanngitsut.

Isumaqatigiissut Isumaginnikkut Isumannaarinnineq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaannut tapertaavoq.

Akuerineqarnera tunngaviusorlu

Isumaqatigiissut Inatsisartunit 24. maj 1995-imi atuuttussanngortinneqarpoq.

Kalaallit peqataanerat

Kalaallit Nunaata soqutigisai Isumaginninnermut Naalakkersuisumit nunat avannarliit siunnersuisoqatigiivini MR-S-imi politikikkut isumagineqartarput. Kalaallit Nunaata soqutigisai isumaginninnermik suliassaqaarfimmit atorfilittamit EK-S-imi isumagineqartarput.

Isumaqatigiissut isumaginnikkut ikiorsiisarneq, sullissineq kif-fartuussinerlu isumaqatigiissummut ilaatinneqartut pillugit nunani avannarlerni inatsisini tamani atuuppoq. Isumaqatigiissut nunatsinni malittarisassani pineqartumut tunngasuni ilanngunneqarsimavoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Isumaqatigiissummik akuersissuteqarnikkut nunat avannarliit tamarmik inatsisip isumaqatigiissummut ilaatinneqartup atuuttup suuneranik tunniussisarput.

Ukiut tamaasa februaari naatinnagu nunat tamarmik danskit udenrigsministeriaqarfiannut nalunaaruteqartarput inatsisip suunerata allanngornera pillugu, ukiumi qaangiuttumi inatsimmik atuutilersitsinnermik pissuteqartumik.

Oqaaseqaatit

Soqaanngilaq.

Nittartagaq

<http://www.sm.dk/Temaer/International/internationale-regler-aftaler/Nordisk-konvention-om-social-bistand-og-sociale-tjenester/Sider/default.aspx>

Najoqqutarineqartut

Nalunaarutit A, 1998, qupp. 1.

Lovtidende C, 1994, nr. 150.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=83047>



Isumaginninnikkut Isumannaarinninneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat

Nordic Convention on Social Security.

12.5

Immikkoortortaqarfik akisussaasoq

Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoq

Allaatigenera siunertaalu

Isumaqatigiissut 15. juni 1992-imeersoq EØS pillugu isumaqatigiissut peqatigalugu 1. januar 1994-imi atuutilersoq. Isumaqatigiissut maanna atuuttoq 18. august 2003-meersoq Kalaallit Nunaannut atuutilerpoq 28. maj 2005-imi.

Nunani avannarlermiut naalagaaffimmi innuttaasut nunami avannarlermi allami sulisut tassaniittulluunniit nunami tassani naalagaaffiup innuttaatulli isumaginninnikkut toqqissisimanartumik pineqarnissaasa qularnaarneqarnissaa siunertaavoq.

Isumaqatigiissummi pineqarput napparsimanermi, erninermi meeravissiartaarnermiluunniit pisartagarititat, sulisinnaajunnaarnermi, utoqqalinermi napparsimanermiluunniit pisartagarititat, sulitilluni ajoqusernermi pisartagarititat, suliffissaaleqinermi pisartagarititat pisortallu meeqqanut tunniuttagaat. Isumaqatigiissummi nunani avannarlermiut nunani avannarlerni namminersorfiusuniittullu naligiissineqarnerannik ingerlatitseqqittoqarpoq.

Akuerineqarnera tunngavisorlu

Isumaginninnikkut isumannaarinninneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat allaffissornikkullu isumaqatigiissutitaa Inatsisartuni akuerineqareerluni Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarpoq.

Kalaallit peqataanerat

Kalaallit Nunaata soqutigisai Isumaginninnermut Naalakkersuisumit Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiivi MR-S aqqutigalugit politikikkut isumagineqartarput. Kalaallit Nunaata soqutigisai isumaginninnermik suliassaqarfimmit atorfilittamit EK-S-imi isumagineqartarput.

Kalaallit Nunaat EU-mut EØS-imullu ilaasortaangilaq taamaattumillu isumaginninnikkut isumannaarinninneq pillugu nunat avannarliit isumaqatigiissutaat tassaavoq inuit nunat avannarliit akornanni nuuttut pisinnaatitaaffiinik qularnaariffiusoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffii

Allaffissornikkut isumaqatigiissut nunap pisussaaffiinik allaaserinniffiusoq isumaqatigiissummut ilaavoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

Soqanngilaq.

Attaveqarfissaq

Nalunaarutit A, 2005, qupp. 367.

Lovtidende C, 2003, nr. 40.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=23070>



13. ILINNIARTITAANEQ, ILAGEEQQARNEQ, KULTURI NALIGIISSITAANERLU

- 13.1. Arctic Winter Games
- 13.2. CEDAW (Arnanut sutigulluunniit assigiinngisitsisarnerit atorunnaarsinneqarnissaat)
- 13.3. Sakkutigut saqitsaattoqassagaluarpat kulturikkut eriagisassat illersorneqarnissaat pillugit isumaqatigiissut
- 13.4. Kulturikkut kingornussassat pillugit isumaqatigiissut
- 13.5. Nunarsuarmi kingornussanut isumaqatigiissut
- 13.6. Islandip, Savalimmiut aamma Kalaallit Nunaata akornanni suleqatigiinnissamik isumaqatigiissut
- 13.7. Nunani Avannarlerni ilinniarnertuunngorniarfiit pillugit isumaqatigiissut
- 13.8. Ilinniartitaanermut ingerlaqqiffiusunut isersinnaaneq pillugu nunat avannarliit isumaqatigiissutaat
- 13.9. Korea Kujalliup aamma Kalaallit Nunaata akornanni ilinniartunik paarlaasseqatigiittarneq il.il.
- 13.10. Saqqummiisarnerit fonogrammilla pillugit WIPO-mi Isumaqatigiissut
- 13.11. Piginnittussaatitaaneq pillugu Isumaqatigiissut (WIPO).
- 13.12. Timitaqangitsunik kulturikkut kingornussat pillugit UNESCO-mi isumaqatigiissut
- 13.13. United World College
- 13.14. Piginnittussaatitaaneq pillugu nunarsuaq tamakkerlugu isumaqatigiissut



Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertaalu

AWG-imi timersornikkut unamminerit, pingaartumik inuusuttut akornanni, nunat peqataasartut arlaanni ukioq allatortarlugu aqqissuunneqartarput. Timersuutit saniasigut aamma kulturikkut aqqissuussinerit ingerlanneqartarput, taamatuttaarlu nunanit ilaasortaasunit tamanit peqataaffigineqartunik.

Atuutilersitsineq inatsisitigullu tunngavigineqartut

AWG 1968-imi pilersinneqarpoq, 1970-milu aqqissuussineq siulleq Yellowknife-mi, Northwest Territories-imiittumi ingerlanneqarluni. Kalaallit Nunaat 1990-imiit AWGIC-mi alaatsinaatsutut peqataasalerpoq, 1993-imiillu ataatsimik, 1998-imiillu marlunnik ilaasortaataqalerluni. Isumaqatigiissut 4. september 1993 atsiorneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Kalaallit Nunaata AWGIC-mi aallartitai Kalaallit Nunaanni Timersoqatigiit Kattuffiat isumasioeerlugu Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisumit toqqarneqartarput.

Nuna tamakkerlugu suliaqarnissaq aamma/imaluunniit pisussaaffiit

Isumaqatigiissut malillugu AWG-mik aqqissuussinerit tamaasa Kalaallit Nunaat timersortartunik eqqumiitsuliornermillu suliaqartunik aallartitaqartassaaq kiisalu AWGIC-mi peqataasassalluni, maleruaqqusanilu akuersissutigineqartuni allanneqartut malillugit aqqissuussinermik isumaginnittussaalluni.

Oqaaseqaatit

Kalaallit Nunaat AWG 1996-imi 2002-mi aqqissuussinnaanermik oqaatiginnippoq, ajornanngippat Nunavut aqqissuusseqatigalugu. Inaarutaasumik neriorsuineq 1998-imi AWG-imi tunniunneqarpoq, isumaqatigiissullu 1999-imi atsiorneqarluni. Kalaallit Nunaat 2012-imi 2016-imi AWG-ip ingerlanneqarnissaanut isumaqatigiisummik atsiugaqaqqippoq, tassanilu sikumi timersuutit Nunavummiit isumagineqassallutik.

Nittartagaq

www.arcticwintergames.org

Attaveqarfigisat

Soqanngilaq.



Arnanut sutigulluunniit assigiinngisitsisarnerit atorunnaarsinneqarnissaat pillugu FN-imi isumaqatigiissut 18. december 1979-imeersoq.

Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Arnat inuunermi sutigulluunniit, naalakkersuinikkut, aningaasaqarnikkut, inuttut inuunikkut, kulturikkut inuinnartullu inuunikkut naligiissitaalernissaat pillugu piimasaqaatinik isumaqatigiissut saqqummiussiffiuvoq. Taamaalliluni arnat pisinnaatitaaffiit inatsisitigut arlalinnik qilersorsimasunik nunat 185-iusut isumaqatigiissummut atsiorsimasut pisussaaffilerneqarput.

Atuutilersitsineq inatsisitigullu tunngavigineqartut

umaqatigiissut Danmarkimit atortussanngortinneqarpoq, ullorlu 21. maj 1983 atuutilersinneqarluni. Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannut nangaassuteqanngitsumik atortussanngortinneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Nunanut allanut ministeriaqarfik FN-ip ataani suleqatigiinnermik ataqatigiissaarisuuvoq. Misissueqqissaartoqarnerani Kalaallit Nunaat danskit aallartitaannut peqataasarpog, piffissakkaartumillu CEDAW-imut nalunaarusiortarnerni Kalaallit Nunaanni killiffik pillugu ilanngussassanik suliaqartarluni.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluuniit pisussaaffiit

Isumaqatigiissut nunat peqataasut akornanni isumaqatigiissutaavoq qilersorsimasog. Tamanna Kalaallit Nunaannut pingaarnertigut Angutit arnallu akornanni naligiissitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 3, 29. november 2013-imeersoq aqqutigalugu atortussanngortinneqarpoq.

Nakkutilliisoqarnissaanik iliuseqarnissamut isumaqatigiissummi art. 17 naapertorlugu komite-mik nakkutilliissusamik pilersitsisoqarsimavoq; CEDAW-imut komite. Naalagaaffiit/nunat ataasiakkaat isumaqatigiissummi piimasaqataasut eqqarsaatigalugit ukiut sisamakkaarlugit siuariarnerit, ajornartorsiutit killiffiillu pillugit nalunaaruteqartarnissamik kiisalu piffissakkaartumik misissueqqissaarnerni peqataasarnissamik pisussaaffeqarput. Misissueqqissaartoqarnerani Kalaallit Nunaat danskit aallartitaannut peqataasarpog.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/>

Attaveqarfigineqartut

Nalunaarutit A, 2002, qupperneq 24.

Lovtidende C, 1983, nr. 83.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=71519>



Haagerimi isumaqatigiissut

Sakkutigut saqitsaattoqassagaluarpas kulturikkut eriagisassat illersorneqarnissaat pillugit isumaqatigiissut.

Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict with Regulations for the Execution of the Convention 1954

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Sakkutigut saqitsaattoqartillugu kulturikkut eriagisassat isumaqatigiissut aqutigalugu illersorneqarput. Tamanna isumaqarpoq naalagaaffiit sorsuttoqarnerani illut eqqissimatitat, kulturikkut pigisat qaqutigoortut, akerlerisallu kulturikkut kingornutaat isumaqatigiissut aqutigalugu illersorneqassasut. Isumaqatigiisummi akerleriittut nunap allap kulturikkut eriagisassaataannik angerlaassinissaat inerteqqutigineqarpoq. Isumaqatigiisummi siunertaalluni erseqqissarniarneqarpoq nunap kulturikkut kingornutai nuna pineqartoq eqqarsaatigalugu illersorneqarnissaat kisimi pineqanngimmat, kisiannili nunarsuarmi nunat tamarmik pineqarmata. Tassalu nunani tamalaani kulturikkut kingornutanut sorsuttoqarnissaata pinngitsoortinnissaa suliassaavoq.

Atuutilersitsineq inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannut killeqarfinnut tunngatillugu nangaassuteqanngitsumik Danmarkimit 26. marts 2003 atortussanngortinneqarpoq.

Kalaallit Nunaata peqataanera

Isumaqatigiisummi sakkutigut saqitsaattoqartillugu pissutsit pingaarnertigut pineqarput, taamaalillunilu Kalaallit Nunaat isumaqatigiisummi malinninnissamik pisussaaffilerneqarpoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluuniit pisussaaffiit

Isumaqatigiisummi sakkutigut saqitsaattoqartillugu pissutsit pingaarnertigut pineqarput, taamaalillunilu Kalaallit Nunaat isumaqatigiisummi malinninnissamik pisussaaffilerneqarpoq. Isumaqatigiissut aqutigalugu sorsuttoqartillugu sakkutigut saqitsaattoqarnerani sunniutaasut siumut oqaatigineqareersinnaasut pinngitsoortinnissaannut naalagaaffiit peqataasut akeqqat kulturikkut kingornutaannik ataqqinninnissamik pisussaaffilerneqarput. Isumaqatigiissut 1954-mili allattuiiffimmik ilaneqarpoq, tassanilu sakkutigut saqitsaattoqarnerani nunani tigusarinniffiusuni kulturikkut nalilinnik annissuinissaq naalagaaffinnut peqataasunut inerteqqaalerpoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

www.unesco.org

Attaveqarfissaq

www.Retsinformation.dk



Kulturikkut kingornussassat pillugit isumaqatigiissut

Kulturikkut oqariaatsit assigiinngisitaartuunerisa illersorneqarnissaat siuarsarneqarnissaallu pillugit UNESCO-mi isumaqatigiissut
Convention of "0 October 2003 on the protection and promotion of the Diversity of Cultural Expressions

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissummi pingaarnertigut anguniarneqarput:

- Naalagaaffiit namminneq nunaminni kulturikkut politikimik ingerlatsinissaasa qulakkeerneqarnissaa
- Kulturikkut kingornussat illersorneqarnissaat, tamatumalu pingaaruteqassusiata inuit pisinnaatitaaffiini tunngavineqartut aqqutigalugit akuerineqarnissaa
- Nunat akimorlugit kulturikkut suleqatigiinnerit siuarsarnissaat
- Kultuurikkut sammisassaqaartitsinerit, ajunngitsorsiassat aamma kiffartuussinerit "kulturitut" aamma "ni-oqqutitut" marloriaammik oqariartuutigineqarnerisa akuerineqarnissaat
- Nunanik ineriartorfiusunik nammaqatigiinnissap siuarsarnissaa
- Kulturikkut kingornussassat ineriartortsinerullu akornanni ataqatigiittoqarnerat erseqqissaavigineqarnissaa, tassungalu atatillugu nunarsuarmiunut tamanut iluaqutaasussamik nunat ineriartorfiusut kulturikkut kingornussassanik siuarsaaniannanik tapersersuinissaaq.

Atuutilersitsineq inatsisitigullu tunngavineqartut

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannut killeqarfitsigut nangaassuteqaangitsumik Danmarkimit ulloq 18. november 2006 atortussanngortinneqarpoq. Inatsisartunut UKA 2009-mi saqqummiunneqareerneratigut nangaassuteqaanginneq tamanna atorunnaarsinneqarpoq.

Kalaallit Nunaat peqataanera

Kalaallit Nunaat suli peqataasimangilaq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluuniit pisussaaffiit

Danmarkip UNESCO-mut nalunaarsiortarneranut ilaasumik nalunaarusiortoqartassaaq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

http://portal.unesco.org/culture/en/ev.php-URL_ID=2185&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

Attaveqarfigineqartut

Lovtidende C, 2003, side 393.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=23013>



Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Nunarsuarmi kingornussassanut isumaqatigiissummi siullertut anguniarneqartoq tassaavoq kulturikkut pingortitatigullu kingornussat nunarsuarmioqatigiinnut pingaarutillit toqqarneqarnissaat pigiinnarneqarnissaalu. Aamma anguniarneqartoq tassaavoq kinguariinnut tullinnguuttunut nuannaarutaasussamik nalillit illersorneqarnissaat pillugu nunani tamalaani sunniuteqarluartumik suleqatigiittoqalernissaa.

Atuutilersitsineq inatsisitigullu tunngavigineqartut

Nunarsuarmi kulturikkut pingortitatigullu kingornussat illersorneqarnissaat pillugu Nunarsuarmi kingornussassanut isumaqatigiissut 1972-imeersoq Danmarkimit 1979-imi atortussanngortinneqarpoq.

Nunarsuarmi kingornussassanut allattorsimaffik nunat tamalaat UNESCO-mi isumaqatigiissut tunngavigalugu suliarineqarpoq.

Kalaallit Nunaat peqataanera

Kangia Ilulissat Kangerluanni Kalaallit Nunaanniit toq nunarsuarmi kingornussassat allattorsimaffiannut 2004-mi ilanngunneqarpoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluuniit pisussaaffiit

Nunarsuarmi kingornussassanut ilanngunneqarnissami piffiit pineqartut illersorneqarnissaat, aserfal-latsaaliornissaat pisariaqarpallu iluarsaaneqarnissaat piumasarineqarpoq, tamakkulu nunarsuarmi kingornussassanut ilaaginnarnissaat qulakkeerniarlugu ingerlaavartumik nakkutigineqartarput. Oqartussaasut sananeqaatikkut kulturikkullu tamarmiunissaannik nakkutiginnissallutik pisussaaffeqarput.

Oqaaseqaatit

Kalaallit Nunaat sumiiffinnik marlunnik allanik UNESCO-p misiligitigalugu allattorsimaffianiititaqarpoq: Sumiiffiit aappaa Kujataaniittoq aappaalu Qeqqaniittoq. Sumiiffiup Kujataaniittup ilanngunneqarnissaanut qin-nuteqaatip 2014-imi naammassineqarnissaa, UNESCO-mullu januar 2015-imi nassiunneqarnissaa ilimagineqarpoq..

Nittartagaq

<http://whc.unesco.org/en/>

Attaveqarfigineqartut

Soqanngilaq.



Islandip, Savalimmiut aamma Kalaallit Nunaata akornanni suleqatigiinnissamik isumaqatigiissut

13.6

Kulturi, ilinniartitaaneq ilisimatusarnerlu pillugit Islandip, Savalimmiut aamma Kalaallit Nunaata akornanni suleqatigiinnissamik isumaqatigiissut allattuiffik 3. november 2010-meersoq.

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Island, Savalimmiut aamma Kalaallit Nunaat kulturi, ilinniartitaaneq ilisimatusarnerlu pillugit suleqatigiinnissamik isumaqatigiissummik atsiorsimapput. Avitseqatigiittarnissamik aqqissuussinermi siunertaavoq nunani pingasuusuni eqqumiitsuliortut kulturikkullu suliaqartut nunani avannarlerni killerni allani imminnut isumassarsioqatigiittalernissat, nunamilu tiguisissami kulturikkut suliaqartunut ilisimasani misilittakkanillu ingerlatitseqqittarnissaq. Avitseqatigiittarnissamik aqqissuussinermut malittarisassat erseqqinnerusut nunani pingasuusuni taakkunani ministeriaqarfinit aalajangersarneqassapput.

Atuutilersitsineq inatsisitigullu tunngavigineqartut

Islandip, Savalimmiut aamma Kalaallit Nunaata akornanni suleqatigiinnissamik isumaqatigiissummik atsior-toqarsimavoq. Tamatuma kingorna Nunani Avannarlerni Killerni Nunani - Island, Savalimmiut aamma Kalaallit Nunaat - Kulturimut, ilinniartitaanermut ilisimatusarnermullu ministerit akuersissutigaat susassaqarfinni suli- niutissat allaffuiffimmi ilanngunneqarsimasut ukiuni 2012-2014-imut atuutsinneqassasut.

Kalaallit Nunaat peqataanera

Kalaallit Nunaat Namminersorneq pillugu inatsimmi § 12 naapertorlugu suleqatigiinnissamut peqataavoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluuniit pisussaaffiit

Ukiuumoortumik isumasioqatigiinnernut nunani pingasuusuni paarlakaallugit ingerlanneqartartussanut nunat immikkut aningaasanik immikkoortitsisassapput.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://www.nordvux.net/object/27298/nysamarbejdsaftalemellemislandgr%C3%B8landogf%C3%A6r%C3%B8erne.htm>

Attaveqarfigineqartut

Soqanngilaq.



Nunani Avannarlerni ilinniarnertuunngorniarmiit pillugit isumaqatigiissut

Ilinniarnertuunngorniarmiit tungaasigut nunani avannarlerni ilinniarnikkut ataatsimoortoqarnissaa pillugu Danmarkip, Finlandip, Islandip, Norgep aamma Sverigep akornanni isumaqatigiissut 3. november 2004-meersoq (nalinginnaasumik ilinniarnertuunngorniarmiit inuussutissarsiutinullu atuarfiit).

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissut aqputigalugu nunani pineqartuni inatsisitigut nalinginnaasumik tunngavigineqartut malillugit aammalu nunami pineqartumi innuttaasunut atugassarititaasut assigalugit inuussutissarsiutinut piginnaaneqarnerulerfiusumik ilinniarnertuunngorniarnernut ilinniartut paaseqatigiittoqarneratigut isersinnaalernissannik nunat pisussaaffilerneqarput.

Isumaqatigiissut akeqanngitsumik ilinniartarnissamut tunngaviumik imaqarpoq, tamatumalu kingorna nunat taakkualu atuarfintut oqartussaasui ilinniartut nunani avannarlerni allani ilinniarnernannut atatillugu akilleeqatigiittarnissamik isumaginnittartussaapput.

Isumaqatigiissut ilinniarnepup ingerlassimaneranut, suliffimmillu misiliisimanermut akuerinninneq pillugu aalajangersakkanik aamma imaqarpoq.

Atuutilersitsineq inatsisitigullu tunngavigineqartut

Kalaallit Nunaata akuersissuteqarnera Danmarkip isumaqatigiissummik atortuulersitsineranut atasumik pivog, tassami ilinniarnertuunngorniartarneq taamanikkut suliasaqarfittut sulitiguneqarsimangimmat.

Kalaallit Nunaat peqataanera

Kalaallit Nunaata isumaqatigiissummik akuersissuteqarneratigut kalaallit ilinniartut akiliuteqaqqaaratik Nunani Avannarlerni nunani tamani ilinniarnertuunngorniarnertut tamanut isersinnaalerput. Nunani Avannarlerni innuttaasut assinganik Kalaallit Nunaanni ilinniarnertuunngorniarnertut isersinnaatitaapput.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluuniit pisussaaffiit

Kalaallit Nunaata suleqatigiinnermut peqataanera Ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 13, 22. November 2011-meersumi § 7, imm. 3-mi tunngaveqartinneqarpoq, tamatumalu kingorna ilinniarnertuunngorniartarneq qinnuteqartunut tamanut Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartuunngitsunut ammarneqarpoq, qinnuteqartut nunani tamalaani isumaqatigiissutaasut Kalaallit Nunaannut atuutsinneqartut naaportorlugit Kalaallit Nunaanni qinnuteqartut assigalugit tiguneqarnissamut pisinnaatitaaffeqarpata. Tamatumani ilaatigut pineqarpoq nunani avannarlerni isumaqatigiissutaasoq.

Kalaallit Nunaat isumaqatigiissummik isumaqataanermigut pisussaaffinnut "Nassuiarneqarnera siunertarlu"-mi qulaani allasimasumi nassuiarneqartunut isumaqataalerpoq. Taakku saniasigut isumaqatigiissut paasissutissiisarnissamut pisussaaffeqlermik imaqarpoq. Tamatumani inuussutissarsiutinut ilinniartitaanernut nuna tamakkerlugu attaveqartarfinni internetikkut attaveqartarfiit akuerineqartut imarisaasa ineriartortittuarnissaat aqputigalugu inuussutissarsiutinut ilinniartitaanerit akuerineqarnissaannut periarfissat pillugit innuttaasut inuillu attuumassuteqartut paasissutissiiffigissallugit nunat pisussaaffeqarput. Taakku saniasigut aamma pisussaaffiliisoqarpoq pisortat ilinniartitaanernut inuussutissarsiutinullu ilitsersuisarnerinut ilaasumik nunani avannarlerni nunami allami tamakkiisumik ilaannakortumilluuniit inatsisit aqputigalugit aqqis-suussamik ilinniarnertuunngorniarnissamut periarfissat pillugit."

Oqaaseqaatit

Ministerrådet for Uddannelse og Forskning (MR-U) aqputigalugu isumaqatigiissutip nutarnernissaa pillugu nunat ingerlaavartumik saqqummiussivigineqartarput.

Nittartagaq

www.norden.org

Attaveqarfigineqartut

Soqanngilaq.



Ilinniartitaanermut ingerlaqqiffiusunut isersinnaaneq pillugu nunat avannarliit isumaqatigiissutaat

Ilinniartitaanermut ingerlaqqiffiusunut isersinnaaneq pillugu Danmarkip, Finlandip, Islandip, Norgep aamma Sverigep akornanni isumaqatigiissut 3. september 1996-imeersoq, kingullermillu isumaqatigiissut 31. oktober 2012-imeersoq aqqutigalugu allanngortinneqartoq.

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Kalaallit Nunaat 1997-imiilli Nunani Avannarlerni ilinniartitaannernut ingerlaqqiffiusunut isersinnaaneq pillugu ilaatinneqarpoq. Isumaqatigiissummut ilaalerpoq. Isumaqatigiissut Danmarkimit, Finlandimit, Norgemit aamma Islandimit ulloq 3. September 1996 atsiorneqarpoq, kingornagullu arlaleriarluni sivitsorneqarsimalluni. Tamanna kingullermik 2012-imi pivoq, taamanikkut isumaqatigiissut piffissamat 2013-2015-imut sivitsorneqarmat.

Isumaqatigiissut aqqutigalugu ilinniartunut nunani avannarlerni nunami allani aalajangersimasumik najugaqartunut nunami pineqartumi qinnuteqartunut atugassarititaasut assingi imaluunniit assingusut aqqutigalugit ingerlaqqiffiusumik ilinniartitaannernut pisortanit aqunneqartunut isersinnaanerannut nunat paaseqatigiillutik pisussaaffilerneqarput. Aammattaaq ilinniartitaannerni ingerlaqqiffiusuni pisortanit akuerineqartuni, ilinniarfinnilu namminersortunit pisortanilluunniit aningaasalersorneqarlutik neqeroorutaasuni taamatut atuisoqarnissaanut nunat sapinngisartik malillugu pisussaaffilerneqarput. Isumaqatigiissut aamma ilinniartut nunat arlaanni ilinniarnepup ingerlaqqiffiusup ilaannik nunap arlaanni ajunngitsumik angusaqarlutik ingerlataqarsimasut nunami allami ilinniarnepup taamaattup akuerineqarnissaanut paaseqatigiilluni pisussaaffiliinissamat aalajangersakkanik imaqarpoq (meritimik ilinniarnepup nuunneqarnera). Nunani Avannarlerni ilinniarnernut ingerlaqqiffiusunut ilinniarfinni assigiinngitsuni ilinniarnissamat periarfissat pillugit paasisutissiisarnissaq pillugu nunat aamma pisussaaffilerneqarput.

Atuutilersitsineq inatsisitigullu tunngavineqartut

Kalaallit Nunaata isumaqataanera Inatsisartut 2012-imi ukiakkut ataatsimiinneranni (UKA 2013/27) tamanna pillugu Naalakkersuisunut saqqummiussisoqarnerani Inatsisartunut aalajangiiffigisassatut siunnersuutip Inatsisartunit isumaqataaffigineqarneratigut pivoq. Tamanna pivoq ulloq 16. november 2012, tamannalu Ministeriet for Forskning, Innovation og videregående uddannelser-mut ulloq 20. november 2012 nalunaarutigineqarluni.

Kalaallit Nunaat peqataanera

Isumaqatigiissummut Kalaallit Nunaata akuersinera aqqutigalugu kalaallit ilinniartut akiliuteqarnatik Nunani Avannarlerni nunani tamani ilinniarnernut ingerlaqqiffiusunut isersinnaalerput.

Nunani Avannarlerni naalagaaffinni innuttaassuseqartut assinganik Kalaallit Nunaanni ilinniarnernut ingerlaqqiffiusunut isersinnaatitaapput.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluunniit pisussaaffiit

Isumaqatigiissummi nunani inatsisitigut immikkut atortussanngortitsisoqarnissaanik tunngavilliisoqanngilaq. Kalaallit Nunaat isumaqataanermigut pisussaaffinnik qulaani "Nassuiarneqarnera siunertarlu"-mi nassuiarneqartunik akuersivoq.

Oqaaseqaatit

Ministerrådet for Uddannelse og Forskning (MR-U) aqqutigalugu isumaqatigiissutip nutarternissaa pillugu nunat ingerlaavartumik saqqummiussivigineqartarput.

Nittartagaq

www.norden.org

Attaveqarfigineqartut

Soqanngilaq.



Korea Kujallip aamma Kalaallit Nunaata akornanni ilinniartunik paarlaasseqatigiittarneq il.il.

13.9

Memorandum of Understanding on Academic and Intellectual Cooperation between the Korea Foundation and The Greenland Ministry of Education and Research

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik

Nassuiarneqarnera siunertarlu

MoU atsiorneqartoq aqputigalugu Korea Kujallip aamma Kalaallit Nunaata akornanni qaffasissumik ilinniarnikkut anersaakkullu ilinniarnikkut attaveqaatit peqataasut akornanni nukittorsarnerisigut paaseqatigiilluni paaseqatigiittarnissap suleqatigiittarnissallu nukittorsarnissaat anguniarneqarpoq.

MoU' Academic Exchange aamma Intellectual Exchange pillugit aalajangersakkanik imaqarpoq. General Provisionsimi aalajangersarneqarpoq pilersaarutini MoU-ip iluani piviusunngortinneqartuni piumasaqaatit atugassarititaasullu tamanna pillugu paaseqatigiinnissami tunngavigineqarumaartut, tassunga ilaallutik missingersuutit, peqataasullu marluullutik pilersaarutinit taamaattunut paaseqatigiilluni attaveqartarnikkut assigiimmillu atugassaqartitsisarnikkut aningaasartuutissanut immikkoortitsisassasut.

Atuutilersitsineq inatsisitigullu tunngavigineqartut

MoU-i Korea Foundationimi præsidentimit aamma Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisuusimasumit atsiorneqarpoq ulloq 13. december 2012.

Kalaallit Nunaat peqataanera

Tamanna pillugu "Nassuiarneqarnera siunertarlu"-mi nassuiaat innersuussutigineqarpoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluuniit pisussaaffiit

MoU aqputigalugu nunami inatsisinik immikkut atortussanngortitsinissaq naatsorsuutigineqanngilaq.

Peqataasut qaammatinik arfinilinnik piffissaqarlutik atorunnaarsitsisimangippata paaseqatigiilluni inatsisitigut qilersorsimasumik isumaqatigiissut ukiuni pingasuni atuuttussaq pineqanngilaq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

Soqanngilaq.

Attaveqarfigineqartut

Soqanngilaq.



Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik.

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Internertikkut tusagassiuutinilu allani nutaani piginnittussaataitaanikkut atuisarnermut pingaarnertigut tunngatillugu pisinnaatitaaffinnik immikkorluinnaq ittunik arlalinnik isumaqtigiissut imaqarpoq. Isumaqtigiissummi fonogramminik tunisassior tartut eqqumiitsuliornermillu ingerlataqartut tusagassiorfinni pisinnaatitaaffiisa qulakkeerneqarnissaat siunertarineqarpoq.

Atuutilersitsineq inatsisitigullu tunngavigineqartut

Danmark Kalallit Nunaannut killeqarfitsigut nangaassuteqanngitsumik saqqummiisarnerit fonogrammilla pillugit WIPO-mi isumaqtigiissummut akuersissutigineqartumut Genévemi ulloq 20. december 1996 atsiorpoq.

Kalaallit Nunaat peqataanera

Kalaallit isumaqtigiinniarnernut peqataassappata Namminersorneq pillugu inatsimmi § 12, imm. 4 aamma § 13 naapertorlugit pissaaq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluuniit pisussaaffiit

Isumaqtigiissummut peqataallutik ilaasut eqqumiitsuliornermik ingerlatsisunut fonogramminillu tunisassior tartunut isumaqtigiissummut peqataasunut allanut naalagaaffimmi innuttaassuseqartunut illersuisussaapput. Kalaallit Nunaat nuna tamakkerlugu inatsimmi tamatumingga ilanngussissalluni pisussaaffeqarpoq. Isumaqtigiissummi illersuisarnissaq pineqartoq atuakkatigut eqqumiitsuliornikkullu sulianut piginnittussaataitaanermut illersuinissamut killilersuinanilu sunniuteqassanngilaq. Taamaammatt isumaqtigiissummi aalajangersakkat taamatut illersuinissap killilersorneqarnissaattut paasineqassanngilaq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://www.wipo.int/treaties/en/>

Attaveqarfigineqartut

Soqanngilaq.



Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Internertikkut tusagassiutinilu allani nutaani piginnittussaataanikkut atuisarnermut pingaarnertigut tunngatillugu pisinnaatitaaffinnik immikkorluinnaq ittunik arlalinnik isumaqatigiissut imaqarpoq. Isumaqatigiissummi piginnittussaataasut tusagassiorfinni pisinnaatitaaffiisa qulakkeerreqarnissaat siunertarineqarpoq.

Atuutilersitsineq inatsisitigullu tunngavigineqartut

Danmarkip Kalaallit Nunaannut killeqarfitsigut nangaassutitaqanngitsumik isumaqatigiissut atortussannagortippaa ulloq 13. December 2006. . Isumaqatigiissut Berner-imi Isumaqatigiissut 1971-imeersoq Kalaallit Nunaannut atuuttoq naapertorlugu immikkut isumaqatigiissutaavoq.

Kalaallit Nunaat peqataanera

Kalaallit isumaqatigiinniarnernut peqataassappata tamanna Namminersorneq pillugu inatsimmi § 12, imm. 4 aamma § 13 naapertorlugit pissaaq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluuniit pisussaaffiit

Kalaallit Nunaat piginnittussaataasut atuakkatigut eqqumiitsuliornikkullu suliaannut pisinnaatitaaffiisa sapinngisamik sunniuteqarluartumik assigiissumillu illersorneqarnissaannik sulissuteqartussaavoq. Kalaallit Nunaata nassuerutigaa nunani tamalaani aalajangersakkanik eqqussisoqarnissaanik, aalajangersakkanillu atuuttunik aalajangersimasunik paasinnittoqarnissaanik pisariaqartitsisoqarmat, tamatumani aningaasarsiornikkut, inuttut atugarisatigut, kulturikkut teknologiillu tungaasigut paasinnittoqarnissaa siunertaralugu.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://www.wipo.int/treaties/en/>

Attaveqarfigineqartut

Nalunaarut nr. 29, 20. december 2010-meersoq.

www.Retsinformion.dk

Eur-lex.Europa.eu



Timitaqanngitsunik kulturikkut kingornussat pillugit UNESCO-mi isumaqatigiissut

13.12

*Timitaqanngitsunik kulturikkut kingornussat illersorneqarnissaannut UNESCO-mi isumaqatigiissut
17. oktober 2003-imeersoq.*

UNESCO Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Isumaqatigiissummi kulturikkut kingornussat pingaarnertigut inuit ileqqorisaatigut, ileqqulersornerisigut ingerlatitseqqiinnerisigullu ingerlateqqinneqartut illersorneqarnissaat siunertarineqarpoq.

Timitaqanngitsunik kulturikkut kingornussat pillugit isumaqatigiissummi susassaqarfimmi nunat tamalaat suleqatigiinnerisa iluanni timalitsigut timitaqanngitsutigullu kulturikkut kingornussat ajunnginnerusumik oqimaqatigiinnerulernissaat isumaqatigiissummi siunertaavoq. Oqaluttuarisaaneq qiviarutsigu kulturikkut kingornussat timitallit kiserluinnangajammik inatsisitigut illersorneqartarsimapput.

Atuutilersitsineq inatsisitigullu tunngavigineqartut

Inatsisartut 2009-mi upernaakkut ataatsimiittoqarnerani timitaqanngitsunik kulturikkut kingornussat illersorneqarnissaat pillugit UNESCO-mi isumaqatigiissut qallunaanit atortussanngortinneqarneranut Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat isumaqataasinnaanerannut isummerput. Inatsisartut isumaqataapput, kingornagullu qallunaat naalakkersuisui 2009-p naalernerani isumaqatigiissummik atortussanngortitsipput.

Kalaallit Nunaat peqataanera

Kalaallit Nunaat kinguaariinnut tullinnguuttunut ilisimasanik nalunaarsuisarnissamut, uppernarsaasarnissamut, ilisimatusarnissamut, ingerlatitseqqiisarnissamut aamma sungiusarnissamut/nuussisarnissamut ilaavoq, Nunatsinnilu Katersugaasivik timitaqanngitsunik kulturikkut kingornussat iluanni susassaqarfimmut ilaavoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluuniit pisussaaffiit

Isumaqatigiissut atortussanngortinneqarnerani kalaallit inatsisaanni allanngortitsinissaq pisariaqanngilaq. Isumaqatigiissummi pissutsit kulturikkut piginnagassanut katersuiffinni, katersugaasivinni, toqqorsivinni atuagaateqarfinnilu pitsaassutsikkut qaffasissukkat isumagineqareersut pineqarput, taakkunanilu siunertarineqarpoq kulturikkut kingornutatsinnik katersisarnissaq, pigisaqaannarnissaq, ilisimatusarnissaq ingerlatitseqqiisarnissarlu.

Naalagaaffiit atortussanngortitseqataasut isumaqatigiissummi artikel 29 naapertorlugu isumaqatigiissummi komite pilersinneqartoq malillugu isumaqatigiissut nuna tamakkerlugu atortussanngortinneqarneranut nalunaarusiussallutik pisussaaffeqarput. Kalaallit Nunaat qallunaat ilanngussaannut Kalaallit Nunaanni pissutsit pillugit ilanngussamik ilanngussaartussaavoq.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

<http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=home>

Attaveqarfigineqartut

www.Retsinformation.dk



Nunani tamalaani atuarfiit ilinniarnertuunngorniarnermik ataqqisaasumik International Baccalaureate-mik (IB) taaneqartumik neqeroortartut.

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Kalaallit Nunaat tamanna pillugu isumaqatigiissut atsiorneqartoq naapertorlugu 1990-ikkut aallartinneraniilli ilinniartunik Canadami [Lester B. Pearson] United World College-mut aallartitsisarsimavoq. Tamanna pillugu isumaqatigiissutaasoq aamma naapertorlugu 2000-ikkut aallartinneraniilli kalaallinik ilinniartunik Norgemi [Red Cross Nordic] United World College-mut aallartitsisoqartarpoq. 2012-imi aallartittumik aamma Hongkong/Kina-mi [Li Po Chun] United World College-mut isumaqatigiissummik atsiortoqarpoq. Naalakkersuisoqarfiup ilinniarnernut aningaasartuutit, atuarfimmum atuarfimiillu angalanerit ilinniagaqarnerisutillu akilertarpei.

UWC-ni atuarfiit assigiimmik aqqissugaapput/kultureqarput, sunngiffimmilu sammisassaqartitsinikkut, atuagarsornikkut aamma isumaginnikkut/ikiuiniarnikkut oqimaqatigiittoqarnissaanik pingaartitsisul-lutik. Inuit ataasiakkaat sapinngisartik naapertorlugu nunartik kulturertillu ilisaritinniartussaavaat. Kalaallit Nunaanni ilinniartussarsiorarneq ilaatigut Uddannelseskaravanen aqqutigalugu isumagineqarpoq, taannalu ilinniarnernik Qaortumi, Sisimiuni, Nuummi aamma Aasianni ilinniarnertuunngorniarni atsiortoqarpoq. Qinnuteqartut amerlanertigut 1.g.-mit tiguneqartarput, atuarnerrullu septembarimi aallartinginnerani qinnuteqartup atuakkatigut piginnaaneqarlunissaa, inuttut suliaqarumassusia 19-illu ataallu-git ukioqarnissaa piumasaqaataasarluni. Atuartussanik toqqaaniarnermi qinnuteqartup ilaatigut inuttut sulia-tigullu kinaanera tunngavigalugu, kingullertullu inuttut oqaloqatiginninnerit aqqutigalugit toqqaasoqartarpoq. United World Colleges International Baccalaureate-mik ukiut marluk ingerlareerneranni ingerlataqartarpoq, soraarummeertullu nunani tamalaani ilinniarnertuunngornermut nasamik tunineqartarlutik. Ilinniarnernit anner-tuumik akuerisaapput, qaqutigoortuunngilarlu soraarummeertut nunarsuaq tamakkerlugu universitetini inger-laqqittarnerat, minnerunngitsumik pikkorinnerpaat universitetiini, soorlu Oxford, Harvard, Yale, Princeton il.il.

Atuutilersitsineq inatsisitigullu tunngavigineqartut

Isumaqatigiissutit naalakkersuisoqarfiit atuarfiillu ataasiakkaat akornanni toqqaannartumik atsiorneqarput.

Kalaallit Nunaat peqataanera.

Kalaallit Nunaata UWC-mi peqataanera Namminersorneq pillugu inatsimmi § 12 naapertorlugu pivoq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluuniit pisussaaffiit

Isumaqatigiissutit nunami inatsisini atuutsinneqarnissaat piumasarineqanngilaq. Atuarfinnut pineqartunut isumaqatigiissutinik pioreersunik atorunnaarsitsinissamut imaluuniit ineriartortitsinissamut Kalaallit Nunaat qanorluuniit iliorsinnaatitaavoq.

Oqaaseqaatit

Kalaallit Nunaat ukiumoortumik Canadamut ilinniartumik ataatsimik Norgemullu ilinniartumik ataatsimik aal-lartitsisarpoq. 2012-imiit tamanna ilinniartumik ataatsimik Hongkong/Kina-mut aallartitsisarnermik ilaneqar-poq. International Baccalaureate ukiuni marlunni ilinniarfiusarpoq, taamaammallu United World Colleges-ini pingasusuni ilinniartut Kalaallit Nunaanneersut katillugit 4-6-iusarlutik.

Nittartagaq

United World College aqqissuussatut ataatsimut nittartagarpoq: <http://www.uwc.org/>

UWC-mi atuarfiit ataasiakkaat immikkut nittartagaqarput:

Lester B. Pearson UWC: <http://www.pearsoncollege.ca/> , Red Cross Nordic UWC: <https://uwrcn.no/> , Li Po Chun UWC: <http://www.lpcuwc.edu.hk/>

Attaveqarfigineqartut

Soqanngilaq.



Piginnittussaataaneq pillugu nunarsuaq tamakkerlugu isumaqatigiissut Parisimi ulloq 24. juli 1971 misissorneqartutut itsillugu.

Akisussaasuulluni oqartussaaffik

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik

Nassuiarneqarnera siunertarlu

Nunarsuaq tamakkerlugu isumaqatigiissummi piginnittussaataasut piginnittussaataasullu allat atuakkiornikkut, ilisimatusarnikkut eqqumiitsuliornikkullu sulianut, soorlu atuakkianut, nipilersugassianut, pissanganartularlugit aalasularillugillu sulianut, qalipakkanut, kigartukkanut qiperukkanullu, piginnittussaanerisa tamakkiisumik sunniuteqarluartumillu illersorneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaannut piareersaanissamik pisariaqartinneqartunik aalajangiisarnissaq siunertarineqarpoq.

Atuutilersitsineq inatsisitigullu tunngavigineqartut

Danmark Parisimi kukkuniuineq malillugu piginnittussaataanermik Kalaallit Nunaannut killeqarfitsigut nangaassutitaqanngitsumik atortuulersitsivoq ulloq 24. juli 1971.

Kalaallit Nunaat peqataanera

Kalaallit Nunaat nunat tamalaat aqutigalugit sulinerlut peqataanngilaq. Isumaqatigiinniarnernut kalaallit peqataassappata tamanna Namminersorneq pillugu inatsimmi § 12, imm. 4 aamma § 13 naapertorlugit pissaq.

Naalagaaffiup naammassinninnera aamma/imaluuniit pisussaaffiit

Kalaallit Nunaat isumaqatigiissut malillugu inatsisinik naqqissuissalluni pisussaaffeqarpoq. Kalaallit Nunaata qulakkiissavaa suliat naalagaaffimmi isumaqatigiissuteqarfiusumi sorlermiluuniit saqqummersinneqartut aammalu naalagaaffiup taamaattup killeqarfiisa iluanni siullermik saqqummersinneqartut naalagaaffiup isumaqatigiissuteqarfigineqartup allap sorliugaluartulluuniit illersortassagai, soorlu naalagaaffiup allap killeqarfiata iluani naalagaaffiup inuinit siullermik saqqummersinneqartut illersortassagai.

Oqaaseqaatit

Soqanngilaq.

Nittartagaq

Lovtidende C, 1980, side 431.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=49660>

Attaveqarfigineqartut

Nalunaarut nr. 97, 13. december 1980-imeersoq.

www.Retsinformation.dk

